

Emmanuel! Jesaja! twee bij elkaar passende namen!

Aan Jesaja hebben wij de naam Emmanuel te danken.

Jesaja is bij uitnemendheid ZIJN profeet en wordt zelfs de 5^e evangelist genoemd. Een serafijn reinigt met een gloeiende kool zijn lippen, die zulke sublieme werkelijkheden en waarheden zullen moeten verkondigen!

Indien iemand uit zijn profetieën alle passages verzamelde, die betrekking op de Messias hebben, welk een diepe kennis zou hij bezitten van de Verlosser, zijn persoon en werk en zending: zo nauwkeurig en herkenbaar wordt er Jezus beschreven!

Om te bewijzen dat de Messias reeds gekomen was, gebruikte Jezus bij voorkeur deze profeet: “De doven zullen horen, de blinden zien ... aan de armen ... enz.”

“Doen zij dat nu niet?” redeneerde Jezus. “Wordt nu niet aan de armen, de kleinen, de nederigen de blijde boodschap verkondigd? Wordt nu niet Gods naam door mijn prediking verheerlijkt?”

Katarina’s verhalen lezend krijgt men de indruk dat Jezus, menselijk gesproken, zijn hoogtepunt van welsprekendheid bereikt, wanneer Hij

leert uit Jesaja. Nu volgen hier enkele vrij geciteerde regels uit de grote profeet in verband met de titelgravure.

“Zie, een MAAGD zal ontvangen en een zoon baren; ze zal Hem noemen: God-met-ons!”

“Een kind is ons geboren, een zoon ons geschonken! (het kind van Maria, de Zoon van God) de heerschappij is op zijn schouders! (het kruis waardoor Hij heerst). Wonderbare raadgever en leidsman zal Hij zijn! Vorst en bringer van vrede zal Hij heten!”

Een heraut kondigt zijn verschijning aan en vermaant: “Baant voor de Heer een weg; bereidt Hem een pad, slecht de heuvelen, vult de dalen, effent de grond!”

Zijn boodschap is er een van vreugde voor alle volken: “Troost u, volk van uitverkiezing: uw ellende is voorbij, uw schuld geboet! uw zonden vergeven! uw scharlaken vlekken gewassen in mijn bloed! Nu wordt God zelf uw loon en bezit voor altijd!”

Het bewijs? slechts weldaden worden u bewezen, lichamelijke, geestelijke, de eerste als beeld van de tweede: “Dan worden de ogen van de blinden ontsloten, gevangenen verlost!”

Zijn lijden en dood ontsloot u deze schatten: “Man van smarten, het lijden ervarend, heeft Hij uw schanddaden geboet, de straf er voor op zich genomen in zijn schanddood.” Maar dit was ook de omkeer. Na zijn gehoorzaamheid tot in het sterven heeft God Hem weer opgewekt en verhoogd. Glorierijk verrijzend vertrapt Hij de dood en de slang die hem in de wereld bracht; Hij krijgt nu de volken tot erfdeel en brengt ze bijeen in zijn Kerk! Deze zal heerlijk zijn, bestemd voor alle schepsel! Van verre komen haar zonen en dochters.

“Komt, trekken wij op naar het huis van de Heer, zullen zij zeggen, van daar komt zijn woord en wet, de veilige weg naar het Heil!”

In ruil voor het Heil brengen zij haar rijkdom en roem. Uit Madian en Efa en Saba brengen koningen goud en mirre en hebben de mond vol met de lof van Gods heerlijkheid.

Na de Doper is Jesaja de grootste profeet! de profeet van de Emmanuel! Rijkdom van gedachten, kleurrijke beelden.

De vruchten der Verlossing in tijd en eeuwigheid kan hij nauwelijks beschrijven: Geen oog heeft het gezien, geen oor gehoord, geen brein vermoed.

Openbaar Leven van Jezus

Hoofdstuk IX – Missiereis rond het Meer Gennezaret. – Oponthoud te Kafarnaüm. – Reis naar het zuiden tot Ennon.

Jezus te Tarichea.

594.

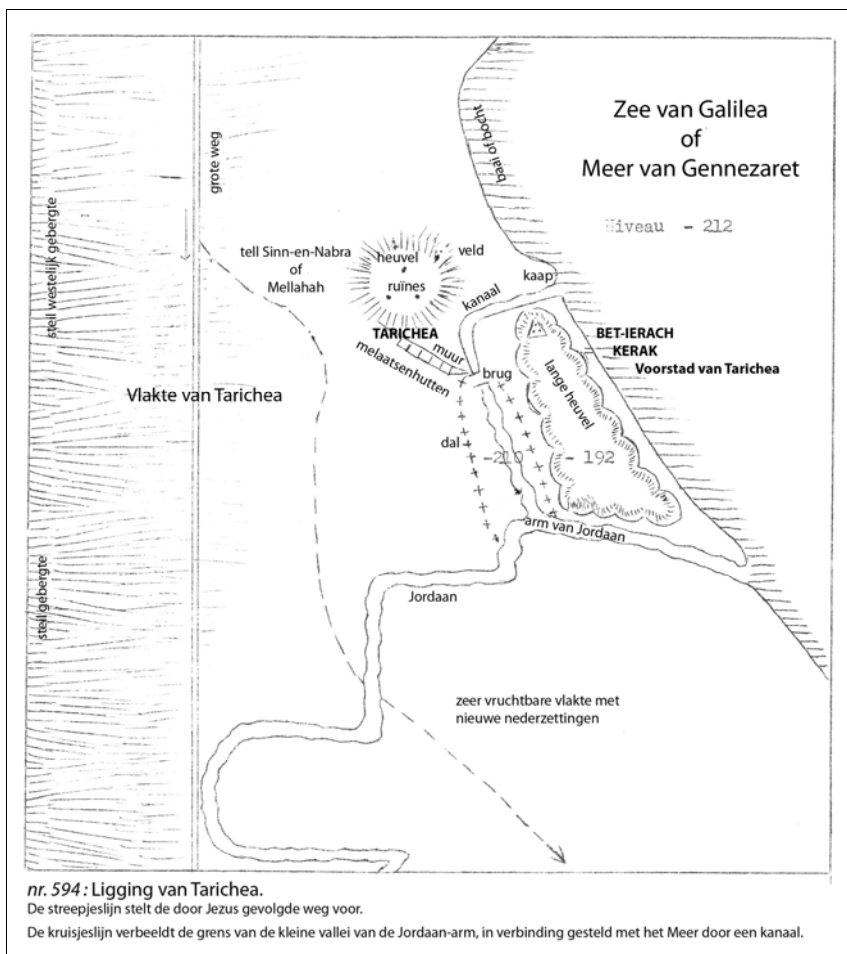
18 augustus. –

De 3 leerlingen hadden, volgens het bevel van Jezus, aanstonds na het sluiten van de sabbatoefeningen in de synagoge, Nazareth verlaten. Nu verwachtten zij Hem op een aangeduide plaats in de richting van het oostelijk gelegen Tarichea (bij de zuidpunt van het Meer).

Ik zag Jezus, die Nazareth verlaten had, alleen oostwaarts wandelen en vervolgens tegen de morgen met de leerlingen samenkomen. Ik zag dat ook Saturninus, die van Kafarnaüm kwam, zich hier met hen verenigde; men had hem naar hier ontboden en de andere leerlingen waren hem tegemoet gegaan; hij had brood en honig en andere verversingen mee.

Ik zag hen met Jezus in een eenzaam dal, waar herders woonden, rusten in een hut en zich verkwikken. *Jezus sprak over de gebeurtenis te Nazareth en vermaande hen ook hoe zij zonder onrust zich zeer gehoorzaam moesten gedragen, om niet door te grote ruchtbaarheid zijn werk te schaden.*

Ik zag hen langs eenzame wegen voorbij verscheidene steden door dalen gaan naar het gewest waar de Jordaan het Meer van Galilea weer verlaat, na er dwars doorheen gestroomd te zijn.

Er lag daar een grote versterkte stad aan de voet van een gebergte en aan het zuidelijk einde van het Meer en dicht bij de plaats waar de Jordaan het verlaat; ze lag op een landtong en was ook ten zuiden door water omringd. Er was in die stad een grote brug en ook een dam; haar ligging was vreemd en zeldzaam. Van de stad

daalde nog zacht een groen veld naar het Meer af; deze stad heet Tarichea²⁸¹.

²⁸¹ **Tarichea**, een interessante stad. – Aan de voet van een berg of gebergte. Bedoeld is het westelijk gebergte, dat met zijn voet overal tot dicht bij de oever komt, maar tegenover Tarichea een weinig naar het westen uitwijkt en plaats laat voor een kleine vruchtbare vlakte met een stad.

Wij willen van het gewest een zo kort mogelijke beschrijving geven en zo Katarina's mededelingen tot hun recht laten komen, die zonder onze uitleg als een dode letter ons niets zouden zeggen.

Wij illustreren onze uitleg met een kaartje, dat aanstonds alles begrijpelijk maakt (zie hierna).

Jezus komt later nog tweemaal naar Tarichea en telkens geeft K. nog nieuwe bijzonderheden over deze stad. Wij laten ze hier volgen om er later niet meer op terug te moeten komen.

Zij zegt in nr. 1090: "Het ligt 3 uren (een paar, cfr. VOORREDE, nr. 10) ten zuiden van Tiberias op een hoogte of heuvel opwaarts, zowat een kwartier van het Meer, maar de huizen gaan tot beneden. Het ligt bij een meerboezem of bocht, die met een ver vooruitspringende landhoek of kaap eindigt (nl. in het zuiden). Van deze kaap tot de uitvloeijing van de Jordaan uit het Meer, wordt de oever (+ een langwerpige heuvel) ingesloten door een sterke zwarte muur, waarop een weg loopt (boven welke muur een weg op de heuvel loopt). De stad is op heidense wijze zeer schoon gebouwd, is nog nieuw en vóór de huizen lopen zuilengangen. Toch is de stad niet groot en heeft op de markt een zeer mooie overbouwde bron (of fontein) met zuilen.

Tarichea ligt op een lager niveau dan Tiberias; het ligt als op de Halterse bergen (= *Haltern, een stadje in Duitsland, niet ver van K.'s woonplaats Dülmen. De afstand is namelijk 8 km.*

De ligging, de vorm en het uitzicht van Tarichea zijn hiervoor getekend. Het ligt op een langwerpige heuvel bij het Meer van Gennezaret. De Jordaan vloeit uit het Meer voorbij de zuidkant van Tarichea.

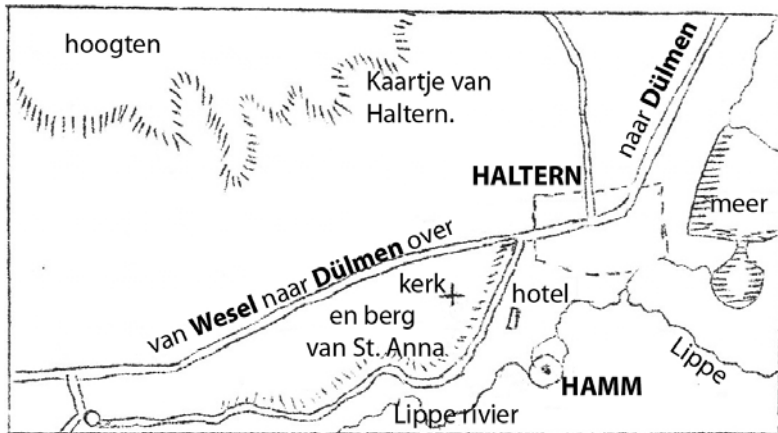
Ook Haltern ligt bij een aanzienlijk meer, de 'Haltener Stausee', waaruit een rivier komt die Haltern aan zijn Z-kant besproeit, gelijk de Jordaan Tarichea.

Hier nu een woordje over Haltern, dat interessant zal zijn voor hen die een bedevaart naar K. ondernemen, want hun bus volgt de weg die van de Duitse stad Wesel uit over Haltern naar Dülmen loopt. Te Haltern is een bedevaartplaats van de H. Anna, moeder van de Moeder des Heren.

Anna was de patrones van K.'s moeder Anna Hillers en ook de tweede patrones van onze zienster zelf. Het ligt voor de hand dat deze – in haar tijd waren bedevaarten zeer gebruikelijk – meer dan eens in bedevaart naar het Heiligdom van de H. Anna gegaan is, zoals ook een priester uit Koesfeld, vereerder van K. het veronderstelt. Zo kon zij de hier besproken vergelijking maken. Van de genoemde priester uit Koesfeld, de E.H. Rowald, kreeg ik de volgende bijzonderheden over Haltern die ik hier plaats als wetenswaardigheden voor A.K. Emmerick-vereerders.

“Door Halterse berg zal K.E. de Sint-Annaberg bedoeld hebben. Volgens de kroniek van pastoor Spermeker uit Lünen ontsprong in mei 1556 een bron op de St-Annaberg. Een zieke kreeg hier de gezondheid terug en dit gaf het ontstaan aan een grote bedevaartplaats. Met de giften van de pelgrims legde pastoor Böker op 14 augustus 1673 de grondslag voor een kleine Annakapel die in 1674 door pastoor Nottebohm vervangen werd door de bouw die er thans nog staat.” De Annaberg is ook heden nog het doel van vele bedevaarders. De oude kapel is vergroot. Ze bevindt zich in de nabijheid van de plaats der bron. In de buurt is een opleidingshuis van de katholieke arbeidersbeweging. Tegenover de kerk staat een hotel.

Voor de A.K. Emmerick-bedevaarders zou het wellicht, als de tijd het veroorlooft, een aangename verrassing en ontspanning zijn, daar voor een half uur af te stappen om in de geest van A.K. de H. moeder Anna te vereren. Deze bijzonderheden worden hier alleen gegeven als wetenswaardigheden voor onze vrienden bedevaarders.

nr. 594 : Kaartje van Haltern

Beneden de stad doorsnijdt een Meer-arm de voormelde muur of dam; hij volgt zulk een loop, dat hij aan deze dam een breedte laat van een kwartier. De Meer-arm richt zich naar de Jordaan en maakt de dam (de lange bemuurde heuvel) tot een eiland. In het begin is de arm smal en ingesloten tussen bemuurde oevers (nl. nabij het Meer). Een kwartier verder ligt er een brug over en daar voorbij vormt hij een soort van rietrijk moeras en mondt in de Jordaan uit, onder zijn uitvloeiing uit het Meer.”

K. zegt verder in nr. 1216: “Tarichea ligt aan het zuidende van het Meer. Jezus ging westelijk rond Tarichea om en ik zag Hem ten zuiden van Tarichea (het voornaamste stadsdeel) over een brug naar een soort van voorstad (van Tarichea) gaan. Daar is een moerassige Meer-arm, waarover de brug naar de zwarte steendam (en lange heuvel) loopt. Dam (en heuvel) versterken vanuit Tarichea het Meer tot waar de Jordaan eruit komt gestroomd. Op deze dam (en lange heuvel) ligt de voorstad; ze heeft ook een eigen naam, die ik evenwel vergeten ben. Bij de brug staan twee rijen huizen.” (Ze vormen een schakel tussen stad en voorstad.)

Alvorens nu aan te tonen hoe Tarichea en omgeving in Christus' tijd er werkelijk uitzagen, willen wij even terugwijzen naar fasc. 12, nr. 369, voetnoot 136, waarin wij wezen op de betekenis van de naam: gezouten vis, in het Grieks tarichos; de stad leefde van de handel in zulke vis. Daar de naam Grieks is, zal de plaats oorspronkelijk anders geheten hebben.

Uit K.'s manier van spreken, soms ietwat onnauwkeurig ten gevolge van haar altijd zieke, ja, vaak erg zieke toestand, mogen wij afleiden dat Tarichea in Jezus' tijd bestond uit twee bij elkaar gelegen agglomeraties, die door uitbreiding en tussengebouwen met elkander verbonden geraakten. Deze afleiding is ook juist en in overeenstemming met de mening van de grote Palestina-kenner Guérin, die verzekert dat Tarichea zich uitstreckte op de 2 heuvelen (Gal. I, 277), die wij aanstonds gaan bespreken. Ook spreekt K. van huizen tussen de 2 plaatsen, huizen die er werkelijk waren en tot heden ruïnes nagelaten hebben.

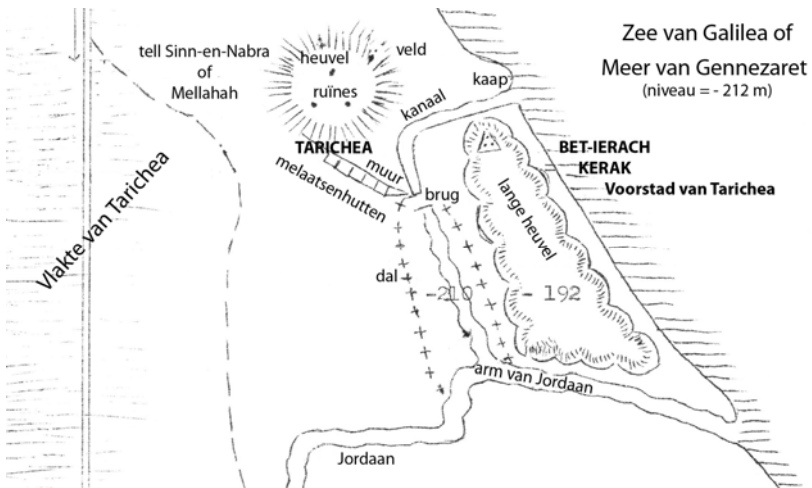
Welke waren deze 2 plaatsen?

Wij zegden reeds dat Tarichea een Griekse en dus latere naam is, die de twee oudere namen verdrongen had.

1. De oorspronkelijke naam van de noordelijkste der 2 heuvelen, leeft misschien nog voort in de naam **Sinn-en-Nabra**;
2. de 1^e naam van de lange heuvel langs het Meer was **Bet-lerah**. Deze heuvel draagt, zegt K., nog een andere naam. Lerah liet zich even wijzigen tot Kerak, in de grond dezelfde naam. Deze heuvel, vooral het noordelijk gedeelte, heet nog Kerak, d.w.z. sterk-ommuurde stad en we zullen zien dat ze deze naam verdiende.

De 1e heuvel Sinn-en-Nabra = Mellahah. –

De andere heuvel Sinn-en-Nabra werd aan Guérin door zijn Arabische gidsen aangewezen met de naam Mellahah, die in betekenis op hetzelfde neerkomt als Tarichea. De ronde, kleine heuvel Sinn-en-Nabra, die met ruïnes en de resten van een stadsmuur bedekt is, ligt in de kustvlakte die hier wat breder geworden is; het ligt aan de voet van het hoge steil opgaande gebergte, ongeveer 600 m ten westen van de kust van het Meer. Dus is hier tussen heuvel en Meer ruimte voor het groene zacht afhellende veld, waar K. van spreekt. Op de vermelde afstand vormt het Meer ten oosten en noordoosten van Mellahah een bevallige inham van 600 m lang en 150 m breed. Op gewone kaarten is hij niet of nauwelijks te bemerken. Ook K. vermeldt deze baai; zij vermeldt eveneens de vooruitspringende heuvel of kleine kaap, waarmee de baai in het zuiden eindigt. De vruchtbare kustvlakte rond Tarichea wordt nu door de Israëli's uitgebaat.

De 2^e heuvel Bet-lerah = Kerak. –

Ten zuiden van de Meer-kaap en de baai begint de 2^e heuvel van Tarichea, waarop een deel van Tarichea lag, door K. een soort van voorstad genoemd, die ook nog een andere naam had (Bet-lerah of Kerak); hij vormt een driehoek met de punt naar boven bij de baai, en met de basis naar het zuiden. Deze basis loopt parallel met de Jordaan, die hier, na het Meer verlaten te hebben, eerst 600 m ver naar het westen stroomt om zich dan naar het zuiden te wenden.

Zo is deze heuvel 1 km lang; hij heeft een golvende gebochelde rug waarop men hier en daar nog ruïnes van de oude stad ziet; de voornaamste liggen evenwel op het noordelijke einde en hoogste top; hier draagt de ruïne de naam Kerak.

Samen met de heuvel Mellahah droeg deze heuvel in Christus' tijd de naam Tarichea.

Beide plaatsen waren tot één stad verenigd door tussengebouwen en wellicht ook door de bij K. vermelde buitenmuur, waartegen melaatsenhutten aangebouwd waren.

Van Kerak noordwaarts gaande had Guérin de heuvel Mellahah links en de bevallige baai rechts, die in het zuiden sierlijk kwart cirkelvormig eindigde (Gal. I, 281).

De driehoekige heuvel Kerak heeft op zijn rug een niveau van -192 m en steekt dus 20 m boven de spiegel van het Meer uit (- 212 m). Hij is puntvormig in het noorden en zijn basis in het zuiden volgt de Jordaan vanaf zijn uitstroming uit het Meer tot waar hij zich een eerste maal naar het zuiden wendt.

De 3 zijden van de heuvel zijn niet geheel rechtlijnig, maar lopen in bogen, die door hun uitzicht op zo vele heuvelen gelijken.

De west- en zuidzijde waren versterkt met muren van zwarte basaltsteen van 5 m dik. Omstreeks 1955 hebben opgravingen deze muur blootgelegd; op sommige plaatsen bereikte hij nog een hoogte van 3,50 m.

Dit is de zwarte dam, waarvan K. spreekt en waartoe men over een brug naderde om in de stad te komen. Wij moeten hier doen opmerken dat zij onder dam tevens de lange heuvel verstaat, die door de basaltmuur versterkt was, b.v. daar waar ze zegt dat een weg op de dam naar het zuiden liep.

De basaltdam was in het westen en het zuiden samen 1200 m lang en was afwisselend van ronde en vierkante torens voorzien; men heeft er 6 ronde en 7 vierkante opgegraven.

Boven deze zwarte muur verhief zich oudtijds nog een muur van bakstenen (cfr. Rev. bibl. 1955, blz. 86). Was die bakstenen muur misschien niet het werk van Flavius Josephus, die bij het naderen van de Romeinen Tarichea versterkte om ze te maken tot een centrum van verzet in de oorlog?

Aan de oostkant was de heuvel niet versterkt, naar het schijnt; hier vertrouwde men op het Meer, maar juist aan die kant hebben de Romeinen de stad ingenomen. Van de kust was de heuvelrug niet zo moeilijk te

bereiken tussen de heuvelbogen, waar de helling minder steil en beter bestijgbaar was.

Parallel met de heuvel liep aan zijn westkant een kleine vallei met moerassige bodem, waardoor een beek of arm naar de Jordaan vloeide; ze was 500 à 600 m lang.

Mensenhanden hebben deze vallei vanaf haar bovineinde met het Meer in verbinding gebracht door een kanaal. Dit loopt eerst noordwaarts en dan oostwaarts.

De brug waarvan K. spreekt, ligt over dit kanaal en verbindt de twee gedeelten van Tarichea. Het kanaal was bij het Meer bemurd.

Hier, bij het einde (of begin) had men noordelijk de kaap van de baai en zuidelijk de top van de driehoekige heuvel. Deze verbinding tussen Meer en Jordaan-arm wordt ook door Flavius Josephus kanaal genoemd; hij vertelt dat hij eens het kanaal in goede staat liet brengen om twee vreemdelingen, op wier leven de Taricheanen het gemunt hadden, te laten ontsnappen over het Meer naar Hippos.

Dit kanaal zal zonder twijfel gelegd zijn in een bestaande bodemverdieping en vandaar dat geleerden er een oude bedding in zien van de Jordaan, zoals in deze tekst: "Vanaf de oudste tijden tot in het Romeins-Byzantijns tijdperk, liep de Jordaan zonder enige twijfel aan de noord- en noordwest- en westkant van de lange heuvel en deed dienst als een natuurlijke verdedigingslijn, die ten oosten aangevuld werd door het Meer." (Rev. bibl. 1955, blz. 86).

Nog bestaat deze kleine Jordaan-arm of kleine vallei ten westen van de lange heuvel. Op zijn bodem is het niveau -210 m, d.i. 17 à 18 m onder de heuvelkam.

Uit K.'s mededelingen blijkt klaar dat zij het centrum van de voorstad op de lange heuvel op diens noordelijk einde legt. Dit, zoals haar andere mededelingen, werd door de opgravingen klinkend bevestigd: "Op het noordelijk einde ontdekte men (de voornaamste resten en) de grootste synagoge die tot nog toe opgegraven werd; ze heeft afmetingen van 38 m bij 20 m.

In de 4^e en 5^e eeuw woonde hier weer een bloeiende Joodse gemeenschap met beschaving en handelsbetrekkingen." (Rev. bibl. 1955, blz. 87; cfr. Guide bleu, 225-226). Dat de plaats niet meer herbouwd werd, naar het zeggen van K., zal dan wel slaan op de overgrote rest van de lange heuvel,

Ik heb Jezus hier nog nooit gezien. (Toch is Jezus reeds in de buurt voorbijgekomen (zie fasc. 12, nr. 369). Hij trad niet in de stad, doch naderde haar slechts op een zijweg tot een zuidelijke muur, niet ver van een poort. Tegen de buitenkant van die muur was een rij hutten voor melaatsen aangebouwd²⁸².

Dit was niet de eigenlijke stadsmuur zelf, maar een buitenmuur van het stadsgebied; de stad was lang en sterk.

die slechts hier en daar een kleine ruïne vertoont en dus waarschijnlijk nooit dicht bevolkt zal geweest zijn en in elk geval niet meer herbouwd.

Als men bij dit alles de tekst betreft van de Romeinse schrijver Plinius: "Het Meer van Gennezaret is omgeven door aangename steden: aan de oostkant Julias en Hippos, in het zuiden Tarichea, op de westoever Tiberias", als men deze tekst er nog bijneemt, zeg ik, wie kan langer twijfelen aan de ligging van Tarichea?

Toch vereenzelvigen velen Tarichea thans met Medjdel of Magdalum, de stad van Maria Magdalena, zoals Kopp in 'Die heiligen Stätten', blz. 248. Men vraagt zich af hoe het mogelijk is.

Laat ons nog een laatste argument bijhalen.

Bij de opgravingen te Kerak kwamen vele rode en zwarte kruiken aan het licht, die alle met een zwarte vis gemerkt waren (cfr. Guide bleu, 226). Ze dienden zonder enige twijfel om zowel verse als gezouten vis, waarin de stad handel dreef, ter plaats van hun bestemming te brengen. Een vis zal dan ook tot het wapen of schild van de stad hebben behoord.

²⁸² Melaatsenhutten tegen en muur, eventueel stadsmuur, aangebouwd.

Zij kregen inderdaad hun verblijf veelal daar aangewezen.

Nog in 1848 zag Mislin hutten voor melaatsen tegen de zuidelijke stadsmuur van Jeruzalem; hun hospitaal ligt nu meer zuidelijk nabij de bron Rogel. Ook te Damascus staan de woningen van de melaatsen tegen de stadsmuren.

"Zij hielden zich gewoonlijk op, zegt Keulers, vóór de poorten van de stad en woonden in afgezonderde hutten." (Bijbelse Geschiedenis 422; cfr. Vie d'A.C.E. III, 339).

Besluit:

Wanneer wij K.'s aanwijzingen confronteren met de werkelijkheid, moet iedereen toegeven dat wij in haar te doen hebben met een ooggetuige. Laten wij nu terugkeren tot Jezus die langzaam zijn weg ging, wachtend op de melaatsen.

Toen Jezus op enige afstand, omstreeks 4 uur in de namiddag tot dit melaatsenverblijf naderde, *zei Hij tot de leerlingen* “*Roept die melaatsen van verre uit hun hutten, dat zij Me volgen en Ik hen geneze. Maar wanneer zij buitenkomen, verwijdert u dan, opdat gij niet verschrikt en verontreinigd wordt, en spreekt niet van wat ge ziet, want ge kent de woede van de Nazarethanen en nu moet ge niemands verbittering vergroten.*”

Dan ging Jezus een weinig verder naar de Jordaan toe en de leerlingen riepen de zieken toe: “Komt buiten en volg de Profeet van Nazareth; Hij zal u genezen.” En zodra zij de melaatsen zagen buitenkomen, verwijderden ze zich. Nu ging Jezus van de weg af, die naar de stad liep en ging langzaam in de richting van de Jordaan (*wandelte langsam vom Wege zur stadt ab, nach der Gegend des Jordan*).

595.

Ik zag 5 mannen van verschillende leeftijd komen uit de cellen van de muur; zij waren gehuld in lange wijde klederen zonder gordel met over het hoofd een kap, waarvan een zwarte lap met oogaten vóór het aangezicht neerhing; zij gingen op een rij achter de Heer tot op een afgezonderde plaats, waar Jezus stilstond. Daar wierp zich de voorste op de grond en kuste de zoom van zijn kleed. *Jezus wendde zich tot hem en legde hem het hand op het hoofd, bad, zegende hem en deed hem ter zijde treden.* Dan deden de 2^e en de 3^e overigen een voor een hetzelfde. Daarna sloegen zij de lappen weg van vóór hun aangezicht, ontblootten hun handen en de schilfers der melaatsheid vielen af van hun huid; deze was rein. *Nu waarschuwde Jezus hen tegen de zonde, waardoor zij zich deze ziekte op de hals gehaald hadden en zei hun hoe zij voortaan moesten leven en tenslotte verbood Hij hun aan iemand te zeggen dat HIJ hen genezen had.*

Zij antwoordden Hem: “Heer! Gij verschijnt zo onverwacht bij ons; zolang hebben wij op U gehoopt en naar uw komst verzucht, en wij hadden niemand om U onze ellende en nood te komen boodschappen en U tot ons te brengen. Heer! Gij verschijnt zo plots, hoe kunnen wij onze vreugde inhouden en uw wonderen verzwijgen?!” *Maar Jezus herhaalde hun dat zij er niet eerder gewag van mochten maken, dan nadat zij de Wet vervuld hadden: zij moesten zich bij de priesters aanmelden als gereinigden en de door Mozes voorgeschreven offeranden brengen en de reinigingen verrichten (cfr. Lev. 14, 1-32). Dan mochten zij het bekend maken dat Hij hen genezen had.* Nu wierpen ze zich nogmaals dankend neer en keerden naar hun cellen terug.

Hierna ging Jezus tot de leerlingen in de richting van de Jordaan.

Deze melaatsen waren niet uiterst kort opgesloten; zij hadden een afgebakende ruimte tot waar zij mochten gaan (cfr. Lev. 13, 46). Niemand kwam tot dicht bij hen; men sprak hun toe uit de verte; men zette hun voedsel op bepaalde plaatsen in schotels, die nochtans niet teruggenomen, maar door hen stukgeslagen werden; men bracht telkens andere schotels, doch van geringe waarde²⁸³; zij stopten de stukken in de grond.

Na zich weer bij zijn leerlingen gevoegd te hebben, ging Jezus met hen nog een heel eind verder door aangename bossen en dreven naar de Jordaan toe; zij rustten op een eenzame plaats, en terwijl zij een weinig aten, *onderrichtte Jezus hen weer; zij*

²⁸³ Schotels stukgeslagen. – De reden hiervan was de wetsbepaling: “Ieder aarden vat dat onrein is, moet gebroken worden.” (Lev. 11, 33).

Dezelfde gedachte of reden vindt men terug in Gen. 43, 32: “De Egyptenaren eten niet samen met de Hebreëën; dit is hun een gruwel. Immers zij beschouwden hen als onrein, en vandaar dat ze nooit een mes, braadspit, kookketel, enz. van hen zouden hebben willen gebruiken; ook de Hebreëën zouden die van andere volkeren, door hen als onrein beschouwd, niet hebben willen gebruiken.” (cfr. Joseph en Egypte, Vergote; p. 188-189).

toefden hier tamelijk lang; ik geloof dat zij ook enige tijd sliepen, zodat het reeds volop nacht was, toen ik hen op een vlot van balken, dat daar lag, over de stroom zag varen.

Marta en een bezeten weduwe van Naïm.

596.

Gedurende deze reis van Jezus waren Marta, Joanna Chusa en Veronika op weg naar Kafarnaüm. In Kana, waar zij verwijlden (waarschijnlijk op de sabbat 17 augustus), kwam een verwante der H. Familie, een weduwe van ongeveer 30 jaren en Maria genaamd, tot Marta en bad haar om een goed woord voor haar bij Jezus.

Zij was DIE weduwe, wier aanbod Jezus te Naïm voorlopig niet had aanvaard, toen een vriendin der weduwe van Naïm, na door Jezus tot volgelingen aangenomen te zijn, haar bij Jezus aanbevolen had. Zij had in andere plaatsen slecht geleefd, bij zover dat zij eens één van haar minnaars had vergiftigd. Hier te lande wist men dit niet; **zij was echter, bij het vernemen van Jezus' barmhartigheid jegens de zondaren, zeer geraakt geworden, en het was voortaan haar enigst en vurigst verlangen boetvaardigheid te doen en genade te vinden.**

Zij zocht derhalve (op 17 augustus) Marta in Kana op en bad haar om haar voorspraak bij Jezus' Moeder, en zij beleed haar al haar misslagen; zij offerde ook een deel van haar vermogen in goudstaafjes, en was bereid ook al haar overig bezit er bij te geven.

De H. Vrouwen waren nog niet vergeten *wat Jezus hun in Betanië, naar aanleiding van de verloren parel, gezegd had*, en daarom ontvingen zij deze vrouw vriendelijk en vergezelden haar naar Kafarnaüm, omdat zij toen nog door een duivel en wel door een stomme duivel bezeten was. In haar aanvallen moest zij dan bewaakt worden, want in haar crisissen

kon zij niet om hulp roepen; zij was dan volslagen stom en werd heen en weer in vuur en water geslingerd (cfr. Mt. 17, 14; Mk. 9, 16-21). Wanneer zij tot het bewustzijn terugkeerde, zat of lag zij in een hoek en weende ontzettend.

Deze weduwe was de dochter of kleindochter van een zuster der heilige moeder Anna. Van vaderszijde was zij met Lazarus' moeder, die van Jeruzalem was, vermaagschapt (= verwant). Ook met Maroni, de weduwe van Naïm, was zij verwant, en wel door de man van Maroni, die Eliud heette en een zoon van de zuster der H. Anna was (zie familieboom, fasc. 1, nr. 10). Daarom werd zij ook onlangs door de vriendin van Maroni in Naïm Jezus aanbevolen.

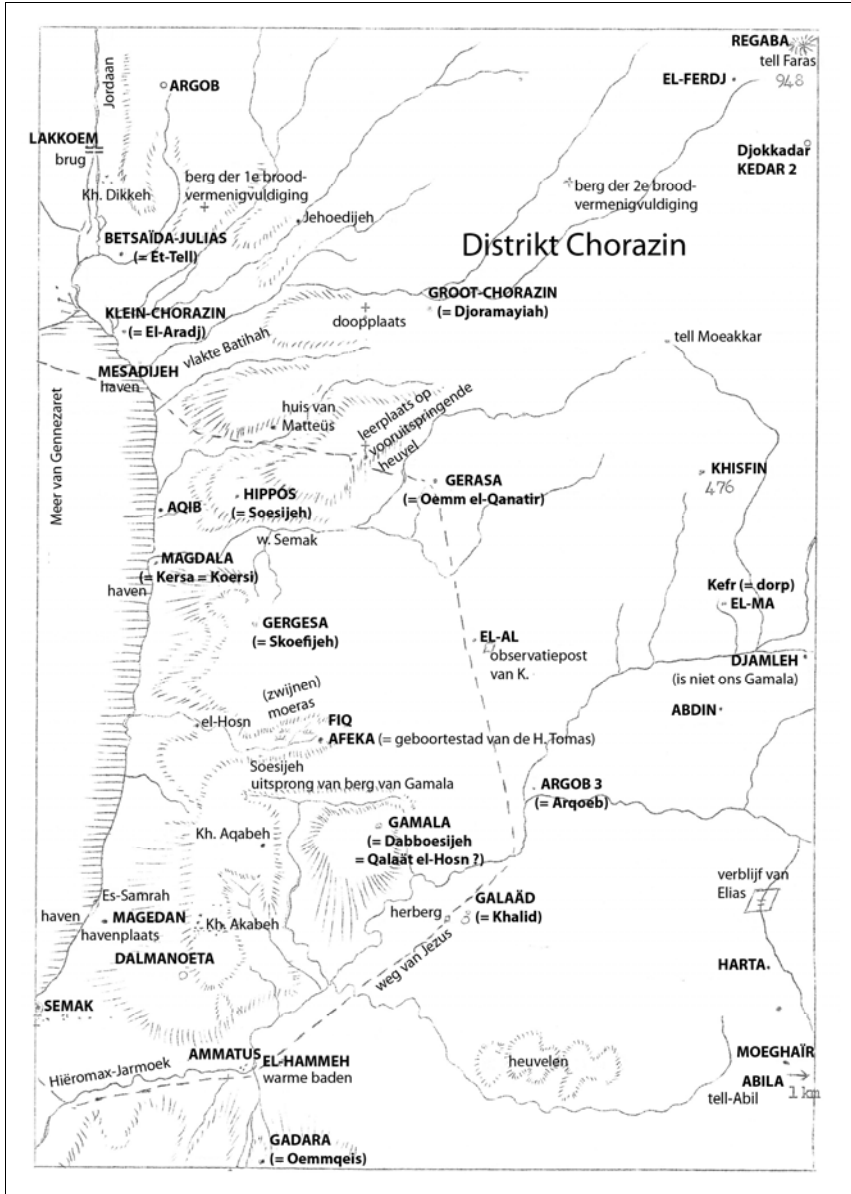
Jezus onderwijst zijn reisgezellen.

597.

19 augustus. –

Gisteren voer Jezus met de 4 leerlingen onder Tarichea, zoals gezegd is, over de Jordaan. Er lagen op verscheidene plaatsen van de stroom altijd boten (of vloten), waarmee men zich zelf overzette. Deze werden daarna door oeverarbeiders, die van plaats tot plaats langs het grootste deel van de stroom in hutten woonden²⁸⁴, telkens weer op hun plaats teruggebracht. Ik zag Jezus met de 4 leerlingen reeds op een tamelijke afstand van het Meer er omheen gaan en in oostelijke richting opwaarts gaan naar de stad Galaäd toe.

²⁸⁴ Stroomarbeiders. – Wachters bij overzetplaatsen zijn (of waren tot vóór kort) nog gebruikelijk. In 1870 voer Guérin bij het wad Damijeh de stroom per boot over, omdat het water te hoog stond en zeer snel stroomde; "enige soldaten zijn belast, zegt hij, met de bewaking van de overzetplaats." (Samarie, I, 238).

(Jezus bevond zich nu in het dal van de Hiëromax, niet ver van de uitmonding van deze rivier in de Jordaan. Na over haar benedenloop gevaren te zijn, had Hij, stroomopwaarts gaande, eerst de stad Safon rechts, cfr. nr. 738).

Dit dal intredende heeft men links op een hoogte, een uur landwaarts in, Dalmanoeta, dat tegenover Tarichea ligt. Rechts, aan de zuidkant van het dal, ligt ook Gadara. Deze stad ligt op een hoogte en onder haar verenigt zich een andere beek met de Hiëromax. Het eigenlijke dal van de Hiëromax (dat nu Nahr er-Roeqqad heet), daalt achter de oostelijke gebergten van het Meer uit het noorden af en wendt zich dan westwaarts naar de Jordaan (Zie grote kaart 1 en kaart 4).

De 4 leerlingen die Jezus vergezelden, waren

- Parmenas van Nazareth,
- Saturninus, en
- van de twee die ik van Jeruzalem genoemd heb, heette de ene bijna als een stad, die bij Paulus voorkomt, ik bedoel Tarsus (Hand. 21, 39); ik geloof dat hij Tarzissus heette.
- De andere, zijn broer, heette ook op de wijze van een stad; zijn naam geleek op Bolus (polis = stad).
Later zegde Katarina: Aristobolus.

Tarzissus werd later bisschop van Athene, doch Aristobolus werd als gezel aan Barnabas toegevoegd; ik vernam dit door de uitdrukking ‘verbroederd’, doch het was zijn geestelijke broeder in Christus. Hij verkeerde veel met Paulus en Barnabas en werd, naar ik meen te weten, bisschop in Brittannië²⁸⁵.

²⁸⁵ Tarzissus – bisschop van Athene, hetgeen ook bevestigd wordt door Dorotheüs in Synopsis discipulorum.

Door K. worden Tarzissus en Aristobolos echte broeders genoemd. De traditie maakt ook van Aristobolos een broer van Barnabas, maar volgens K. zou dit een vergissing zijn, zij zegt: “Aristobolos werd als gezel

Lazarus had hem tot Jezus gebracht en wel, als ik het goed voorheb, op zijn laatste reis naar Galilea; zij waren vreemdelingen, ik geloof: Grieken; hun vader was zich kortelings in Jeruzalem komen vestigen; zij dreven handel met overzeese landen; hun slaven of dienaren waren op een koopvaardijship met hun lastdieren tot de predicatie van Joannes gekomen en hadden zich door hem laten dopen.

Van dezen kregen hun ouders kennis van Joannes en Jezus en zij trokken daarop zelf met hun zonen tot Joannes. De vader en de zonen lieten zich dopen, namen de besnijdenis aan en de familie verhuisde naar Jeruzalem; zij waren niet zonder vermogen en ik meen dat zij later al hun bezit aan de gemeente gaven.

De beide broeders waren groot, lichtjes bruinkleurig, bekwaam, welgemanierd en lichamelijk goedgevormd; het waren opgeschoten jonge mannen; ik zag hen vlug en behendig op de weg alles in orde brengen en, hindernissen verwijderend, hem gemakkelijk maken.

598.

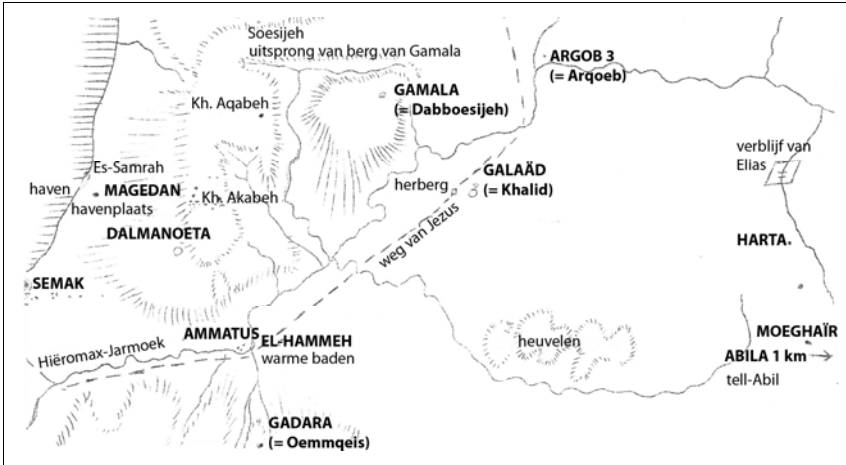
Uit het gewest waarnaar Jezus opsteeg, kwam een riviertje (nl. de grootste bijrivier van de Jordaan, zie fasc. 8, deel Palestina, E, IV, a. Hiëromax; in dit meest waterschaars tijdperk voerde het geen overvloed van water). Ik geloof ook dat Jezus erover voer.

aan Barnabas toegewezen; ik vernam dit door de uitdrukking 'verbroederd', doch het was slechts zijn geestelijke broeder."

Aan Morton op zijn reizen door de Bijbellanden werd in een Grieks orthodox klooster door een monnik een oud gezangenboek getoond. In zulke boeken komen vaak oude overleveringen tot uitdrukking. In een hymne aan de apostel Barnabas komt daar deze zinsnede voor: "Aristobolos, die het eerst het evangelie in Britannië verkondigd heeft, moet voor een broeder van Barnabas gehouden worden."

Volgens K. zou de laatste mening dus foutief ontstaan zijn uit de dubbelzinnige uitdrukking 'verbroederd', die slechts zou betekenen: 'als reisgezel, medewerker toegekend'.

De profeet Elias heeft zich eens bij dit riviertje (een tijdlang) opgehouden (nl. in een klein dal dat in de Hiëromax uitmondt een uur ten noorden van Abila.

Jezus vertelde hun daarover; Hij onderrichtte hen trouwens op de gehele weg. Ik heb er zeer veel van verstaan en had er veel van onthouden, maar veel daarvan ben ik toch ook weer vergeten ten gevolge van een bezoek deze morgen.

Hij onderwees hen in louter gelijkenissen, ontleend aan allerlei ambachten en bedrijven (cfr. fasc. 11, nr. 301, voetnoot 95), en ook naar aanleiding van allerhande omringende dingen, zoals bossen, stenen, planten, steden en dorpen. De leerlingen ondervroegen Hem nopens menig feit dat zij te Sefforis en Nazareth met Hem beleefd hadden.

Dit deed Jezus nogmaals terugkomen op de leer van het huwelijk in verband met zijn redetwist tegen de Farizeeën bij Sefforis; Hij verwierp als een uitgemaakte zaak de echtscheiding en verdedigde de onverbrekelijkheid van het ja-woord, en zei dat Mozes

de scheiding slechts toegestaan had voor een ruw, aardsgesind en zondig volk.

Zij ondervroegen Hem ook over het verwijt van de Nazarethanen, dat Hij geen liefde tot zijn naaste had, daar Hij in zijn vaderstad, die Hem toch het naaste was, geen gezangen wilde doen; of men dan zijn stadsgenoten niet voor zijn allernaasten moest houden?

Toen bracht Jezus hun in een lang onderricht de juiste opvatting van de liefde tot de naaste bij, en dit door middel van allerhande gelijkenissen en vragen. Hij ontleende deze gelijkenissen aan verschillende ambachten en beroepsbezigheden in de wereld en vooral aan die, welke kenmerkend waren voor enige steden, die men ver in de omtrek kon zien en waarnaar Hij met de hand wees.

Hij zei ook dat wie Hem wilde volgen, vader en moeder moest verlaten en toch het vierde gebod onderhouden; hij moest zijn vaderstad behandelen, zoals HIJ Nazareth, indien ze dit verdiende en toch de liefde tot de naaste beoefenen.

De eerste naaste die vóór de evenmens komt, is God de hemelse Vader en Degene die Hij gezonden heeft.

Dan weidde Hij over de naastenliefde uit, zoals de wereld die beoefent. “De tollenaars te Galaäd dáár”, zei Hij, wijzend op de stad waarheen zij zich begaven, “beminnen degenen het meest, die hun het meest tol betalen.”

Vervolgens wees Hij op Dalmanoeta, dat (in het noorden) aan hun linkerzijde lag, en zei: “Dáár, die tentenmakers en tapijtwevers beminnen als hun naasten degenen die veel tenten van hen kopen en hun eigen noodlijdende medeburgers laten zij zonder tentdak boven hun hoofd.”

Hij nam ook een vergelijking uit het beroep van de zolenmakers, die op de zucht van de Nazarethanen naar nieuwigheden betrekking had; ik weet ze niet meer in haar geheel, maar in die vergelijking zei Hij: "Ik heb hun schijnheilig eerbetoon niet nodig; uitwendig blinkt het zoals de glans van bonte zolen, die men in de werkplaatsen van de sandalenmakers uitgestald ziet, maar die daarna met de voet in het slijk gezet wordt en verdwijnt."

599.

Op een andere stad wijzende zei Hij nog: "Ze zijn gelijk de zolenmakers van die stad; die hun eigen kinderen versmaden en verachten. Werd een dezer zijn huis en land uitgejaagd en leerde hij in den vreemde mooie, groene zolen maken, een ander model, een nieuwe mode, dan laten zij hem uit nieuwsgierigheid en eigenbelang terug komen; zij verhovaardigen zich dan op de nieuwmodische sandalen, die echter weldra, zoals de eer die de Nazarethanen Mij aanvankelijk betoonden, in het slijk bevuild en vertrapt worden."

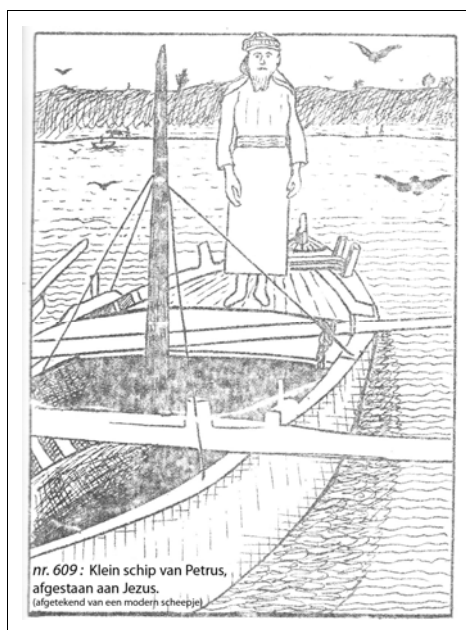
Hij stelde ook nog de vraag: "Wanneer een reiziger een sandaal gescheurd heeft, en zich tot de sandalenmakers van gindse stad wendt, om er slechts ene te kopen, zullen zij de andere als toemaat geven?" (Verondersteld moet worden dat de reiziger zo arm is, dat hij er geen twee kan betalen.)

Katarina geeft Jezus woorden zonder twijfel alleen naar de gedachte weer, onvolledig, want ze voegt er aanstonds aan toe: Ik weet niet meer hoe deze gelijkenis juist luidde of ineenzat.

Ook ontleende Hij nog gelijkenissen aan het vissersbedrijf, het bouwen en allerhande levensstaten.

Zij vroegen Hem ook waar Hij voornemens was een huis te bouwen om er zijn verblijf te vestigen. *Hij antwoordde hun dat Hij niet op zand wilde bouwen en zijn plan was een stad op te trekken, een andere, geen aardse* (cfr. Mt. 7, 24-27).

Wanneer zij gingen, verstond ik hen dikwijls niet, maar als zij neerzaten, verstond ik alles beter. In zover ik het mij herinner, *zei Hij dat Hij een eigen scheepje wenste te hebben, om op het Meer heen en weer te varen, want te water en te land wilde Hij leraren.*

Ondertussen waren zij in het land Galaäditis (of Galaäd) gekomen (op de grens tussen Galaäditis en Gaulanitis, die door de Hiëromax gevormd was). Hier in de vallei had zich ook Abraham met Lot opgehouden en toen reeds had er tussen hen een

verdeling van goederen plaatsgehad; *Hij vertelde hun daarover.*

Hij zei hun ook: "Spreekt nu niet van de genezen melaatsen, om niemand te ergeren; vooral nu past het omzichtig te zijn en geen opzien te baren, daar de Nazarethanen niet zouden nalaten gramschap en haat tegen Hem in de gemoederen der mensen te zaaien."

600.

Op de sabbat wilde Hij, geloof ik, weerom te Kafarnaüm leren; daar zouden zij de naastenliefde en de dankbaarheid van de mensen leren kennen; zij zouden Hem anders onthalen, dan toen Hij de zoon van de hoofdman genezen had.

Zij konden zowat enkele uren ver noordoostwaarts met een boog om het Meer gegaan zijn, toen zij 's namiddags bij Galaäd (bedoeld is hier de stad Galaäd), ten zuiden van Gamala kwamen²⁸⁶. Er waren in deze stad heidenen en Joden, zoals in de meeste steden alhier ten oosten van het Meer en de Jordaan.

²⁸⁶ a) Galaäd = Gilad = Khalid. – Katarina of liever Jezus benadrukt de slechtheid van de inwoners. Het ligt dus voor de hand, dat wij hier te doen hebben met de stad Galaäd, die genoemd is bij de profeet Osee 6, 8: "Gilad is een vesting van misdadigers, geheel bezoedeld met bloed."

Jezus voorspelt haar verwoesting (nr. 599, 600).

Ze zal zonder twijfel het lot ondergaan hebben van Gamala, verwoest door Vespasiaan in 69 na Chr.

In de buurt van Gamala ligt op de zuidhelling van het Hiëromaxdal een plaats met name Khalid, die treffend aan de naam Gilad, Galaäd herinnert; ze ligt 3 uren ten oosten van de zuidpunt van het Meer en wel zó, dat ze volkomen beantwoordt aan de beschrijving en bijzonderheden die K. er van geeft en nog zal geven.

Een spoorwegstation op de helling nabij de bodem van het dal heeft er zijn naam van.

De leerlingen waren er gaarne binnengegaan, maar *Jezus zei hun: "Indien Ik hier tot de Joden ga, zullen ze Mij slecht onthalen en niets presenteren; ga Ik tot de heidenen, dan zullen de Joden daar aanstoot aan nemen en zich aan lastertaal en belediging jegens Mij schuldig maken."* Voorts voorzegde Hij dat die

b) Gamala = Dabboesijeh = Damal. – Gamala is een zeer beroemde stad, door de beschrijving die Flavius Josephus nagelaten heeft van haar inname door de Romeinse legers onder Vespasiaan.

Voor ons is het zeker dat het te vereenzelvigen is met het tegenwoordige Dabboesijeh, zowat 4 km ten noorden van Khalid of Galaäd. De ligging past treffend in het kader van K.'s verhalen, maar we hebben nog andere argumenten.

De naam Dabboesijeh betekent 'bochel, kameelbult', terwijl Gamala betekent: 'kameel', waarvan de bochel de kenmerkende eigenschap is. Met de naam bochel of bult kan men ook wel de kameel aangeduid hebben. Ons woord kameel is van Gamala afgeleid.

Gamala had deze naam, zegt Flavius Josephus, van de vorm die het vertoonde. Dezelfde wijst het aan tegenover Tarichea en boven het Meer. Het ligt, zegt hij nog, in het zuiden van Gaulanitis, gelijk Sogane in het noorden en Seleucia boven het meer Merom in het midden; zijn ligging is bovenmate sterk, het strekt zich uit op een heuvel, die zich midden op een hoge berg verheft (dus gelijk een bult op de rug van een kameel); hiervan heeft het zijn naam Damal (of Gamala); zijn voorkant en zijden zijn door diepe valleien beschermd.

Aan de achterkant hangt het samen met het gebergte, maar daar is het door versterkingen oninneebaar gemaakt; het hangt als boven een afgrond (nl. boven de diepe valleien van de Hiëromax en een bijrivier).

Wat de doorslag aan onze vereenzelving geeft is dit: K. legt het op het zuidende van het lange gebergte en toch legt ze het moeras aan de noordvoet van de berg van Gamala.

Schijnbare tegenspraak, die verdwijnt bij het zien hoe de berg van Gamala een uitsprong en verlenging heeft naar het westen.

Het genoemde zwijnenmoeras nu ligt aan de noordvoet van deze uitsprong: *"Der Sumpf liegt südöstlich von Gergesa, nördlich unter dem Bergrücken von Gamala"*. (nr. 904) (Zie grote kaart 3).

stad geheel verwoest zou worden en dat ze boos was op opvallende wijze.

De leerlingen spraken eens met Jezus over een zekere Agabus; ik weet niet meer juist op welk moment, nu of later in de herberg, waar zij het wellicht gehoord hadden. Die Agabus was een profeet en tijdgenoot van Jezus en woonde hier in het gewest; sedert enige tijd kreeg hij visioenen over Jezus' tegenwoordige levenswandel en onlangs had hij over Jezus geprofeteerd; later is hij een leerling geworden (cfr. Hand. 21, 10).

Hij was uit Argob (een stad hier in het gewest)²⁸⁷.

Jezus vertelde over hem dat zijn ouders Herodianen waren en hem in deze sekte hadden opgevoed, maar dat hij zich bekeerd had; daarop weidde Hij uit over de sekten als over zorgvuldig gesloten graven vol verrotting.

601.

Aan de oostkant van de Jordaan in Perea, Trachonitis en Iturea (fasc. 8, deel Palestina, E, V = Perea en VII) waren de Herodianen buitengewoon talrijk; zij hielden hun gezindheid verborgen, vormden een geheime sekte en werkten in het duister; zij ondersteunden elkaar in het geheim. Er sloten zich ook arme mensen bij hen aan, die zij dan opeens uit hun nood ophielpen; zij waren uiterlijk zeer farizees; het doel van hun verborgen werking was de Joden van de heerschappij der Romeinen te bevrijden; zij hingen Herodes aan en verstonden zich me; hun werkmethode was bijna gelijk die van de vrijmetselaars.

²⁸⁷ **Argob.** – Bedoeld is zonder twijfel niet de provincie, maar een stad Argob. Juist in het gewest waar Jezus nu gekomen is, nl. 4 km ten oosten van Gamala ligt een Arqoeb. Wij kunnen er moeilijk aan twijfelen of deze stad is bedoeld.

Op een kaart in Guide de Palestine, blz. 630, wordt de naam met een 'G' geschreven, dit zou dan absoluut geheel dezelfde naam zijn. (cfr. VOORREDE, nr. 4).

Ik verstond uit de woorden van Jezus dat zij zich naar buiten zeer edel en heilig aanstelden, doch huichelaars waren.

Jezus bleef met de leerlingen op enige afstand van Galaäd in een tollenaarsherberg. Er waren daar vele tollenaars bijeen, aan wie de heidenen hier tol voor de in te voeren waren betaalden.

Heden hadden zij hier en daar op hun weg mensen ontmoet, maar deze schenen Hem niet te kennen en ook Hij had hen niet aangesproken. *Jezus sprak hier weer over zijn gewoon thema:*

- *de nabijheid van het Rijk,*
- *de geschiedenis van de Vader die zijn Zoon naar de wijnberg zendt, en Hij gaf zeer duidelijk te verstaan dat HIJ die Zoon was, maar Hij zegde verder ook dat allen kinderen van de Vader zijn, die zijn wil volbrengen.*

Hierdoor werd de zaak (de waarheid van zijn goddelijk zoonschap) hun weer minder doorzichtig. *Hij vermaande ze ook tot de doop* en verscheidene bekeerden zich; zij vroegen of zij zich door de aanhangers van Joannes moesten laten dopen. *Hij antwoordde hun te wachten, tot zijn leerlingen daar zouden dopen.* (Wij zullen dit zien in nr. 668).

De leerlingen vroegen Hem heden ook of zijn doop anders was dan die van Joannes, omdat zij Joannes' doop ontvangen hadden. *Hij maakte er een onderscheid tussen en noemde Joannes' doop een afwassing van boetvaardigheid.* Méér erover herinner ik me niet op dit ogenblik.

602.

In zijn lering voor de tollenaars kwam er iets voor van de H. Drie-eenheid van Vader, Zoon en H. Geest in hun eenheid, doch in een gans andere bewoording.

Deze leerlingen, die Jezus thans vergezelden (en geen Joden waren), lieten niet de minste vrees voor de tollenaars blijken. – Omdat Jezus te Nazareth bij de Essenen geherbergd had en de Farizeeën Hem ook daar een verwijt van hadden gemaakt, ondervroegen de leerlingen Hem over de Essenen.

Ik hoorde nu dat Jezus hen vragenderwijze prees. Hij noemde allerlei gebreken op tegen de naastenliefde en rechtvaardigheid en vroeg daarbij telkens: “Doen de Essenen dit? Doen ze dat?”

In de nabijheid van Galaäd schreeuwden enige bezetenen, die vóór de stad in een woest gewest rondzwierven, Jezus tegen; zij waren geheel verlaten, leefden van roof en doodden eventueel ook mensen in de omstreken en bedreven gruwelen van alle aard. (Merk op dat wij hier ook dicht bij het gewest der Gergesenen zijn, waar wilde bezetenen geen zeldzaamheid waren.)

Jezus keek naar hen en zegende hen; zij werden hierop aanstonds stil en van de duivel verlost; zij kwamen tot Hem gelopen en vielen vóór zijn voeten neer. Hij vermaande hen tot boetvaardigheid en tot de doop en beval hun hiervoor nog te wachten tot zijn leerlingen te Ennon weer zouden dopen (nr. 668).

Bij Galaäd was de grond steenachtig, een witte brokkelachtige rotsgrond.

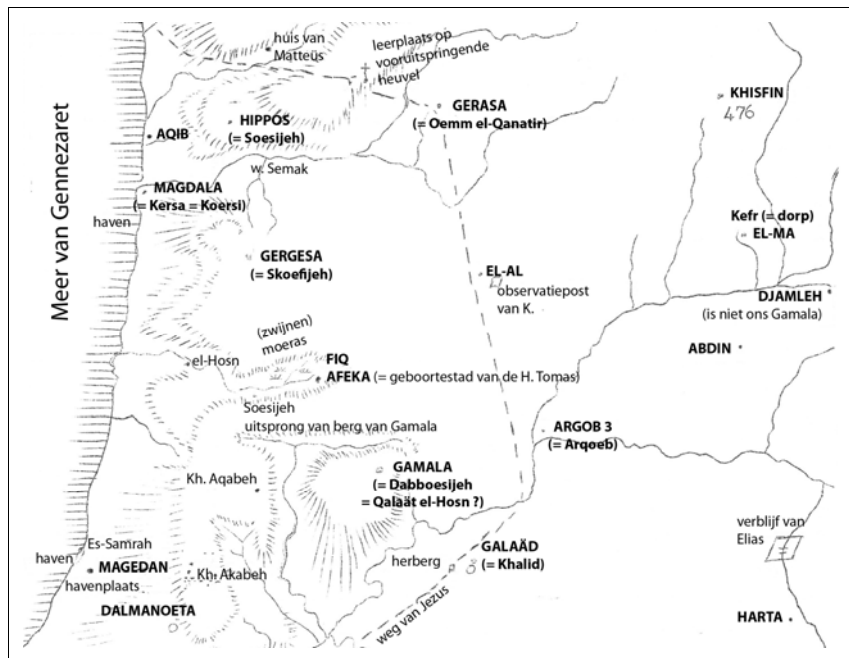
Op weg naar Gerasa.

603.

20 augustus. –

Jezus trok heden over de bergen (Hij stijgt uit het Hiëromaxdal noordwaarts op de hoogten) die op hun zuidelijk einde Gamala (Dabboesijeh) dragen. Hij ging (ietwat) noordwestwaarts weer in de richting van het Meer. Op zijn tocht over de bergen hier ten oosten van het Meer van Galilea, passeerde Hij ongeveer een uur

ten oosten van Gergesa, waar Hij later de duivelen in de zwijnen dreef. Het lag in een verdieping, op een lager terras van de bergrug en in de nabijheid was een moeras, dat gevormd en gevoed werd door een afgedamde beek, (die ontstond uit de bronnen die bij Fiq ontspringen); de beek daalde af door een ravijn en mondde uit in het Meer bij Magdala (of enkele km ten zuiden van Magdala, het huidige Kersa).

(Nu Jezus hier ten oosten van Gergesa gekomen is, bereikt ook K. hier een hoog punt van het gebergte; ze bevindt zich b.v. een uur ten oosten van Gergesa, te el-Al, d.i. de hooggelegene en beschrijft het uitzicht dat zij geniet, noemt meerdere steden die ze herkent.

Brentano bewonderde de overeenkomst van haar aanwijzingen met de gegevens van de beste kaarten in zijn tijd.)

De zienster beschrijft:

De bergen aan de oostzijde van het Meer vormen verscheidene terrassen boven elkander²⁸⁸.

Op het hoogste, (b.v. te el-Al of wat meer oostelijk) heeft men een uitgestrekt vergezicht over de bergen, het Meer en vele steden²⁸⁹.

- Westwaarts neerschouwend ziet men van deze hoogte in een verdieping (op een lager terras) Gergesa liggen. Van hier (of uit de buurt) daalt een ravijn naar het Meer af.
- Over het Meer heen, ziet men in noordwestelijke richting Kafarnaüm.
- Wendt men het oog in noordelijke richting aan de oostkant van de Jordaan, dan bemerkt men Betsaïda-Julias en
- ervóór in zuidoostelijke richting ziet men, niet ver, Gerasa op de hoogte van een dal liggen²⁹⁰; ook dit dal daalt naar het Meer af.

²⁸⁸ “De bergen ten oosten van het Meer stijgen trapsgewijze met terrassen, banken of hoogvlakten omhoog; het zuidelijke deel of helft van Gaulanitis is effener en meer bebouwd dan het noordelijk gedeelte en ook aan het zuidoostelijke einde daalt de bodem trapsgewijze af naar de Hiëromax.” (D.L. Palestine, c. 1998).

²⁸⁹ Vergezicht. – In een andere passage zal K. het vergezicht beschrijven dat men op West-Palestina heeft vanaf het gebergte ten noordoosten van het Meer. Het is dan ook begrijpelijk dat de hoogte of bergketen van Gaulon een strategisch gewest is, vanwaar in een oorlog de vijand, die het in bezit heeft, met alle gemak, de vijand ten westen van het Meer uren ver kan bestoken. Ook hebben de moderne Joden alles op het spel gezet om die provincie in hun macht te krijgen en willen zij die nu onder geen beding prijsgeven.

²⁹⁰ **Gerasa.** – Niet met zekerheid, maar met enige waarschijnlijkheid kunnen wij het vereenzelvigen met Oemm el-Qanatir.

Alle gegevens van K. in verband met Gerasa wikkend en wegend en vergelijkend, komen wij op die plaats terecht. Ook hebben wij aan de noordzijde van het dal, dat van Gerasa naar het Meer loopt, de vooruitspringende berg op wiens zuidzijde Jezus voor heidenen een toespraak wilde houden.

Ain Ghazal wijst op de bron van die aanzienlijke stad.

- Even ten noorden van dit Gerasa ligt het district Chorazin.
- In noordelijke richting over Gerasa heen kijkend, ontwaart men een hoge bergrug die boven eindigt met een hoog gebergte rijk aan spitsen als torens, vol woud en witte rotsen.
- Ten westen, ter zijde van die bergrug ziet men Seleucia bij het Meer Merom.
- Blijkt men van de hoogte vanwaar ik dat alles zag, naar het zuiden toe, dan ziet men op haar zuidoende op een steile top de vestingstad Gamala en onder haar ziet men (naast Gamala weg) de stad waarheen Jezus zich nu begaf en die, zo ik meen, Galaad heet; ze ligt een uur meer zuidelijk dan Gamala en rond een hoogte. Galaad ligt wonderschoon trapsgewijs om een

Het woord Qanatir betekent: bogen en wijst mogelijk op de resten van heidense tempels, die er volgens K. waren.

Overigens is Qanatir een oude plaats, een khirbeh en van de door K. vermelde synagoge werden de resten opgegraven.

Qanatir heeft een bron, waaruit een beekje naar een zijriviertje van de wadi Semak vloeit. Nu vindt men daar nieuwe namen op de nieuwe kaarten.

Het bestaan van een Gerasa op die plaats heldert een evangelische twistvraag op. In de handschriften der eerste drie evangeliën, waar deze het verhaal inleiden van de uitdrijving van het legioen duivelen en waar ze de plaats van het wonder bepalen, komen drie lezingen voor:

- En Jezus kwam, volgens Matteüs, over het Meer in het land van de 'Gadarenen';
- volgens Markus in het land van de 'Gerasenen';
- volgens Lukas in het land van de 'Gergesenen'.

Het bestaan van een Gadara, Gerasa en Gergesa staat dus vast. Waar echter waren ze gelegen?

Volgens Eusebius en Hiëronymus, hierin voorafgegaan door Origenes, lag een Gergesa nabij het Meer op een berg, *super montem*. Ook op een berg ten oosten van Magdala wijst K. Gergesa aan.

De geleerden kennen alleen een Gerasa veel te ver naar het zuiden, om in aanmerking te kunnen komen. Aangezien K. een Gerasa dicht bij Gergesa vermeldt, is ook de evangelielezing die Gerasenen heeft, gerechtvaardigd. Blijft nog de moeilijkheid van Gadara waarvoor het oude Gadara op de hoogte ten zuiden van de Hiëromax te ver afgelegen schijnt om door Matteüs bedoeld te kunnen zijn.

hoogte (op de opgaande zuidelijke helling van het Hiëromaxdal. Boven de tempels en huizen ziet men tuinen omhoogsteken en hoog daarboven (doch nader) steekt (ten noorden van de Hiëromax) Gamala uit²⁹¹.

604.

Op zijn verdere weg naar het noorden sprak Jezus met de leerlingen over Gergesa. De Gergesenen hadden eens een profeet – zijn naam ben ik nu vergeten – om zijn misvormde gestalte uitgelachen en hij had op hun spot als volgt gereageerd: “Luistert, gij die nu met mij spot, uw kinderen zullen verstokt blijven, wanneer een grotere dan ik hier zal komen prediken en genezingen doen, en gij zult u niet verheugen over het Heil uit droefheid over het verlies van onreine dieren.” Door deze voorzegging zinspeelde hij op Christus en op het uitgedreven worden door Hem van het legio duivelen uit de bezetenen in de varkens.

*Jezus sprak ook nog met de leerlingen over hetgeen Hem te Kafarnaüm te wachten stond:
De Farizeeën uit Sefforis, verbitterd over zijn leer betreffende de echtscheiding, hadden te Jeruzalem*

²⁹¹ **Gamala** – Steekt Gamala uit.

Gezien K.'s waarnemingsplaats past dit alles bij de plaatselijke omstandigheden. Wat zij over Galaäd zegt, vereist dat het omhoog stijgt in zuidelijke richting en dus op de zuidhelling van het Hiëromaxdal moet liggen.

Hieruit volgt ook dat Djamleh (zelfde naam als Gamala, 2 uren ten noordoosten van Dabboesijeh) niet ons Gamala kan zijn.

Voor zulk een ligging van Galaäd ware dáár zulk geen plaats te vinden.

Voor K.'s Gamala ligt Djamleh daar te ver naar het oosten, en vooral ligt Djamleh buiten Gaulon, waarvan Gamala de voornaamste stad is in het zuiden.

een klacht ingediend. De Nazarethanen waren hen in hun beschuldiging bijgefallen en nu was er een hele kliek Farizeeën uit Jeruzalem, Nazareth en Sefforis naar Kafarnaüm gezonden, om daar op Hem te loeren, Hem onderduims tegen te werken en zelfs openlijk te bestrijden.

Heden ontmoetten zij op hun weg lange handelskaravanen van heidenen met muilezels en ossen; deze laatste hadden dikke muilen en lieten onder het gaan hun zware, breed gehoornde koppen grondwaarts hangen. Sommige van die karavanen trokken van Syrië naar Egypte; de enen voeren in de streek van Gerasa over het Meer; de anderen gingen hogerop de Jordaan over, langs de brug. Er waren vele mensen bij, die, om de Profeet te horen, zich bij deze karavanen hadden aangesloten; enige scharen volgden verschillende wegen; maar van een groep kwamen er vele tot Hem op zijn weg en vroegen Hem of de profeet nu te Kafarnaüm preekte? *Jezus antwoordde hun, nu niet naar Kafarnaüm te trekken, maar op de berghelling, even ten noorden van Gerasa te gaan kamperen: de Profeet zou daar spoedig komen. Doch Hij sprak zó tegen hen, dat zij zeiden: “Heer, gij zijt ook een profeet”, en zijn aanblik deed het vermoeden in hen rijzen dat Hijzelf wel de Profeet kon zijn.*

Een genezing uit de verte.

605.

Op deze reis – ik weet niet meer nauwkeurig op welk ogenblik en waar – kwam een bode van de H. Maagd tot Jezus. Maria liet Jezus verzoeken naar Kafarnaüm te willen komen om uit de bezeten weduwe Maria, die Marta tot haar had gebracht, de stomme duivel te willen verdrijven.

Ik zag nu in een bijvisioen hoe Marta haar tot de H. Maagd had gebracht en voor haar bij Maria ten beste had gesproken.
(Over deze bezetene, zie nr. 596).

De H. Moeder van Jezus zag de ongelukkige vrouw zeer ernstig aan, en liet haar een hele tijd op een afstand staan. Toen werd het berouw in het hart van de weduwe hoe langer hoe heviger; zij stortte eindelijk een vloed van tranen en smeekte: “O Moeder van de Profeet, bid Uw Zoon voor mij, opdat ik nog genade bij God moge vinden.” Toen de Moeder van Jezus nu haar berouw had herkend, zond zij de bode tot Hem.

Maar Jezus zond nu de bode terug met de verzekering dat ze reeds verlost was en dat Hij te zijner tijd zou komen. Hij genas haar, zoals de zoon van de hofbeambte van Kafarnaüm uit de verte.

Ik zag op het ogenblik van deze woorden van Jezus dat de weduwe te Kafarnaüm als dood neerzank en dat de H. Vrouwen haar opnamen en te bed brachten; hierop kwam zij spoedig weer tot zichzelf en voelde zich volkomen verlost. Ik meen dat er reeds gedurende haar berouw een aantal duivels van haar geweken waren.

Marta en haar gezelschap reisden met haar, nog eer Jezus hier kwam, naar Betanië terug. Hier logeerde Marta haar in een zijgebouw van haar huis, waarin zij reeds verscheidene vrouwen ondergebracht had, die voor de armen en de leerlingen allerlei kledingstukken vervaardigden.

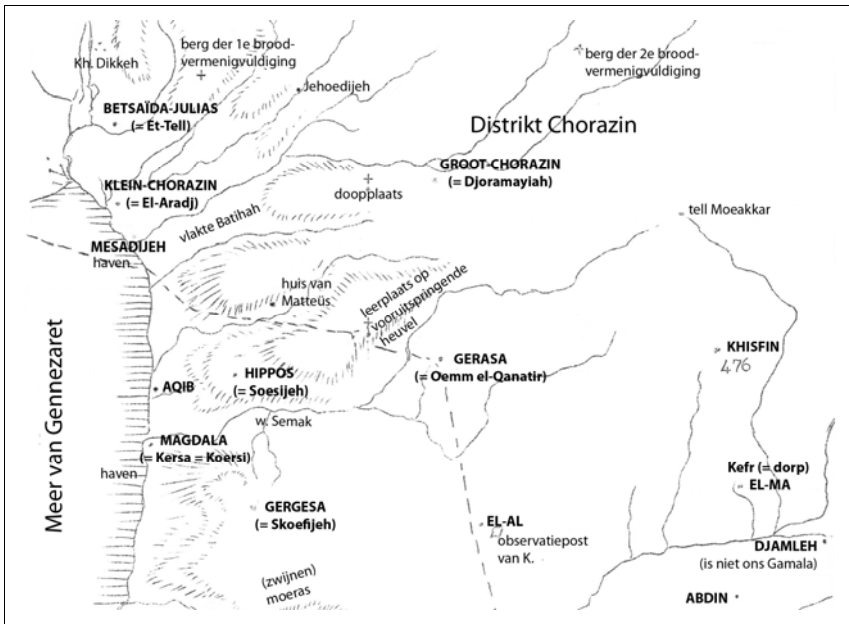
Zij leefde hier stil in boetvaardigheid en arbeid en gaf geheel haar bezit ten beste aan Jezus' gemeente. Haar leven geleek bijzonder goed op dat van Magdalena, behalve dat zij getrouwd was geweest; zij kende goed Dina, de Samaritaanse vrouw, die eveneens van Damascus was.

Jezus' ophoud te Gerasa. – Hij beschaamt de Farizeeën.

606.

21 augustus. –

Jezus nam met zijn leerlingen tegen de avond (van de 20^e) zijn intrek in een herberg bij Gerasa, maar daar was zulk een gedrang van heidenen en reizigers, dat Jezus zich aanstonds afzonderde. De leerlingen spraken nog met de heidenen over de Profeet en verstrekten hun inlichtingen. Ik meen, doch herinner het me slechts vaag, dat Jezus heden avond nog met een joodse schoolmeester sprak.

Gerasa ligt op de helling van een dal, zowat 2 uren van het noordelijk einde van het Meer en zowat 1,5 uur van (het breedste gedeelte van) het Meer zelf; het is groter en zuiverder dan Kafarnaüm. In Gerasa is de bevolking, zoals in bijna alle steden

in deze streken (ten oosten van Meer en Jordaan) met heidenen vermengd; er zijn hier tempels. De Joden vormen de minderheid en worden onderdrukt, maar hebben toch een school (synagoge) en leraars; er is veel handel en nijverheid, want door deze stad komen de karavanen, die van Syrië en Azië naar Egypte trekken.

Ik heb vóór de poort een lang gebouw gezien, wel een half kwartier lang, waarin lange ijzeren stangen tot buizen gesmeed worden. De stangen werden plat geslagen, daarna in de lengte rondgebogen, gesoldeerd en zo tot buizen gevormd; de smeden werkten niet met houtvuur, maar zij stookten met zwarte klompen, die zij uit de aarde groeven. Hier werd ijzer ingevoerd uit het gewest, vanwaar de profeet Agabus afkomstig was, uit Argob, want ik zie daar zulk een ijzerhoudende bodem; het is daar een gele okergrond; nochtans zag ik daar geen eigenlijke ijzermijnen.

607.

De doortrekkende heidenen hadden zich ten noorden van Gerasa, op de zuidelijke helling van het vooruitspringende deel van de berg naar omhoog toe gelegd (grote kaart 3, ergens bij Ain Ghazal, waar dus een bron de mensen het nodige water verschaftte).

Ook waren daar heidenen uit de stad en enige Joden die afgezonderd stonden; de heidenen waren anders dan de Joden gekleed; zij droegen rokken die tot onder de knieën hingen; er moesten ook rijke bij zijn, want ik zag vrouwen die in hun haren zo overdadig veel parelen ingevlochten hadden, dat hun haarbos geleek op een muts van parelen (cfr. fasc. 15, nr. 541, voetnoot 259; we kunnen ook nog verwijzen naar het boek Judit, 10, 3). Van andere stak het haar boven de sluier uit; het was met parelen doorvlochten in de vorm van een korfje.

Jezus begaf zich ('s morgens van de 21^e) naar de berg.

Terwijl Hij de helling opwandelde, *kwam Hij langs de scharen die Hij onderrichtte*, terwijl Hij nu eens hier dan

weer daar bleef staan; Hij wandelde op die manier heen en weer. Zijn woord was op zijn toehoorders afgestemd; Hij onderrichtte hen op de wijze, waarop men zich met reizigers onderhoudt.

Hij vroeg: "Van waar zijt gij? Wat heeft u tot deze reis bewogen? Wat verwacht gij van de Profeet?"

En zelf antwoordend op de vragen die Hij hun stelde, zegde Hij hun hoe zij moesten worden en wat ze moesten doen om aan de zaligheid deelachtig te worden: "Gelukkig zijn zij," zei Hij, "die een lange en moeizame reis ondernemen om de zaligheid te zoeken, maar wee degenen onder wie ze opstaat, die ze voor het grijpen hebben en ze niet aannemen."

Hij verklaarde hun voorzeggingen betreffende de Messias, weidde uit over de roeping van de heidenen en verhaalde ook de roeping en de reis van de H. Driekoningen, enz. Van deze laatste geschiedenis wisten de heidenen het een en ander.

Er waren hier ook mensen uit het gewest en de stad, waar, bij huizen die er als steenovens uitzagen, de dienaar van de koning Abgar van Edessa overnacht had op zijn terugreis naar zijn meester met het afbeeldsel en de brief van Jezus, en waar in de nacht het lichtverschijnsel had plaats gehad.

Jezus verhaalde nog vele kleine gelijkenissen; Hij genas geen zieken. De mensen waren hier meestal goed van aard en Hem gunstig gezind, maar toch vormden degenen onder hen, die spijt hadden meegekomen te zijn, een hele groep; zij hadden van de Profeet iets anders verwacht, iets dat meer hun zinnen en aardsgезindheid streelde.

608.

Tegen de middag (van de 21^e) ging Jezus met de vier leerlingen het middagmaal nemen bij een farizeese leraar van de Joden; hij

woonde vóór de stad en had reeds gisteravond, en deze morgen opnieuw, Jezus te gast genodigd, maar toch was hij te hoogmoedig om de onderrichting van de heidenen bij te wonen; er waren nog enige Farizeeën uit de stad tegenwoordig; zij ontvingen Jezus met een grote, doch geveinsde vriendelijkheid en *Jezus kreeg onder de maaltijd een kans om hun eens duchtig de waarheid te zeggen.*

Een heidense slaaf of dienaar bracht op tafel een prachtige, bonte schotel met allerlei kostbaar suikergebak, dat met een mengsel van specerijen bereid was en de vorm van allerhande figuren, van vogelen en bloemen, enz. vertoonde. Een van de aanwezigen bemerkte dat de schotel niet volmaakt rein was en kwam met een heftige reclamatie daartegen voor de dag (cfr. Mt. 23, 25). Hij viel tegen de arme slaaf onbeschoft uit, berispte hem en stiet hem hardhandig achter de andere dienaars terug.

Toen zei Jezus: “Niet de schotel is vuil, maar wat er in is.” De gastheer antwoordde dat Hij zich vergiste: “het suikergebak was van het zuiverste gehalte en zeer kostelijk.” *Jezus hernam: “De inhoud is zeer onrein, want hij is een louter genotsmiddel, samengekneed uit het zweet, het bloed, het merg en de tranen van weduwen, wezen en armen.”* Hierop diende Hij hun nog een duchtige berisping toe over hun levenswijze en verkwistingen, gierigheid en schijnheiligheid. Dit verbitterde hen zeer erg, maar zij konden er niets op antwoorden en verlieten de een na de ander het huis, zodat alleen de gastheer overbleef. Hij bleef Jezus een geveinsde vriendelijkheid betonen en dit in de hoop toch nog iets te ontdekken, wat hij in de commissie te Kafarnaüm tegen Hem zou kunnen inbrengen.

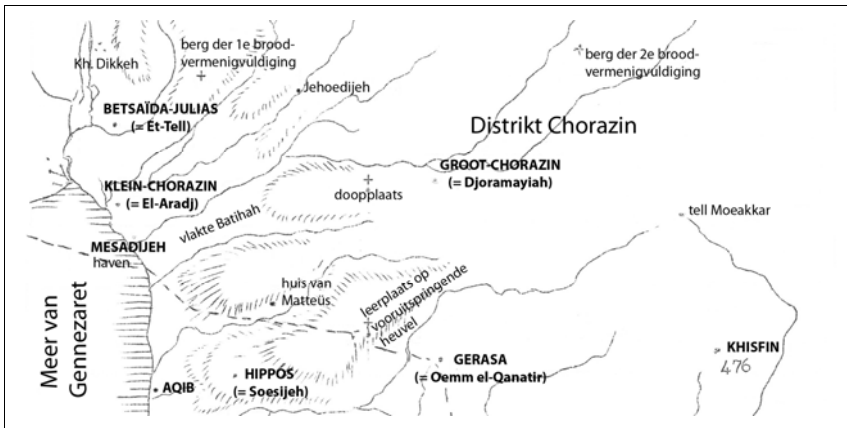
Jezus onderwees tegen de avond nogmaals de heidenen op de berg; zij vroegen ook of zij zich door de leerlingen van Joannes moesten laten dopen en gaven de wens te kennen zich hier in het land te komen vestigen. Jezus raadde hun aan, hun doopsel nog uit te stellen, tot zij beter

onderricht zouden zijn, en eerst naar het gewest van Adama over de Jordaan in Opper-Galilea te trekken; daar woonden reeds degelijk onderrichte heidenen en deugdzame mensen en Hijzelf zou er nog komen prediken. Hij onderwees hen nog, en wel, daar het reeds donker werd, bij fakkellicht en verliet hen dan.

Jezus gaat naar Kafarnaüm.

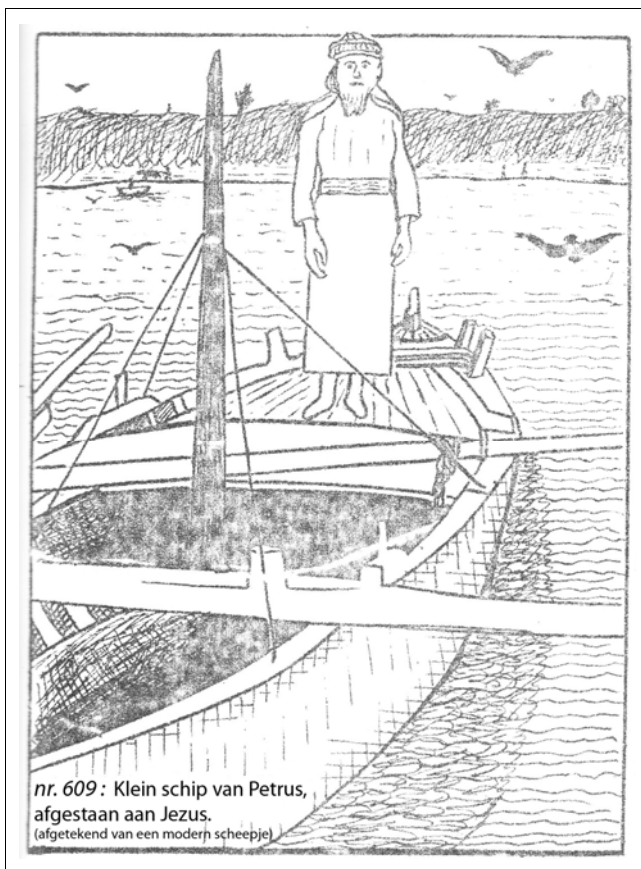
609.

Jezus ging nu (in de avond van de 21^e) over de berg naar de plaats, waar Petrus' knechten met een boot op Hem wachtten. Hij daalde naar de oever van het Meer af en ging scheep ongeveer een half uur onder Betsaïda-Julias, dat een met muren omringde stad is. (De kleine haven moet vlak ten zuiden van het huidige Mesadijeh geweest zijn).

Het was reeds laat in de avond en de drie scheepsknechten, heidense slaven van Petrus, waren voorzien van fakkels voor de overvaart. Het scheepje, waarin Jezus overvoer, hadden Petrus en Andreas zelf met hun knechten voor Jezus gebouwd, want zij

waren niet alleen schippers en vissers, maar timmerden ook zelf hun schepen.

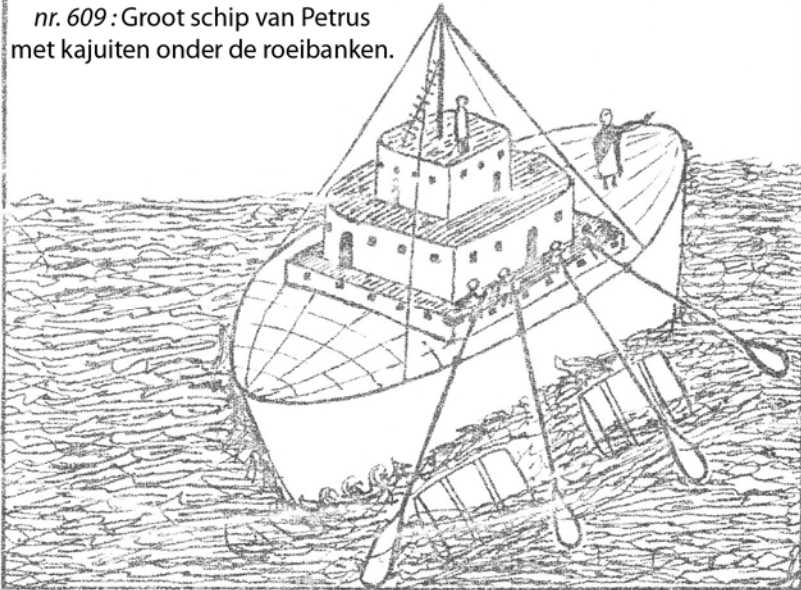

Petrus had 3 schepen en 1 daarvan was zeer groot, zo lang als een huis. Het scheepje van Jezus kon 10 man bevatten. (Elders zegt K. 15 en ook 20).

Het had in de breedte en de lengte ongeveer de vorm van een ei; het voorste en achterste gedeelte waren overdekt en vormden een bergplaats; men kon er allerlei gerief in bewaren.

In het midden stond de mast en van de rand van het sloopje leunden er stangen tegen aan (tot steun). Boven kon men rond deze stangen het zeil draaien. Rond de mast waren zitplaatsen. *Op dit sloopje heeft Jezus later dikwijls geleerd en tussen de andere schepen door voer Hij ermee naar de andere oever.*

nr. 609: Groot sloop van Petrus met kajuiten onder de roeibanen.

Tekening van Petrus' groot sloop naar de beschrijving van de zienster.

De schepen hadden rond de mast ronde, terrasvormige dekken als wandelbanken of terrassen boven elkander, waaronder men kon doorzien (nl. naar buiten uit de binnencellen door de deuren of venstergaten); en boven (op de omlopende gangen of terrassen) kon men met tentdoekwanden rondom zich afgesloten cellen vormen.

Aan de stangen die de middelmast steunden, waren sporten om er op te klauteren. Aan beide zijden van het sloopje dobberden

vlottende kassen of tonnen, schipvleugelen of vinnen, opdat het schip in de storm niet zou kunnen omslaan; men verzwaarde of verlichtte die tonnen, naar gelang het schip dieper of hoger moest gaan. Zo waren ze somtijds met water gevuld en somtijds ook ledig; men gebruikte ze eventueel ook om er gevangen vis in te bewaren.

Uit het schip kon men van achteren en van voren (zijdelings) planken schuiven, om beter bij deze tonnen te kunnen komen, of ook om nabijgelegen schepen te kunnen bereiken of om de netten op te trekken. Wanneer er niet gevestigd werd, zetten zij ook karavanen en reizigers over het Meer. De vissers en schippersknechten waren heidense slaven en ook Petrus had er in zijn dienst.

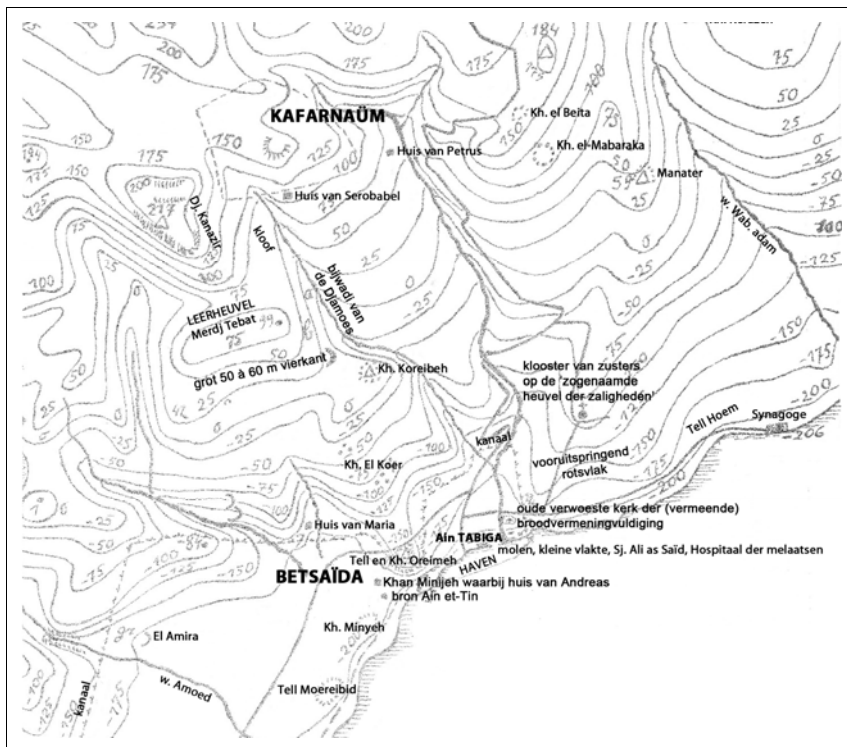
610.

Jezus landde (in de nacht van 21 op 22 augustus) boven Betsaïda, niet verre van het melaatsenhuis, waar Petrus, Andreas, Joannes en Jakobus de Meerdere en de Mindere en Filippus en nog een andere, meen ik, op Hem wachtten (zie kaart hierna).

Zij gingen niet door Betsaïda, maar volgden de kortste weg, die vóór het noordelijk einde van Betsaïda over de hoogte liep en kwamen bij Petrus' huis in het dal tussen Kafarnaüm en Betsaïda.

(Wij verstaan door hoogten de heuvel ten noorden van de heuvel Oreimeh, waarop nl. het dorp van de hoofdman gelegen was en door 'huis' zijn woning dicht bij Kafarnaüm; hier toch verzamelden zich steeds de zieken).

Hier in dit huis was de Moeder van Jezus met de andere vrouwen. Petrus' schoonmoeder lag ziek te bed; *Jezus bezocht haar, maar genas haar nog niet.*

Hier werden Jezus de voeten gewassen en er was een maaltijd, onder welke het gesprek hoofdzakelijk hierover ging, dat er 15 Farizeeën, vertegenwoordigers van de voornaamste scholen van Judea en Jeruzalem, te Kafarnaüm aangekomen waren om Hem te bespieden. Uit enige groter steden waren er twee, doch uit Sefforis slechts één. Een jongeling uit Nazareth, die Hem reeds vaak om aanneming gebeden had en dien Hij nog onlangs had afgewezen (fasc. 15, nr. 592), maakte nu als schriftgeleerde ook deel uit van dit gezantschap.

Kort geleden was hij getrouwd en Jezus zei nu tot de leerlingen: "Ziet voor wie gij Mij gebeden hebt. Hij verlangt een leerling van Mij te worden en komt Mij bespieden!"

Deze jongeling had uit ijdelheid Jezus' leerling willen worden, doch omdat Jezus hem niet aannam, had hij zich nu bij Jezus' vijanden aangesloten.

Deze Farizeeën moesten vrij lang te Kafarnaüm verblijven. Één van de twee die uit grotere steden gekomen waren, moest daarheen terugkeren met berichten, terwijl de andere te Kafarnaüm bleef om Jezus' handelingen en onderrichtingen verder na te gaan.

Zij hadden reeds een raad gehouden en daarin de hoofdman Serobabel, de genezen zoon en zijn vader voor zich geroepen en zij hadden hen met nog vele anderen over Jezus' genezingen en predicates ondervraagd. De Farizeeën konden de genezing van de jongen niet ontkennen, noch valsheid in Jezus' leer ontdekken, maar zij uitten hun ontevredenheid over de wijze waarop dit alles verliep. Het stemde hen bitter dat Hij niet bij hen zijn studies gedaan had, noch bij hen om raadgevingen en wenken kwam, dat Hij met gemene mensen, zoals Essen en vissers en, erger nog, met tollenaars en zondaars omging, dat Hij te Jeruzalem geen rechtsmacht had aangevraagd en geen officiële zending had bekomen, dat Hij hen niet als geleerden raadpleegde, dat Hij geen Farizeeër of Sadduceeër was, dat Hij de Samaritanen had onderwezen en op de sabbat genezingen deed.

Kortom, Jezus' optreden stond hun niet aan, zij vonden alles in Hem verkeerd, omdat zij zichzelf verachten moesten, indien zij zijn handelwijze goedkeurden. Vooral de jongeling van Nazareth was een hevige vijand van de Samaritanen, die hij op alle manieren vervolgde.

611.

De vrienden en verwanten van Jezus zagen node dat Hij (op de 24^e) de sabbat te Kafarnaüm wilde vieren. Zelfs zijn Moeder was er ongerust over en zij uitte de wens Hem naar de andere zijde van het Meer te zien terugkeren. *Bij zulke gelegenheden*

*gaf Jezus telkens een kort, weigerend antwoord,
zonder uitleg of betoog.*

Te Betsaïda en ook te Kafarnaüm waren grote scharen zieken, heidenen en Joden aangekomen. Verscheidene groepen reizigers, die Jezus eergisteren op de overzijde hadden ontmoet, wachtten nu hier op Hem.

Te Betsaïda waren er grote, openbare herbergen; ze waren met riet gedekt en de ene voor de heidenen, de andere voor de Joden bestemd. Boven (aan de noordkant van het dorp) waren heidense baden, en beneden (aan de zuidkant) waren er joodse. (We zagen reeds dat de heidense teruggevonden zijn).

22 augustus. –

Petrus had vele zieke Joden binnen de omheining van zijn woning toegelaten en deze morgen (de 22^e) *genas Jezus velen van hen. Hij had gisterenavond tot Petrus gezegd dat hij voor heden zijn visserij moest laten om Hem te helpen in de mensenvisserij. Weldra zou Hij hem vragen die voorgoed op te geven, wanneer Hij hem zou roepen.*

Petrus gehoorzaamde, doch niet zonder enige verlegenheid; hij had steeds het gevoel dat het leven met de Heer te hoog voor hem was en zijn vermogen te boven ging. Petrus geloofde, zeker, hij zag Jezus' wonderen en ondersteunde de Meester; hij gaf en deed alles gaarne; maar hij was overtuigd en van de mening doordrongen, dat hij daartoe niet deugde, tegen zulk een taak niet opgevoed, noch opgewassen was, dat hij te onwetend, te gering, te eenvoudig, te onwaardig was (cfr. Lk. 5, 8). En daarenboven kwelde hem ook nog de geheime zorg voor zijn bedrijf en bestaan. Ook voelde hij zich dikwijls smartelijk getroffen, wanneer men hem verweet dat hij, een eenvoudige visser, met de Profeet rondzwierf, zijn huis openstelde voor lediggangers, dweepzieke oproerlingen en dat hij zijn werk veronachtzaamde. Dit alles verwekte nog onzekerheid en angst in hem, want hij was

nog niet zo geestdriftig als Andreas en meer andere op dit ogenblik doch hij was vol ootmoed, geloof en liefde en toch nog vreesachtig, verlegen en gehecht aan zijn bezigheden. Eenvoudig als hij was, vond hij al zijn genoeg in zijn beroep. (Mooie karakterontleding, cfr. Joa. 21, 3)

Massagenezingen en werken van barmhartigheid.

612.

Jezus ging uit de woning van Petrus over de berg in de richting van het noordelijk einde van Betsaida²⁹². Geheel deze weg was met zieke heidenen en Joden bezet. Nochtans waren zij gescheiden en de melaatsen verre van de overigen afgezonderd; het waren blinden, lammen, stommen, doven, jichtigen en vooral vele waterzuchtige Joden.

²⁹² Hier zien wij Jezus op de plaats gekomen, waar Hij later nog menigmaal vele zieken zal genezen (zie ook kaart hierna). Later zullen wij de plaats wat nader beschrijven.

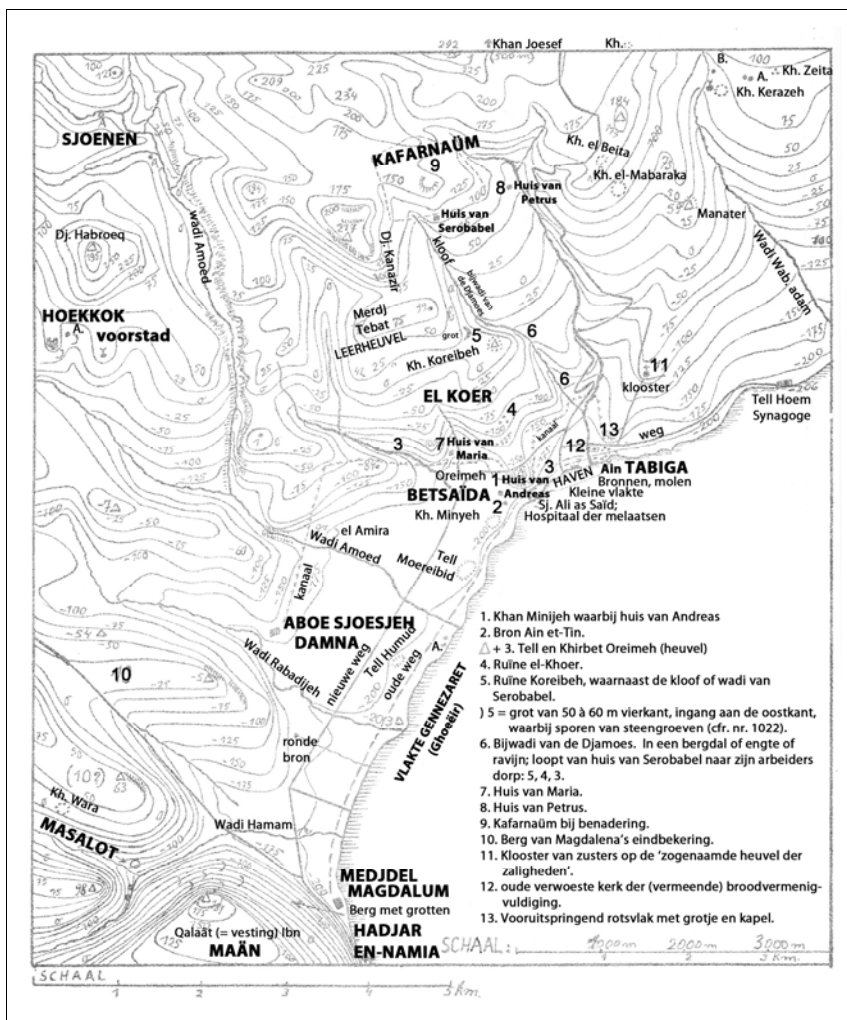
Men ga vanaf de heuvel Oreimeh een weinig in noordwestelijke richting. Geleidelijk gaat deze heuvel, na een smalle pas, steeds hoger.

Men doorkruist het dorp van Serobabel, de hoofdman van Kafarnaüm, waarvan men in de ruïnes of khirbet's el-Koer en Koreibeh resten vindt.

Daarna komt men op een effen dieper plaats met een niveau van 75 m. Ze heet Merdj Tebat; er is daar aangetekend: leerheuvel, een geschikte plaats voor een menigte om te kamperen.

Daarna gaat de berg verder omhoog. Ten oosten van die plaats heeft men de bijwadi van de w. Djamoës. Een eind ver dient deze bijwadi, daarna de heuvel om van Kafarnaüm naar het dorp van Serobabel en verder naar Betsaida te gaan.

Op de heuvelhellingen van het dorp en in de bijwadi zijn de tuinen en bochten die K. hier vermeldt. Elders zal ze zeggen: het is een aangename wildernis. De plaats Merdj Tebat (= leerheuvel) is het centrum van de volksbijeenkomsten hier rond Jezus.

De genezingen geschieden heden met meer regelmatigheid en plechtigheid, dan ik vroeger meestal gezien heb. De meeste zieken waren al sedert twee dagen hier en de leerlingen van hier, Petrus, Andreas en de overige, aan wie Jezus zijn aankomst had gemeld, hadden de zieken ordelijk en comfortabel gerangschikt, volgens vroegere aanwijzingen van Jezus, want op deze weg

waren ter zijde verscheidene lommerrijke berghoeken en tuinen met bomen.

Jezus onderrichtte en vermaande de zieken die in groepen in een kring rondom Hem gedragen of geleid werden. Verscheidene verlangden Hem hun zonden te bekennen en Hij trad met hen op een afgezonderde plaats. Ik zag hen vóór Hem neervallen en onder tranen hun misdaden bekennen. Onder de heidenen waren er verscheidene die moord en roof op hun reizen begaan hadden. Menigeen liet Hij een tijdlang liggen en wendde zich tot anderen, doch keerde later tot de eersten terug en Hij zei hun dan: "Staat op, uw zonden zijn u vergeven!"

613.

Onder de Joden waren echtbrekers en woekeraars. *Wanneer Jezus gezien had dat hun berouw gemeend was en nadat Hij hun beternis en restitutie bevolen had, bad Hij met hen, legde hun de handen op en genas hen. Aan velen schreef Hij nog een reinigingsbad voor; vele heidenen zond Hij naar de doop of tot de bekeerde heidenen in Opper-Galilea. De ene schaar trad na de andere vóór Hem en de leerlingen handhaafden de orde.*

Heden zag ik geen kinderen. Gisteren (de 21^e) waren bij Gerasa heidense vrouwen met heel kleine kinderen en andere van middelbare grootte.

Jezus ging ook door Betsaïda, waar alles vol mensen liep gelijk op een grote bedevaart. Ook hier zag ik Hem in verscheidene herbergen en op straat zieken genezen. Hierop bezocht Hij met nog anderen het huis van Andreas, waar hun een verversing bereid was. (Het staat aan de noordkant van Betsaïda, dus heel nabij de heuvel Oreimeh).

Ik zag ook de kinderen van de familie; ik zag de ongeveer tienjarige stiefdochter van Petrus met andere meisjes van haar leeftijd, en 2 andere meisjes van zowat 10 en 8 jaar, en een zoontje van Andreas; het droeg een geel rokje met een gordel.

Er waren ook enige andere vrouwen bij hen; zij stonden onder een afdak van het huis en spraken over de Profeet, of Hij daar weldra zou komen en ze liepen een eind ver de straat op en terug, kijkend of Hij nog niet naderde; dan stonden zij hier te wachten om Hem te zien, want gewoonlijk werden de kinderen zeer kort gehouden.

Jezus verscheen eindelijk en in het voorbijgaan *bekeek Hij hen vriendelijk en zegende hen*. Daarna zag ik Jezus naar het huis van Petrus teruggaan en *daar nog vele zieken genezen, hun zonden vergeven en hun richtlijnen geven wat zij in de toekomst moesten beginnen*.

614.

Ik heb heden opnieuw ook gezien dat Jezus op zeer verschillende wijzen de zieken genas, en dit waarschijnlijk met het doel aan de leerlingen te tonen hoe zijzelf later, en de kerk te eeuwigden dage het moesten doen.

In al zijn handelingen en lijden (of aandoeningen) was een menselijke vorm: niets was op goochelachtige of schielijke wijze veranderd of genezen; ik zag bij alle genezingen een zekere overgang, volgens de aard van de ziekten en zonden.

Ik heb bemerkt dat allen over wie Hij bad of de handen oplegde, enige ogenblikken verzonken in een stille ingekeerdheid, en zij verhieven zich dan, terwijl zij genazen, als uit een korte bezwijming.

- De lammen verhieven zich zacht, wierpen zich dan voor Hem neer en waren gezond, doch de gehele kracht en beweeglijkheid van hun ledematen traden eerst na een kort

tijdsverloop in; bij enigen vorderde dit uren; bij anderen dagen, enz.

- Ik zag waterzuchtigen die nog wankelend tot Hem konden gaan, en andere die gedragen moesten worden; *Hij legde hun meestal zijn hand op het hoofd en de maag: na zijn woorden konden zij zich aanstonds oprichten en gaan, zij voelden zich zeer verlicht en het water trok verder in zweet uit hen weg.*
- De melaatsen verloren aanstonds na hun genezing de korsten of schubben van hun ziekte, maar zij behielden nog rode plekken, waar de melaatsheid gezeten had.
- Degenen die van blindheid, doofheid en stomheid genezen waren, hadden in het begin nog het gevoel van de ongewoonheid van die zintuigen;
- ik zag jichtgezwollenen genezen worden: zij hadden geen pijn meer en konden gaan, doch de gezwollenheid was niet als weggevlogen; ze verminderde geleidelijk, maar toch vlug (*es wich nur sehr bald*).

615.

- Kramplijders waren aanstonds genezen; de koortsen namen af, maar die mensen hadden niet in één ogenblik hun volle kracht en frisheid terug; zij genezen als een verwelkte plant, die na de regen heropleeft.
- De bezetenen zonken gewoonlijk eerst in een kortstondige onmacht (cfr. Mk. 9, 25), en weer tot zichzelf komend, voelden zij zich verlost; op hun gelaat las men de vrede, doch zij voelden zich nog afgemat.

Kortom, alles geschiedde zeer rustig en regelmatig en slechts voor ongelovigen en vijanden hadden Jezus' wonderen iets verschrikkelijks.

De heidenen die hier bij Jezus kwamen, waren meestendeels hiertoe opgewekt door personen, die bij de doop en de predicatie van Joannes geweest waren, en ook door heidenen van Opper-Galilea en elders, waar Jezus geheeld en gepredikt had; het waren mensen naar onderricht begerig. Sommigen hadden de doop van Joannes ontvangen, anderen niet. Jezus beval hun de besnijdenis niet aan. Hierover eventueel ondervraagd, beval Hij:

- de (geestelijke) besnijdenis van het Hart en de zinnen aan;
- Hij leerde hen hoe zij zich gedragen en leven moesten;
- Hij drukte hun ook het gebod van de naastenliefde op het hart,
- de wet van de matigheid en de versterving,
- de verplichting van de 10 geboden.
- Hij leerde hun enige delen van een gebed, zoals verscheidene vragen van het Onze Vader.
- Hij zei hun nog dat Hij leerlingen tot hen zou zenden en ik zag dat de leerlingen later bij voorkeur tot dezulken gingen, die Hem reeds kenden en van Hem een begin van onderricht genoten hadden.

Twee dagen te Kafarnaüm.

616.

23 augustus = 30 Ab. –

Reeds gisterenavond (de 22^e) zag ik te Betsaïda en Kafarnaüm de vlaggen op de synagogen en andere openbare gebouwen uitgestoken; er waren knopen en vruchtenkransen aangebracht; het was de laatste dag van de maand Ab, die intrad.

Heden avond begon de eerste dag van de maand Eloel, die tevens een sabbat was.

Jezus genas heden morgen (de 23e) nog vele zieke Joden te Betsaïda. Hij at in het huis van Petrus (in het kleine dal Tabiga, nabij het Meer en Betsaïda) en ging daarna met de leerlingen naar het ander huis van Petrus dicht vóór Kafarnaüm; reeds hadden vele vrouwen zich daarheen begeven en daar wachtten ook vele zieken reeds op Hem.

- Onder deze waren 2 dove mannen. *Jezus stak zijn vingeren in hun oren en zij genazen* (te vergelijken met Mk. 7, 33).
- Toen werden er twee andere zieken, die nauwelijks nog gaan konden, aangebracht; hun armen waren onbeweeglijk stijf en hun handen dik gezwollen. *Jezus legde hun zijn hand op en bad. Daarna nam Hij hen vast bij hun beide handen, bewoog deze op en neer en zij waren genezen.* Nochtans verdween het gezwel niet in één ogenblik, maar in een paar uren tijd. *Hij vermaande hen hun handen voortaan tot Gods glorie te gebruiken, want hun toestand was een straf voor hun zonden.*

617.

Hij genas er nog velen en ging dan ten sabbat in de stad, waar een onbeschrijfelijke toeloop van mensen was; men had de bezetenen uit het gevangenisgebouw losgelaten; zij liepen Hem op de straten tegemoet en schreeuwden Hem toe. *Hij beval de duivel te zwijgen en zijn prooi los te laten.* Tot verwondering van alle mensen volgden zij Hem aanstonds gerust naar de synagoge en aanhoorden zijn preek.

De Farizeeën en in 't bijzonder de vijftien nieuw aangekomene, namen plaats om de leerstoel. Men had werkelijk vrees voor Hem; zij betoonden Hem eerbied, die evenwel slechts gehuicheld was. *Men gaf Hem de rollen en Hij leerde uit Jesaja.*

(Hier hebben wij een van de gevallen door ons beoogd in de inleiding.)

Vizioenen van Jesaja
De profeet van
de Emmanuel

Veel heeft Katarina uit de toespraak van Jezus onthouden, en wie haar mededelingen met de profeet wil vergelijken, zal menige gedachte er in terugvinden. Om de lezer hierin te helpen verwijzen wij meerdere keren naar passages in Jesaja).

Jezus leerde dan uit Jesaja dat God zijn volk niet vergeten was (zie de heerlijke Messiasprofetieën Jes. 49, 1-13).

Ik herinner mij dat Hij las dat, indien ook een vrouw haar kind kon vergeten, God zijn volk toch nooit zou vergeten (Jes. 49, 14-15).

Hij las en verklaarde uit hetgeen volgde, dat God door de goddeloosheid van de mensen niet kon gebonden, noch door hun slechtheid kon verhinderd worden zich over de verlatenen te ontfermen.

“De tijd is nu gekomen, verklaarde Jezus, waarvan de profeet zegt dat God de muren van Sion altijd onder de ogen en voor de geest heeft.” (Jes. 49, 16).

“Het is nu de tijd dat de verwoesters de vlucht moeten nemen en de bouwlieden toesnellen” (om zijn Kerk te bouwen, nl. zijn apostelen en leerlingen moesten zich om Hem verzamelen en met Hem meewerken) (Jes. 49, 17).

“De Heer zal velen bijeenbrengen om zijn heiligdom te versieren” (vele heilige zielen die de roem en het sieraad van zijn Kerk zullen zijn) (Jes. 49, 18).

“Zo velen zullen goed en deugdzaam worden, zo velen zullen zich toeleggen op liefdadigheid, ja, zich geheel in de dienst van de armen stellen, dat de onvruchtbare synagoge, indien ze tot de Kerk toetreedt, zal moeten zeggen; “Wie heeft mij al deze kinderen gebaard?”” (Jes. 49, 19-21).

“De heidenen zullen zich tot de Kerk bekeren en koningen haar dienen” (Jes. 49, 22-23).

“De God van Jakob zal aan de vijand, aan de versteende, de verworpen synagoge haar leden ontrukken” (Jes. 49, 24-25) “en hen die zich misdadig als moordenaars aan de Heiland vergrijpen, zal Hij tegen elkander laten woeden, elkander laten verwurgen” (Jes. 49, 26); dit is letterlijk gebeurd tijdens de belegering van Jeruzalem. Flavius Josephus vertelt op tragische wijze hoe de verschillende partijen, door elkander te bestrijden, de ondergang van Jeruzalem verhaast hebben.

Ook Jezus legde deze passage uit op de ondergang van Jeruzalem, die komen zou, indien de stad het

door Hem verkondigde Rijk der genade niet aannam.

“God vraagt”, zei Hij, “of Hij zich van de synagoge heeft afgescheiden? Of zij een scheidsbrief kan tonen? Of God zijn volk verkocht heeft, de synagoge is om haar misdaden verlaten.” (Jes. 50, 1).

(Ligt de schuld aan Mij, vraagt God, dat ge verworpen zijt. Als ge kunt, toon mij de schuld- en scheidsbrief, waardoor Ik de echt zou verbroken en u weggestuurd hebben); het tegendeel is gebeurd: “God heeft geroepen en vermaand en niemand heeft geantwoord (Jes. 50, 2a). Toch is God machtig, Hij kan hemel en aarde in beroering brengen”.

(Wanneer Gij aan zijn roepstem beantwoordt, zal Hij u nog in genade ontvangen, bekeringswonderen bewerken en met dit doel geen minder andere wonderen doen dan die welke Hij in Egypte wrocht om uw voorvaders te bevrijden, wonderen die hemel en aarde verbazen! Helaas! ook deze zullen u verstokt laten).

In zijn leerrede, zo vervolgt K., paste Jezus dit alles op zijn tijd toe. Hij bewees dat alle tekenen, voorafbeeldingen en voorzeggingen vervuld waren. Hij bevestigde dat de Vader Hem gezonden had om de zaligheid, niet alleen te verkondigen, maar ook aan te brengen; om HEN te verzamelen die de synagoge aan zichzelf overgelaten had, ja, zelfs misleid had.

Hij paste op zichzelf deze plaats uit Jesaja toe: “God de Heer heeft Hem een wijze tong (van een wijs leraar) gegeven, om de verlatenen en verdwaalden terug te voeren; Hij heeft Mij de oren vroeg geopend om (van mijn geboorte af, volgzzaam) zijn geboden te

horen, (zijn wil te volbrengen, mijn zending te vervullen) en Ik heb Hem niet tegengesproken.” (Jes. 50, 4-5). –

Toen Jezus dit nu op zichzelf toepaste, namen de Farizeeën dit zeer banaal op, als prees Hij zichzelf (in strijd met alle regels der welvoeglijkheid). Hoewel zijn redevoering hen geboeid had en zij na zijn toespraak tot elkander zeiden: “Nooit heeft een profeet zo geleerd.” (cfr. Joa. 7, 46), toch lieten zij daarom niet na elkaar woorden van nijd en haat toe te fluisteren.

Voorts las Jezus nog deze plaats uit de Profeet: “Ik heb Mij voor hen vermoeid (Jes. 49, 4); ik heb Mij in het aangezicht laten slaan en mijn lichaam laten geselen.” (Jes. 50, 6-7), en Hij legde dit uit als een voorspelling van de vervolging, die Hij reeds geleden had en nog lijden zou. Hij maakte gewag van de slechte behandeling, geleden te Nazareth.

“Nochtans, vervolgde Hij, dat degene die Mij veroordelen wil, naar voren trede.” (Jes. 50, 8).

“De godvrezenden zullen mijn stem horen; de onwetenden zonder voorlichting zullen tot God roepen en hopen” (Jes. 50, 10).

“Maar voor de versteenden zal het oordeel komen en die het vuur aangestoken hebben, zullen te gronde gaan” (Jes. 50, 11). Volgens Jezus’ verklaring behelsde dit een voorspelling van de ondergang van het joodse volk en van Jeruzalem.

Jesaja 49

Tweede profetie aangaande de knecht des HEREN

1. Hoor naar Mij, gij kustlanden, en luistert, gij natiën in de verte. De HERE heeft mij geroepen van moeders lijf aan, van de schoot mijner moeder aan heeft Hij mijn naam vermeld.
2. En Hij maakte mijn mond als een scherp zwaard; in de schaduw zijner hand verborg Hij mij. Hij maakte mij tot een puntige pijl, in zijn pijlkoker stak Hij mij.
3. En Hij zeide tot mij: Gij zijt mijn knecht, Israël, in wie Ik Mij zal verheerlijken.
4. Doch ik zeide: Tevergeefs heb ik mij afgemat, voor niets en vruchteloos mijn kracht verbruikt. Evenwel, mijn recht is bij de HERE en mijn vergelding is bij mijn God.

5. Maar nu zegt de HERE, die mij van de moederschoot aan vormde tot zijn knecht, om Jakob tot Hem terug te brengen en om Israël tot Hem vergaderd te doen worden – en ik werd geëerd in de ogen des HEREN en mijn God was mijn sterkte –
6. Hij zegt dan: Het is te gering, dat gij Mij tot een knecht zoudt zijn om de stammen van Jakob weder op te richten en de bewaarden van Israël terug te brengen; Ik stel u tot een licht der volken, opdat mijn heil reike tot het einde der aarde.
7. Zo zegt de HERE, Israëls Verlosser, zijn Heilige, tot de diep verachte, de bij het volk veraschuwde, de knecht van heersers: Koningen zullen dit zien en opstaan; vorsten, en zich nederbuigen, ter wille van de HERE, die getrouw is, de Heilige Israëls, die u verkoren heeft.

De terugkeer

8. Zo zegt de HERE: Ten tijde des welbehagens heb Ik u verhoord, en ten dage des heils heb Ik u geholpen; Ik zal u behoeden en u stellen tot een verbond voor het volk om het land weder te herstellen, om verwoeste eigendommen weer tot een erfdeel te maken,
9. om tot de gevangenen te zeggen: Gaat uit! tot hen die in de duisternis zijn: Komt te voorschijn!
- Aan de wegen zullen zij weiden, op alle kale heuvels zal hun weide zijn;
10. zij zullen hongeren noch dorsten, woestijngloed noch zonnesteeke zal hen treffen, want hun Ontfermer zal hen leiden en hen voeren aan waterbronnen.
11. En Ik zal al mijn bergen tot een weg maken en mijn heerbanen zullen opgehoogd worden.
12. Zie, dezen komen uit de verte, genen uit het noorden en het westen, weer anderen uit het land Sinim.
13. Jubelt, gij hemelen, en juich, gij aarde, breekt uit in gejubel, gij bergen, want de HERE heeft zijn volk getroost en Zich over zijn ellendigen ontfermd.
14. Maar Sion zegt: De HERE heeft mij verlaten en de HERE heeft mij vergeten.
15. Kan ook een vrouw haar zuigeling vergeten, dat zij zich niet ontfermen zou over het kind van haar schoot? Al zouden zij die vergeten, toch vergeet Ik u niet.
16. Zie, Ik heb u in mijn handpalmen gegrift, uw muren zijn bestendig vóór Mij.
17. Uw zonen snellen toe, uw vernielers en uw verwoesters trekken van u weg.
18. Hef uw ogen op naar rondom en zie hen allen; zij vergaderen, zij komen tot u. Zo waar Ik leef, luidt het woord des HEREN, gij zult hen allen aandoen als een sieraad, en hen ombinden, zoals een bruid.
19. Want uw puinhopen en uw verwoeste plaatsen en uw vernield land – voorwaar, nu zult gij te eng zijn voor de bewoners, en uw verdersers zullen verre zijn.
20. Ook zullen de kinderen, van welke gij beroofd waart, te uwen aanhoren zeggen: De plaats is mij te eng, maak mij ruimte, dat ik wonen kan.
21. En gij zult bij uzelf zeggen: Wie heeft mij dezen gebaard, daar ik toch van kinderen beroofd en onvruchtbaar was, verbannen en verdreven; wie bracht dezen dan groot? Zie, ik was alleen overgebleven, waar waren dan dezen?
22. Zo zegt de Here HERE: Zie, Ik zal mijn hand opheffen tot de volken en mijn banier omhoog heffen voor de natiën; in hun armen zullen zij uw zonen brengen, en uw dochters zullen op de schouder gedragen worden.
23. En koningen zullen uw voedstervader zijn en hun vorstinnen uw zoogsters; met het aangezicht ter aarde zullen zij zich voor u neerbuigen, en het stof uwer voeten zullen zij lekken. Dan zult gij weten, dat Ik de HERE ben, en dat zij die Mij verwachten, niet beschaamd worden.
24. Kan aan een sterke de buit ontnomen worden, of zullen de gevangenen van hem die in zijn recht is, ontkomen?
25. Maar zo zegt de HERE: Toch worden de gevangenen aan een sterke ontnomen, en ontkomt de buit van een geweldige. Ik zelf zal strijden tegen uw bestrijders en Ik zelf zal uw zonen redden.
26. En Ik zal uw verdrukkers hun eigen vlees doen eten, en van hun eigen bloed zullen zij dronken worden als van jonge wijn; en al het levende zal weten, dat Ik, de HERE, uw Redder ben, en uw Verlosser, de Machtige Jakobs.

Jesaja 50

1. Zo zegt de HERE: Waar toch is de scheidbrief uwer moeder, waarmee Ik haar verstoten heb? Of wie van mijn schuldeisers is het, aan wie Ik u verkocht heb? Zie, om uw ongerechtigheden zijt gij verkocht en om uw overtredingen is uw moeder verstoten.
2. Waarom was er niemand, toen Ik kwam, en antwoordde niemand, toen Ik riep? Is mijn hand dan werkelijk te kort om te verlossen, of is er in Mij geen kracht om te redden? Zie, door mijn dreigen leg Ik de zee droog en maak Ik rivieren tot een woestijn; hun vis wordt stinkend, omdat er geen water is, en sterft van dorst.
3. Ik kleed de hemelen in het zwart en geef hun een rouwgewaad tot bedekking.

Derde profetie aangaande de knecht des HEREN

4. De Here HERE heeft mij als een leerling leren spreken om met het woord de moede te kunnen ondersteunen. Hij wekt elke morgen, Hij wekt mij het oor, opdat ik hore zoals leerlingen doen.
5. De Here HERE heeft mij het oor geopend en ik ben niet weerspannig geweest, ik ben niet teruggedeinsd.
6. Mijn rug heb ik gegeven aan wie sloegen, en mijn wangen aan wie mij de baard uittrokken; mijn gelaat heb ik niet verborgen voor smadelijk speeksel.
7. Maar de Here HERE helpt mij, daarom werd ik niet te schande; daarom maakte ik mijn gelaat als een keisteen, want ik wist, dat ik niet beschaamd zou worden.
8. Hij is nabij, die mij recht verschaft; wie wil met mij een rechtsgeding voeren? Laten wij samen naar voren treden. Wie zal mijn tegenpartij in het gericht zijn? Hij nadere tot mij.
9. Zie, de Here HERE helpt mij, wie zal mij dan schuldig verklaren? Zie, zij allen vergaan als een kleed, de mot zal ze verteren.
10. Wie onder u vreest de HERE, wie hoort naar de stem van zijn knecht? Wanneer hij in diepe duisternis wandelt, van licht beroofd, vertrouwde hij op de naam des HEREN en steunde op zijn God.
11. Zie, gij allen die vuur ontsteekt, u met brandpijlen uitrust, gaat in de vlam van uw eigen vuur en onder de brandpijlen die gij aangestoken hebt. Van mijn hand overkomt u dit, in pijn zult gij neerliggen.

618.

Zij konden Hem geen woord tegenspreken; zij luisterden zeer stil. Alleen fluisterden zij mekaar soms enige beledigende opmerkingen in het oor en lieten zij zich spotwoorden ontvallen, en toch had zijn redevoering hen allen geboeid. *Hij verklaarde hun ook nog iets uit Mozes; dit komt steeds aan het einde.*

Hij voegde er ook nog een parabel aan toe, die echter weer voor zijn leerlingen en vooral voor de verraderlijke, jonge schriftgeleerde uit Nazareth

bestemd was; het was de parabel van de uitgeleende talenten(Mt. 25, 14-30);

Matteüs 25

De gelijkenis van de talenten

14. Want het is als een mens, die bij zijn vertrek naar het buitenland zijn slaven riep en hun zijn bezit toevertrouwe.
15. En de een gaf hij vijf talenten, een ander twee, een derde één, een ieder naar zijn bekwaamheid, en hij reisde buitenslands.
16. Terstond ging hij, die de vijf talenten ontvangen had, op weg, en hij deed er zaken mede en verdiende er vijf bij.
17. Evenzo verdiende hij, die de twee talenten had, er twee bij.
18. Maar hij, die het ene talent ontvangen had, ging heen en groef een gat in de grond en verborg het geld van zijn heer.
19. En na lange tijd kwam de heer van die slaven en hield afrekening met hen.
20. En die de vijf talenten ontvangen had, trad toe en bracht nog vijf talenten bovendien, zeggende: Heer, vijf talenten hebt gij mij toevertrouwd: zie, ik heb er vijf talenten bij verdiend.
21. Zijn heer zeide tot hem: Wèl gedaan, gij goede en getrouwe slaaf, over weinig zijt gij getrouw geweest, over veel zal ik u stellen; ga in tot het feest van uw heer.
22. Die met de twee talenten trad ook toe en zeide: Heer, twee talenten hebt gij mij toevertrouwd; zie, ik heb er twee talenten bij verdiend.
23. Zijn heer zeide tot hem: Wèl gedaan, gij goede en getrouwe slaaf, over weinig zijt gij getrouw geweest, over veel zal ik u stellen; ga in tot het feest van uw heer.
24. Nu kwam ook hij, die het ene talent ontvangen had, en zeide: Heer, ik wist van u, dat gij een hard mens zijt, die maait, waar gij niet gezaaid hebt, en die bijeenbrengt van plaatsens, waar gij niet hebt uitgestrooid.
25. En ik was bevreesd en ben heengegaan en heb uw talent in de grond verborgen; hier heb ik het uwe.
26. En zijn heer antwoordde en zeide tot hem: Gij slechte en luie slaaf, wist gij, dat ik maal, waar ik niet gezaaid heb en bijeenbreng van plaatsens, waar ik niet heb uitgestrooid?
27. Dan hadt gij mijn geld aan de bankiers moeten geven en ik zou bij mijn komst mijn eigendom met rente opgevraagd hebben.
28. Neemt hem dan het talent af en geeft het aan hem, die de tien talenten heeft.
29. Want aan een ieder, die heeft, zal gegeven worden en hij zal overvloedig hebben. Maar wie niet heeft, ook wat hij heeft, zal hem ontnomen worden.
30. En werpt de onnutte slaaf uit in de buitenste duisternis. Daar zal het geween zijn en het tandengeknars.

Uit: NBG-vertaling 1951

ze paste uitstekend, daar dit kereltje zo prat ging op zijn kennis. De inwendige beschaming die hij daarbij voelde, maakte hem evenwel niet beter. Jezus verhaalde die parabel niet in zijn geheel, zoals ze in het Evangelie staat, maar ik bemerkte nochtans geen groot verschil.

Hij genas nog enige zieken op de straat vóór de synagoge en ging dan met zijn leerlingen naar het huis van

Petrus vóór de poort. Natanael Chased en de bruidegom en Taddeüs waren hier van Kana voor de sabbatviering aangekomen. Taddeüs hield zich zeer dikwijls hier op; in het algemeen doorreisde hij veel het land wegens zijn handel in visnetten, zeildoek, touw- en kabelwerk, enz.

's Nachts was het huis weerom vol zieken, waaronder ook meerdere bloedverliezende vrouwen, die zich evenwel afgezonderd hielden. Enige werden tot Jezus geleid, en enige, geheel ingehuld, op draagbedden door vrouwen tot Hem gebracht; zij zagen er bleek en ellendig uit; ze hadden reeds lang naar zijn hulp verlangd. *Ditmaal zag ik dat Hij hun zijn handen oplegde en zegende; ook gebod Hij aan medehelpers de bedlegerige van hun windsels te ontdoen en aan deze op te staan; de ene hielp de andere; Hij zond ze met een heilzame vermaning heen.*

Men nam nog een kleine verkwikking, als naar gewoonte; *Hij sprak nog tot de leerlingen.* Nadat deze gaan slapen waren, *zonderde Hij zich af om in de nacht te gaan bidden.*

De farizese spionnen te Kafarnaüm hadden het doel van hun komst en verblijf niet openlijk bekend gemaakt. Ook hadden zij slechts in het geheim de hoofdman Serobabel uitgevraagd; zij verbleven hier onder voorwendsel de sabbat te vieren, gelijk vele Joden gewoon waren de sabbat in andere plaatsen te gaan vieren, inzonderheid daar, waar een beroemd leraar was of kwam spreken; of gelijk ook vele Joden in het gewest Gennezaret na vermoeiende bezigheden kwamen uitrusten en in de bekoorlijkheid en vruchtbaarheid van die streek ontspanning kwamen zoeken.

Tweede dag te Kafarnaüm.

619.

24 augustus = 1 Eloel; Sabbat; Nieuwe Maan. –

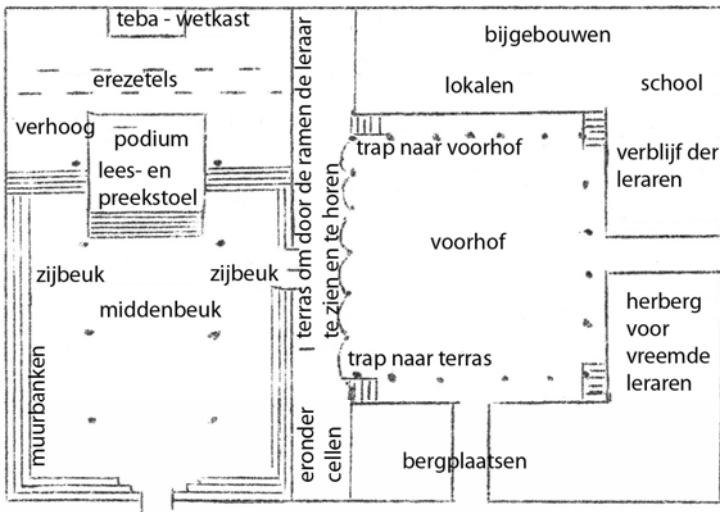
Jezus ging deze morgen zeer vroeg naar Kafarnaüm; er waren onbeschrijfelijk vele mensen en zieken vóór de synagoge samengestroomd; *Hij genas er vele.*

Toen Hij de synagoge binnentrad, waarin de Farizeeën zich ondertussen verzameld hadden, schreeuwden vele bezetenen, die ook reeds binnen waren, Hem tegen.

Vooraf kwam één van hen, die in hoge mate razend was, op Hem toe gesprongen en riep: “Jezus van Nazareth, wat hebben wij met U te doen? Waarom komt Gij ons vernietigen? Ik ken U wel! Gij zijt de Heilige Gods!” *Jezus beval de boze geest te zwijgen en uit de mens te varen.* Hierop stortte de man als teruggeslagen tussen de andere bezetenen achteruit, vertrok en wong zich en de duivel voer met een groot geschreeuw uit hem; nu was de man volkomen gerust en wierp zich vóór Jezus neer. Vele mensen en vooral de leerlingen zeiden toen, ten aanhoren van de Farizeeën, die er zich grotelijks aan ergerden: “Wat is dat toch voor een nieuwe leer en wie mag Hij wel zijn? Hij heeft macht over onzuivere geesten!”

Hier was zulk een verbazende menigte en zo vele zieken in en om de synagoge samengestroomd, dat *Jezus op een plaats van de synagoge moest leren, waar Hij uitzicht had naar binnen en dan weer naar buiten.* Alle gangen en zalen om de synagoge waren opengezet. Rondom het voorhof waren verscheidene gebouwen, die van trappen voorzien waren, waarop men kon staan en de lering horen en van waar men weer aan de andere zijde van het voorhof kon afdalen. Beneden waren allerlei cellen en kamertjes voor oefeningen van boete en gebed. Alles stond vol toehoorders en bepaalde plaatsen vol zieken.

Synagoge van Kafarnaüm; vrije voorstelling met inachtneming van enige aanduidingen van de zienster.

Bovenstaand ruw grondplan of plattegrond van de synagoge van Kafarnaüm steunt op de gegevens van K. Meermalen vermeldt zij er bijzonderheden over; deze zijn nuttig om haar verhaal en aanwijzingen te verstaan.

Het hele complex is naar de noordkant gericht. Het hoofdgebouw is langwerpig.

Het voorhof is aan zijn lange zijde naar het oosten.

Het voorhof is door gebouwen omgeven en heeft een zuilengang vóór deze gebouwen, die allerlei lokalen, verblijven, een leraarsherbeg, een school behelzen.

Ook ten westen van het voorhof en naast de synagoge of het hoofdgebouw is een zuilengang met terras. Een trap leidt er naar toe en een andere er tegenover daalt er weer van af naar het voorhof.

Op het terras staande kan men door vensters die boven het terras aangebracht zijn, in de synagoge zien en de leraars horen. Onder het terras tegen het hoofdgebouw zijn boete-, bid- en biechtcelletjes. Binnen zijn aan 3 zijden langs de muren stenen banken.

Een verhoog met trappen in het midden.

620.

Jesus leerde nogmaals zeer bezielde en geestdriftig uit Jesaja en paste alles weer op de tegenwoordige tijd en zichzelf toe. Zo zei Hij: "De tijden zijn vervuld en het Rijk is in aantocht. Van oudsher hebt ge naar de vervulling van de profetieën verlangd; ge hebt

verzucht om de Profeet, om de Messias te bekomen, die u van uw last zou verlossen (cfr. Mal. 3, 1; Jes. 10, 27; 14, 24-27), maar wanneer Hij zich aanbiedt, zult ge Hem niet willen en Hem miskennen, omdat Hij aan de valse denkbeelden die gij van Hem hebt, niet zal beantwoorden.”

Nu noemde Jezus de tekenen op, die het bewijs waren van zijn komst. Naar die tekenen verlangden zij al lang; om hun verwezenlijking baden zij; zij lazen ze voor uit hun rollen in de synagogen; zij onderwezen die in hun scholen.

“Die tekenen zijn er nu, zei Jezus; Ik toon ze u en gij ziet ze; ze zijn door de profeet voorspeld: de lammen zullen gaan, de blinden zien, de doven horen, de stommen spreken en juichen. (Mt. 11, 5; Jes. 35, 5; 61, 1). Doen zij dat nu niet? Wat betekent die toeloop van heidenen, die de lering komen aanhoren? Wat roepen de bezetenen? Waarom varen de duivelen uit? Waarom wordt God door de genezenen geprezen? Vervolgen de boze bedervers de Profeet niet? Omringen de spionnen Hem niet? Zij zullen de Zoon van de Heer van de wijnberg buitenstoten, verwerpen, ter dood brengen. Maar hoe zal het met hen aflopen? Wilt gijzelf de zaligheid niet aannemen, ze zal toch niet verloren zijn; gij zult niet kunnen beletten dat de armen, zieken, tollenaars en zondaars, de boetvaardigen, ja, ook de heidenen ze ontvangen, tot wie ze zich zal wenden, wanneer ze van u zal wijken.”

Op deze manier sprak Hij hen in zijn lering aan.

Hij zegde hun ook: “Gij geeft toe dat Joannes een profeet is (cfr. Joa. 5, 33); zoals gij weet, hij zit gevangen; gaat tot hem in zijn gevangenis; vraagt hem wiens wegen hij bereid heeft en van wie hij nog

steeds getuigenis geeft!". Terwijl Hij aldus verder sprak en van geen ophouden wist, nam de verbittering van de Farizeeën gedurig toe en zij fluisterden en morden elkaar in de oren.

621.

Ondertussen kwamen 8 ziekelijke mannen aandragen met vier voornamelijk zieke mannen uit Kafarnaüm, die aan een onreine ziekte leden (cfr. Mt. 9, 1-8). Zij brachten die op een plaats van het voorhof, waar Jezus hen kon zien en waar zij Hem konden horen. Wegens hun bijzondere ziekte mocht men hen maar langs één zijde binnen brengen en deze toegang was nu door het gedrang versperd, zodat de dragers, die zelf halfziek waren, zich genoodzaakt hadden gezien, de bedlegerigen op een plaats die zich daartoe leende, over een kleine muur te heffen en tussen de menigte door te dringen. Verrast week deze uit elkaar, verschrikt voor de onreinheid van hun ziekte, en maakte onwillekeurig aldus plaats.

De Farizeeën echter, dit ziende, morden met grote verbittering tegen die lijders als tegen openbare zondaars met een onreine ziekte; zij deden luidop hun beklag: "Welke wanordelijkheid! Onbeschoftheid! dat zulke mensen zich tot in onze nabijheid wagen!" Deze woorden door het volk voortlopend, bereikten het oor van de zieken zelf; dit stemde hen zeer mistroostig; zij vreesden dat Jezus, die hierdoor kennis van hun zonden gekregen zou hebben, hen niet meer zou willen genezen. Nochtans waren zij vol berouw en hadden zij sedert lang naar zijn hulp verlangd.

Toen Jezus de uitingen van verontwaardiging der Farizeeën gehoord had, wendde Hij zich onder zijn toespraak, op het ogenblik dat hun verbittering de zieken zo bedroefd en ontmoedigd had, naar de plaats van het voorhof waar dezen lagen. Hij zag hen vol liefde en doordringend aan en riep hun toe: "Uw zonden zijn u vergeven!" Hierop barstten die ellendige mannen in tranen uit, maar de Farizeeën morden vol verbittering:

“Hoe waagt Hij het, dit te zeggen? Welke macht heeft Hij dan wel om zonden te vergeven?”

Nu zei Jezus hun: “Volgt Mij naar beneden en ziet wat Ik doe. Waarom neemt gij er aanstoot aan, dat Ik de wil van mijn Vader volbreng? Wilt gijzelf de zaligheid niet, misgunt ze dan ten minste aan rouwmoedige boetvaardigen niet! Gij ergert u aan mijn genezingen op de sabbat. Rust de hand van de Almachtige op de sabbat om het goede te doen en het kwade te straffen? Voedt Hij, geneest Hij, zegent Hij niet op de sabbat? Maakt Hij u op de sabbat niet ziek? Laat Hij u op de sabbat niet sterven? Neemt het dus de Zoon niet kwalijk, dat Hij op de sabbat de wil en de werken van zijn Vader volbrengt.” (cfr. Joa. 5, 17).

Toen Hij nu bij de zieken gekomen was, plaatste Hij de Farizeeën op één rij, ver van de zieken en zei hun: “Blijft dáár staan, op een afstand, want voor u zijn ze onrein, maar niet voor Mij, want hun zonden zijn hun vergeven.

En zegt Mij nu: Is het moeilijker tot een rouwmoedige zondaar te zeggen: “Uw zonden zijn u vergeven”, dan tot een zieke te zeggen: “Sta op en ga met uw bed hier vandaan?”” (cfr. Mt. 9, 5).

622.

Maar zij konden niets antwoorden. Hierop ging Jezus tot de zieken en legde hun de een na de ander zijn handen op, stortte een gebed van enige woorden over hen, hief hen bij de handen omhoog, beval hun God te danken, niet meer te zondigen en hun bedden weg te dragen.

Zij stonden alle 4 van hun bed op. De 8 halfzieke die hen gedragen hadden, waren (nu ook) zeer flink (wellicht ook genezen

of beter geworden) en zij hielpen de andere zich ontdoen van hun dekking, waarin zij gewikkeld waren. Deze schenen slechts nog een weinig moede en ongewoon aan hun nieuwe toestand; zij sloegen hun bedstoelen samen, namen die op hun schouders en onder het gezang: “Gezegend zij de Heer, de God van Israël, Hij heeft grote dingen aan ons gedaan, Hij heeft zich over zijn mensen erbarmd en ons door zijn Profeet genezen.”, trokken zij alle 12 vreugdig door de verbaasde en toejuichende menigte van daar weg (cfr. Mt. 9, 8).

Maar de Farizeeën verlieten zeer geërgerd, beschaamd en vernederd en zonder afscheid van Jezus te nemen, de plaats. Hetgeen hen vooral tergende, was de manier waarop Hij dit alles deed: dat Hij niet van dezelfde gezindheid was als zij, dat Hij in hen niet ‘de rechtvaardigen, de wijzen, de uitverkorenen’ zag en dat Hij omging met mensen, die in hun ogen verachtelijk waren; zij hadden duizend bezwaren, duizend ‘maar’s’ tegen Hem in te brengen.

Zij beschuldigden Hem dat Hij niet goed de vasten onderhield, met zondaars, heidenen, Samaritanen en ander gespuis omging, zelf van geringe en verdachte afkomst en zijn leerlingen te grote vrijheid liet, zodat zij aan voornamen niet het verschuldigde respect betoonden. Kortom, in hun ogen was alles verkeerd en toch konden zij niets steekhoudends aanvoeren en geraakten hoe langer hoe meer verstrikt in het net van hun eigen gepieker, van woede en laster; zij konden zijn wijsheid en verbazende wonderen niet loochenen, maar ze baatten hun niet.

Wanneer men het leven van Jezus zo ziet, dan constateert men dat, zowel priesters als volk, toen waren zoals nog in onze dagen. Kwam Jezus nu op de wereld, Hij zou het van vele schriftgeleerden en de politie nog erger te verduren krijgen²⁹³.

²⁹³ Kwam Jezus nu op de wereld. – De zienster maakt hier gewag van de politie of staatsbeambten, omdat zijzelf er vreselijk mee af te rekenen gehad heeft. Ontvoering, onderzoek, mishandeling, gevangenschap, huiszoeking,

De ziekte van die genezenen was een onreine vloed; zij waren er van uitgeteerd, machteloos, lam en stijf, als had een geraaktheid hen neergeveld. De 8 andere waren deels aan één zijde lam. De bedden waren 2 draagbomen met poten en een dwarshout; in het midden was een mat gespannen. Zij rolden het hele toestel samen en droegen het op hun schouders, gelijk een paar stangen weg; het was aangrijpend die mensen al zingend zo door het volk te zien trekken.

bespottend en meer soortgelijks zijn haar niet bespaard gebleven, als was zij de staatsgevaarlijkste aller mensen.

Dezelfde redenen waren het voorwendsel om ook Christus ter dood te brengen, en ze zouden het in onze tijd nog zijn, **omdat Hij zonde zonde noemt, de valse vrede der mensen verstoort en hen met straffen bedreigt**. Gelijk velen nu niet kunnen buigen voor de Paus, de onmiddellijke plaatsbekleder van Christus, dan zouden bij een wederkomst, zij ook niet kunnen buigen voor Hemzelf.

Trouwens wie luistert er, wanneer Hij zijn Moeder in zijn plaats naar de aarde stuurt? Welke mensen houden er rekening met de zo voorname openbaringen van K., waarin Christus zich zo duidelijk een 2^e maal aan ons openbaart?

Behartigenswaard is het volgende woord van Pater Mattheo:

“De stortvloed van laster, hoon en belediging die over Jezus gedurende zijn lijdensuren heenspoelde, is bijna onbeduidend, vergeleken met **de vloed die nu sedert 20 eeuwen het heilig verblijf van Jezus in de Eucharistie overstelpt. Verraad, heiligschennis, afvalligheid, zo onmetelijk in onze tijd, en haat bezoedelen zijn aanbiddelijk aanschijn en doorboren zijn Hart**.

En de massa verraders van heden geniet het verantwoordelijk voorrecht te weten wat ze doet en Degene te kennen die zij mishandelt.

En geloof me vrij: de euveldeaden van de hedendaagse Sanhedrins overtreffen in boosheid en haat al wat mijn godvruchtige lezers zich kunnen indenken.” (De Liefdekoning, blz. 273).

Genezing van Petrus' schoonmoeder. – Petrus' ootmoed. (Mt. 8, 14-16; Mk. 1, 30-39)

623.

Zonder te vertoeven begaf Jezus zich nu met de leerlingen door de stadspoort langs de berg naar het huis van Petrus bij Betsaïda (nabij het Meer in het kleine dal Tabiga), want zij hadden Hem dringend geroepen, omdat zij meenden dat de schoonmoeder van Petrus op sterven lag; haar ziekte was erg toegenomen, want zij had een hete koorts. Jezus ging onmiddellijk in haar kamer en met Hem gingen nog anderen binnen, o.m. zo ik meen, Petrus' dochter (stiefdochter, zie nr. 913, einde). Hij trad aan de zijde van haar bed, waar haar hoofd lag, en leunde tegen het bed, zodat Hij half stond, half zat en haar hoofd dicht bij Hem was. *Zó sprak Hij haar enige woorden toe, legde zijn hand op haar hoofd en borst;* nu hield zij op te ijlen en werd zeer kalm. *Dan richtte Jezus zich op, stond vóór haar, nam haar hand, hief haar in zittende houding en zei: "Geef haar te drinken."* Toen gaf Petrus' dochter haar te drinken uit een schuitvormige schaal.

Jezus zegende de drank en beval haar op te staan: zij richtte zich aanstonds op haar laag bed geheel op. Zij had een wijde slaaprok aan en daaronder was zij nog geheel ingehuld (in een slaapwikkeldoek; cfr. fasc. 1, nr. 19, voetnoot 43). Zij ontdeed zich van het wikkeldoek, stapte van het bed en betuigde met het hele gezin haar dank aan de Heer.

Hierop gingen zij ter maaltijd en de genezene droeg met de overige vrouwen de spijzen op; zij diende volkomen gezond de gasten; het kon omstreeks 12 uur zijn, toen ze genezen werd, en tussen 2 en 3 uur, toen zij aten.

Na de maaltijd ging Jezus met Petrus, Andreas, Jakobus en Joannes en meer andere leerlingen wandelen op de oever van het Meer, bij Petrus' visserij (op de kust van het dal Tabiga). *Hij onderrichtte hen en sprak hoofdzakelijk*

daarover, dat zij aan dat bedrijf weldra voorgoed vaarwel zouden moeten zeggen om Hem te volgen.

Toen werd Petrus weer bang, viel vóór Jezus op de knieën en bad Hem zijn onwetendheid en zwakheid toch in aanmerking te nemen en hem in zulke verheven ondernemingen niet te betrekken, aangezien hij zo iets volkomen onwaardig was en de nodige bekwaamheid miste om anderen te onderrichten. *Doch Jezus zei hun alle menselijke zorg ter zijde te stellen, daar Hijzelf, die aan de zieken de gezondheid gaf, in hun onderhoud zou voorzien en met de nodige kracht uitrusten om hun opdracht te volbrengen.*

De overigen waren volkomen tevreden. Alleen Petrus kon uit ootmoed en eenvoud niet begrijpen dat hij geen visser, maar een leraar zou zijn.

Dit alles was nog niet hun eigenlijke roeping, die in het Evangelie staat (Mt. 4, 18-22). Deze roeping heeft nog niet plaats gehad. (Ze komt in nr. 901). Nochtans heeft Petrus reeds een aanzienlijk aandeel in zijn zaken aan Zebedeüs overgelaten.

624.

Na deze wandeling aan het Meer keerde Jezus terug naar Kafarnaüm en vond enorm vele zieken rondom Petrus' huis vóór de stad. *Na er vele van genezen te hebben, ging Hij in de synagoge preken* (cfr. Mk. 1, 32-39). Doch toen het gedrang steeds groter werd, onttrok zich Jezus onbemerkt aan de menigte en ging zonder enig gezelschap in die enge ravijnhof bij de synagoge, waarin Hij zich het vorige jaar, na het sluiten van de sabbat, op 30 Kislew of 29 december, met verscheidene leerlingen teruggetrokken had (fasc. 12, nr. 373).

Van hier ging Hij naar een zeer aangename wildernis of bergkloof (bovenste deel van de bijwadi van de wadi Djamoës, zie nr. 612, voetnoot 292); deze strekt zich uit van het landgoed van Serobabel aan de zuidkant van Kafarnaüm zuidwaarts naar een

klein dorp (el-Khoer + Khoreibeh), dat door Serobabels knechten en arbeiders bewoond wordt. In deze kloof waren schone spelonken, geboomte, bronnen, gewassen²⁹⁴.

²⁹⁴ Spelonken, geboomte, bronnen, gewassen. – Omdat Jezus hier nog veel zal terugkeren, in dit centrum van zijn werkzaamheid, beschrijven wij dit hoekje land even nader.

K. maakt herhaaldelijk met ophef gewag van deze aangename wildernis of ravijn dat loopt van het landhuis van Serobabel, gelegen aan de zuidkant van Kafarnaüm, naar zijn arbeidersdorp en verder over deze heuvel naar Betsaïda.

In dat dorp woonden zijn dienaren en slaven; het omvatte Khoreibeh, el-Koer en het noordelijk gedeelte van de heuvel Oreimeh.

Het ravijn is de bijwadi van de wadi Djamoës.

Hier gebruikt K. het woord 'spelonken' minder gepast in het meervoud. In verband met de andere meervoudsvormen kan men het als dichtelijk en algemeen gezegd beschouwen, want in dat ravijn is maar één eigenlijke spelonk.

Mogelijk verstaat zij onder het woord ook de steenmijnen in dat ravijn of ook de spelonken in een wijdere omtrek.

De aanwezige spelonk is 60 m² groot, kan dus 10 m lang en 6 breed zijn; ze ligt zowat 700 m ten noorden van Khoreibeh, in de buurt van de voornaamste steenmijnen.

Het bestaan van deze mijnen bevestigt het woord van K. dat onder Serobabels werklieden steenarbeiders waren.

Zelfs hielpen sommigen van hen voor Herodes mee aan de bouw en de toren van Siloë te Jeruzalem, toen deze instortte, waarbij enigen omkwamen en anderen gewond werden (cfr. nr. 1022; Lk. 13, 4-5).

Voor de hoofdman van Kafarnaüm hadden zij bij hun dorp ook heuvelen geëffend en terrassen aangelegd en het ravijn kunstmatig tot een paradijselijke wildernis en dierentuin ingericht.

Daar had Serobabel zijn tuinen en lustplaatsen. De kweek van olijfbomen (natuurlijk waren er ook andere) wordt ook weer bevestigd door een teruggevonden oliepers bij de steengroeven.

Dit is ook de heuvel door K. zo vaak vermeld als gelegen tussen Kafarnaüm en Betsaïda, waarover de weg van de ene stad naar de andere liep.

Ook werden er vele vogelen en allerhande zeldzame getamde dieren in gehouden; het was een kunstmatige, goed onderhouden, aan Serobabel toebehorende wildernis, die anderzijds een openbaar deel was van het lustland Gennezaret.

Op het volgende wandelingetje beschouwen wij het uitzicht van de plaatsen nog nader. Vertrekkend van de bron Tineh nabij het melaatsenhuis, gaan wij langs de westvoet van de rotsheuvel Oreimeh.

Rechts bemerken wij in de hellingen een aantal niet diepe spelonken, die door mensenhanden gemaakt schijnen. Misschien zijn ze begrepen in de meervoudvorm 'spelonken' door K. gebruikt.

De heuvel heeft meerdere opeenvolgende verdiepingen of terrassen, waaraan mensenhanden een regelmatige vorm gegeven hebben.

De langwerpige kleine bovenzijde is in akkergrond herschape.

Voorbij deze heuvel steeds in noordwestelijke richting een steile heuvel beklimmend, de verlenging van de voorgaande, ziet men links en rechts van de weg grote basaltblokken liggen.

Na enige minuten bereikt men een vruchtbare hoogvlakte en na nog een tiental minuten brengt een zachter doch bestendige beklimming ons bij de ruïne **el-Koer**.

De grondmuren van talrijke kleine huizen zijn daar nog herkenbaar: verwarde resten waardoor de ploeg reeds vaak zijn voren trok. Op vele punten liggen verspreid waterbakken in de rots uitgehouwen.

Op de bodem van een daarvan hebben meerdere vijgenbomen wortel geschoten; oorspronkelijk is het een steenmijn geweest, die later als waterbak gebruikt werd (cfr. Gal. I, 214-223).

Dit zijn de door K. vermelde '*Brunnen*', want dit Duitse woord betekent even goed waterbak, reservoir, als eigenlijke bronnen.

Nog meer noordelijk treft men **Khoreibeh** aan en nog een 700-tal meters verder de grot, andere steenmijnen en de oliepers.

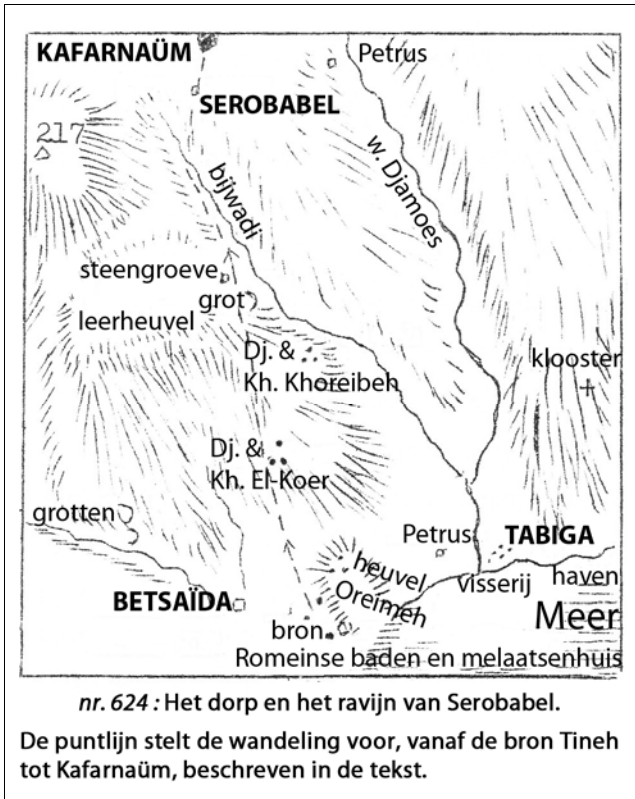
Nu kennen wij een voornaam district van Jezus' werkzaamheid, waartoe de tuinen, de heuvelen, het ravijn met de aangename wildernis van Serobabel behoren. Ook behoort er hoofdzakelijk bij de leer- en ziekenplaats in het midden van dit district, nl. de **Merdj Tebat**.

Ten noorden van dit kleine hoge dal of vlakte stijgt een bergtop op eenmaal steil tot een hoogte of niveau van 217 m.

Als aanvulling kan men nog de voetnoot 292 in nr. 612 herlezen.

Jezus bleef hier gedurende de nacht eenzaam in het gebed. Zijn leerlingen wisten niet waar Hij was en de menigte te Kafarnaüm trok naar huis of reisde af, de enen 's avonds en de anderen de volgende morgen.

Het was nu de tijd van de tweede oogst hier in het gewest.

Jezus bij de baden van Betulië.

625.

25 augustus. –

Jezus bleef de gehele nacht eenzaam in gebed in de aangename wildernis achter het kasteel van de hoofdman Serobabel.

In de vroege morgen vonden Hem daar Petrus en andere leerlingen; zij zeiden Hem dat nog zo vele zieken naar Hem verlangden, maar *Hij antwoordde dat Hij nu verder moest.*

(Dit geval geeft Markus weer als volgt: “Zeer vroeg in de morgen stond Hij op en ging heen; Hij begaf zich naar een eenzame plaats om er te bidden. Simon en zijn gezellen gingen Hem achterna, vonden Hem en zeiden: “iedereen zoekt U.”

Maar Hij sprak tot hen: “*laat ons naar de omliggende dorpen gaan ...*”” – De zienster vervolgt:)

Ik meen dat Hij er aan toevoegde dat Hij de naaste sabbat terug zou komen; tot dan mochten zij hun zaken voortzetten. (Naaste sabbat: dit is een vergissing). *Hij droeg hun op, Parmenas, Saturninus, Aristobolus en Tarzissus naar een zekere plaats tot Hem te zenden, waar Hij heden met hen wilde samenkomen;* zij verlieten Hem hierop en Hij ving zijn reis aan, zonder ook maar één gezel.

Hij ging door het dal (de vlakte van Gennezaret) in zuidwestelijke richting, als wilde Hij naar Magdalum gaan.

Door het dorp van Serobabel gaande *genas Hij 2 melaatse mannen* en zette zijn weg dan weer voort.

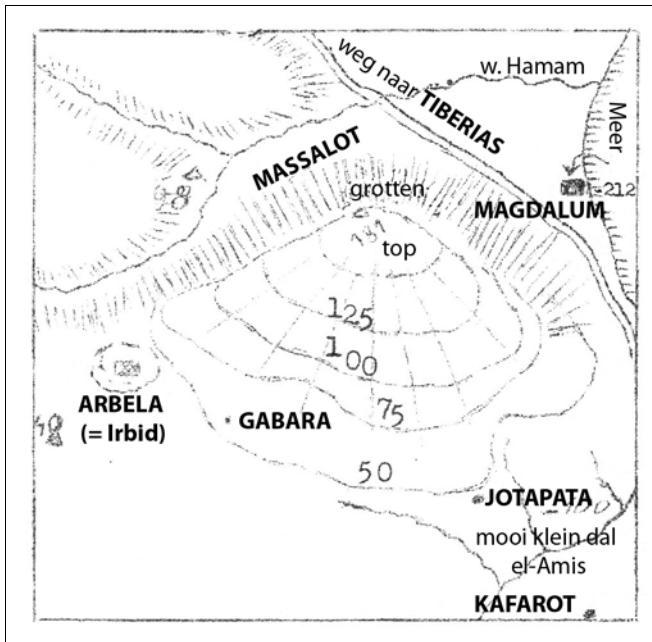
Ik heb Hem de gehele dag zien gaan en rusten en ook met zijn vier (ontboden) leerlingen zien samenkomen. *Hij onderrichtte hen over alle soorten van onderwerpen, geheel op dezelfde wijze als de laatste maal, toen Hij van*

Nazareth kwam en in Tarichea melaatsen genezen had (fasc. 16, nr. 594, enz.). Helaas! ik was zo ziek, dat ik er nagenoeg niets van heb onthouden.

Hij ging rond de hoogte van het dal, waarbij Magdalum ligt, dat Hem op de afstand van een uur oostelijk aan zijn linkerhand bleef; het strekt zich aan de noordkant van een berg tot in het dal uit.

(Een klein deel van Magdalum bedekte de laagste helling van die hoge berg en reikte in de kustvlakte bijna tot de wadi Hamam of duivenvallei; deze heeft die naam van de vele duiven die verblijven in de grotten nabij de top.

Bij Magdalum splitste zich de weg: een vertakking liep zuidwaarts naar Magdalum en verder; de andere sloeg rechts de vallei in aan de noordvoet van de berg; een blik op de kaart maakt alles aanstonds duidelijk.

Bijzonderheden over de berg met Massalot aan zijn voet en over de wadi, zie fasc. 7, nr. 174, voetnoot 370; Jezus volgde de tweede vertakking door de vallei; Hij wilde naar Betulië's baden).

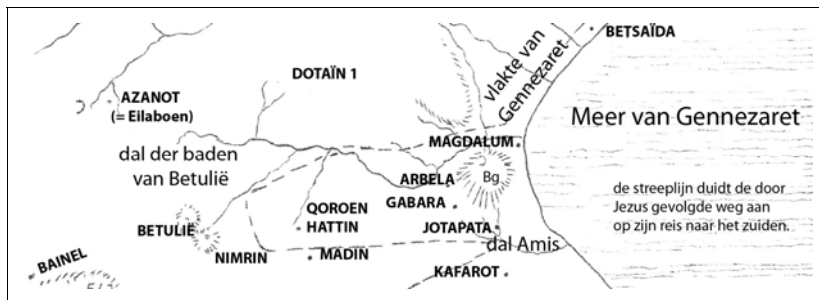
626.

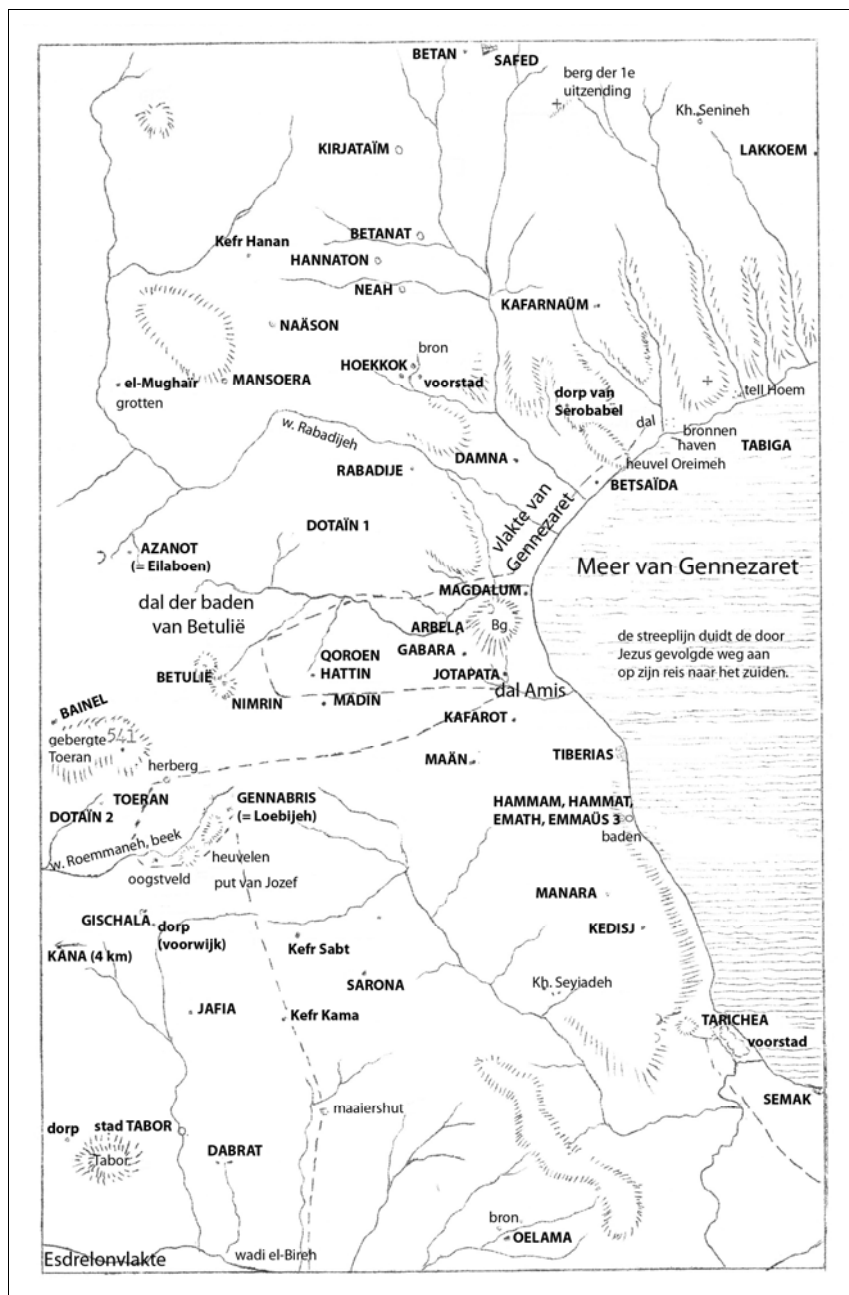
Op de zuidkant van de genoemde berg ligt, als aan de helling hangend of geplakt, een wonderlijke stad, door wouden en dalen omringd; ze heeft een curieuze naam; ik meende dat het eigenlijk geen naam was, zodat ik het bijna niet kon geloven; hij klinkt als een scheld- of schertsnaam en luidt Jotapata.

Jezus was er nog nooit geweest; ik zag het hele gewest in panorama uit de hoogte; ik geloofde in het begin dat Jezus naar Gennabris zou gaan, dat een paar uren ten westen van Tiberias tussen bergen ligt, maar Hij ging er heden nog niet heen (wel in nr. 645).

Ik zag Hem aan de noordzijde van het dal aankomen, waarin het verrukkelijke meer en de baden (van Betulië) liggen. Het is hier de bron van Betulië of Betuel, dat ten zuiden van dit dal ten hoogste twee uren ver in het gebergte ligt.

(Duidelijk kan men het dal van de baden lokaliseren, ook de baden zelf vrij nauwkeurig aanduiden, maar Betulië zelf duiden wij op onze kaarten steeds tussen twee plaatsen aan wegens onzekerheid, nl. tussen tell Nimrin of de nabije heuvel en het hoogste punt van de berg Toeran, met zijn niveau van 541 m, zie kaart hierna en kaart 2).

Kana ligt ongeveer een uur westelijker in (en naast een klein zijdal van) een ander dal dat onder (en ten zuiden van) Betulië loopt. Voormelde baden en lustdal behoren tot Betulië. Zeer vele voorname en welgestelde mensen uit Galilea en zelfs Judea hebben hier lust- en rusthuizen met parken, waar zij in het schoon jaargetijde komen wonen.

Aan de zuidkant van het meertje, op de noordelijke helling van de hoogten van Betuel, staan rijen huizen met een warmbadinrichting; de oostelijke baden zijn warm, de westelijke lauwwarm. De baden hebben een gemeenschappelijk groot bekken en rondom cellen²⁹⁵, die met doek afgespannen zijn, waarin men gescheiden in badkuipen hoger of dieper ligt. Ook kan men in het gemeenschappelijk middenbekken daaruit tezamen komen.

²⁹⁵ Is dit misschien een gebruikelijke inrichting in badgebouwen, eigen aan de streek?

Hetzelfde zien wij nog in een badgebouw van de minerale en medicale warmbaden van Hammam, het oude Hammat, een uur ten zuiden van Tiberias.

“Een donkere voorplaats leidt naar een gewelfde zaal. Hier, onder het gewelf dat door roodmarmeren kolommen geschraagd wordt, is een bekken waarin het warm water toevloet. Rondom zijn kleine badcellen.” (D.B. Emath, col. 1721-1722).

Hier zijn ook vele herbergen; men kan er ook afzonderlijke huurhuizen met bijhorende tuinen pachten voor een bepaalde tijd, en al het overige heeft men vrij. De opbrengst of winst komt Betulië ten goede en de gehele badinrichting wordt daarmee bekostigd; het meer is buitengewoon rein en spiegelklaar tot op de bodem; deze is met mooie witte steentjes bedekt.

Het meer wordt gevormd door een water dat uit het westen komt (waarschijnlijk het beekje dat van Nimrin afdaalt, naam die betekent: helder, gezond water) en dat, na het meertje gevuld te hebben, voortvloeit door het dal van Magdalum (d.i. de wadi Hammam, om bij Magdalum in het Meer Gennezaret uit te monden).

627.

Het meer wemelt van kleine vaar- en lustbootjes, die uit de verte er als zwemmende eenden uitzien. Aan de noordkant van het meertje staan de woningen waarin de vrouwen verblijven, als zij hier baden komen nemen. (Dit verblijf is te onderscheiden van hun badgebouw, zoals het verder zal blijken.) Die woningen hebben uitzicht naar het zuiden. Hun wandelpaden en speelplaatsen strekken zich nochtans uit tot dicht bij de beek, die in het meertje vloeit en langs het speelterrein van de mannen voorbijloopt (zodat ze alleen door de beek en het meer gescheiden zijn). Het dal of de vallei helt aan beide zijden zacht naar het meer af. Vóór de woningen (ten noorden) en de baden (ten zuiden) en om het meer lopen mooie verbindingswegen, wandelpaden, dreven en lommerrijke, overwelfde lovergangen, staan er priëlen en verheffen zich bomen met ver uitgespreide takken, terwijl zich daartussen weiden met zeer schoon gras, boomgaarden, reukplant-tuinen en speelterreinen uitstrekken. Het uitzicht is verrukkelijk: overal ziet men bergen en heuvelen; alles prijkt in de rijkste vruchtbaarheid, in de grootste overvloed, vooral van druiven en ooft. Het is hier nu ook de tweede oogst in het jaar.

Jezus bleef 's avonds aan de kant van het meer waar Hij aangekomen was in een reizigersherberg. Weldra was Hij door allerhande mensen omringd en *Hij sprak hen toe vóór de herberg met een buitengewone zachtmoedigheid en goedheid.* Onder de toehoorders waren zeer vele vrouwen, maar er was ook slecht gespuis onder uit Jotapata, maar deze trokken er spoedig van tussenuit terug naar huis, zonder naar Hem geluisterd te hebben; ik weet het verloop niet meer: ik was te ziek.

628.

26 augustus. –

In de morgen zag ik vele kleine schuiten van de zuidzijde van het meer, waar de baden waren, overgevaren komen. Een afvaardiging uit de aanzienlijksten der mannelijke badgasten kwam Jezus zeer hoffelijk uitnodigen om tot hen over te komen en ook voor hen eens te preken. *Jezus aanvaardde aanstonds hun aanbod en voer gaarne met hen over.* Hij ging in een herberg, waar men Hem een ontbijt voordiende en hier bleef Hij de gehele dag, beurtelings *rondwandeland, rustend en onderwijzend. Hij leerde 's morgens in de koelte en tegen de avond vóór de herberg onder lommerrijke bomen op een heuvel.* De meeste aanwezigen stonden rondom Hem, en aan de ene kant de vrouwen gesluierd.

Er was hier een zeer schone schikking. De meeste waren ontwikkelde, welopgevoede en gefortuneerde mensen en voor het grootste deel goed gestemd en tevreden. Daar er hier geen partijen waren, zo vreesde niemand zich ter wille van anderen geheel aan zijn goede indrukken en heilzame gevoelens over te geven. Allen waren jegens Jezus met dezelfde welwillendheid, eerbied en bescheiden nieuwsgierigheid bezielde en betoonden Hem de hoogste achting.

Jezus' eerste toespraak vervulde hen met blijdschap en troost; zijn woord was overigens niet streng. Hij sprak:

- over de afwassing in het badwater,
- over de eenheidsband hier onder de badgasten,
- over de gelijkheid onder hen en het wederzijds vertrouwen,
- over het geheim van het water,
- over de uitwissing van de zonden,
- over het bad van Joannes' doop,
- over de verbondenheid tussen gedoopten en bekeerden en
- over de liefdeband die hen moest verenigen.

Bovendien kregen zijn woorden een grote aantrekkelijkheid van de beelden en gelijkenissen, die Hij ontleende aan het mooie jaargetijde, aan de kenmerken van het gewest, aan de bergen, bomen, vruchten, kudden en aan alles rondom hen.

Ik zag het gezelschap in een kring in zijn nabijheid treden en elkander groepsgewijze in goede orde afwisselen. *Voor elke nieuw bijgetreden groep herhaalde Hij dezelfde enkele waarheden in nagenoeg dezelfde bewoording.*

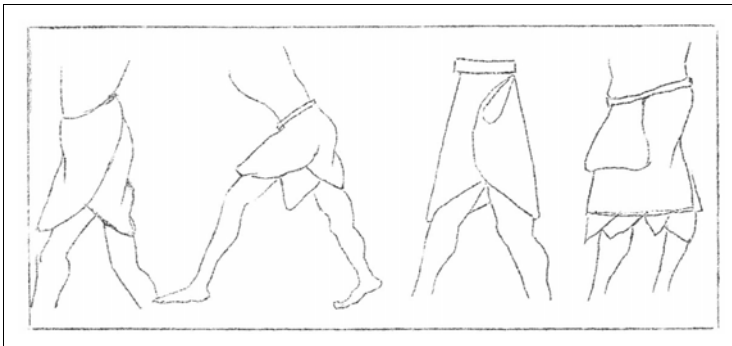
Ik weet niet meer nauwkeurig hoe alles die dag op elkaar volgde. Ik zag er enigen die wegens jicht slechts hinkend vooruit geraakten, maar de meesten waren beambten en officieren, die daar hun verlof doorbrachten of ontspanning namen; ik herkende ze aan hun kleding, wanneer zij de plaats verlieten en naar hun respectievelijke garnizoenen in de streek terugreisden, want gedurende hun verblijf in de baden waren zij gelijk gekleed.

629.

De mannen waren zeer licht gekleed in zeer dunne, fijne, geelachtige wol. Zij hadden een vrouwenrokje aan van vier losse slippers, die om de lendenen vast waren en als een soort broek tot aan de knieën om de benen hingen; sommigen waren barvoets en

anderen droegen sandalen. Hun romp was bedekt met een scapulier dat aan de zijden open en door een brede gordel om het lijf toegehaald was; de armen waren tot boven de ellebogen bloot. De schouders waren bedekt met mouwlappen tot de helft van de bovenarmen; zij hadden het hoofd onbedekt. In zulk een kostuum zag ik ze allen en zij hadden korter of langer baarden van verschillende kleur.

Ik zag hen allerlei spelen verrichten; zij schermde met stokjes en verdedigden zich met schilden van bladeren; zij worstelden lijf aan lijf of dromden ook groep tegen groep om de tegenpartij uit haar stelling te verdrijven en deze in te nemen; zij hielden wedlopen naar een bepaald punt en sprongen over koorden en door hoepels, waaraan alle soorten van blinkende voorwerpen hingen die zij niet raken mochten; anders klingelden ze en vielen af; naar het aantal afgevallen dingen werd het verlies dan berekend; er lagen daar vruchten, waarvoor zij speelden.

Ik zag anderen op fluiten spelen; weer anderen hadden dikke, lange, rieten buizen, waardoor zij in de verte en in het meer keken; ook bliezen zij er kogeltjes of pijltjes door, alsof zij naar de vissen schoten. Ik zag dat zij deze buizen in een ring konden buigen en zo aan de arm dragen; ik zag ook dat zij bonte glazen bollen op het uiteinde van die buizen staken en, daarmee heen en weer zwaaiend, in de zon spiegelden en dat zich dan in die kogels het hele landschap omgekeerd vertoonde, en zich draaide als

gleed het meer boven hun hoofd voorbij; daaraan beleefden zij heel wat pret.

Hier waren de vruchten en inzonderheid de druiven allerschoonst; en ik zag sommigen de prachtigste vruchten die zij hadden, zeer eerbiedig en hoffelijk aan Jezus komen aanbieden.

Dit dal is hetzelfde bekoorlijke dal, waar Jezus Natanael aanblikte, terwijl deze onder de vijgenboom het spel van de vrouwen gadesloeg. Ook Bartolomeüs was toen daar en *Jezus wierp eveneens een doordringende, zielroerende oogslag op hem, terwijl Hij hem in het voorbijgaan groette*. Bartolomeüs die toen nog Neftali heette, was er zeer door getroffen (zie fasc. 9, nr. 204).

630.

De woningen der vrouwen zijn aan de andere, de noordelijke zijde van het dal (en van de beek en het meer). Hun baden zijn nochtans aan deze zijde, maar meer naar het westen en de mannen kunnen ze niet zien, wanneer zij in het bad gaan; zij gaan over het beekje nabij zijn uitmonding in het meer.

Op de oevers van het beekje zag ik kleine jongens met opgeschorte witwollen rokjes aan, die me deden denken aan Joannes de Doper als knaap; zij bewaakten daar gehele benden van verschillende, op het meer en water zwemmende watervogels (cfr. fasc. 14, nr. 473, voetnoot 223). Zij gebruikten bont ontschorste herdersstaven. (Door het wegsnijden van schorsdelen hadden ze er wellicht witte banden of figuren op aangebracht).

Het water werd uit deze beek en uit het meer naar de herbergen op de hoogte en naar de baden geleid. Tot dit doel wordt het in goten geschept, waardoor het in hoger geplaatste bakken vloeit; hieruit wordt het nogmaals overgeschept en weer in bakken op een hoger niveau geleid en dit zolang tot het de herberg en de baden bereikt.

Ik zag de vrouwen eveneens zich aan verschillende spelen op de weiden overgeven. Zij droegen wijde, lichte klederen met vele

vouwen, van zeer fijne witte wol; vele van hen droegen 2 gordels, één onder de borst en één om de heupen, en in de laatste of onderste gordel werd hun kleed opgeschort d.i. tussen de gordel omhooggetrokken. Deze klederen waren dun en licht, maar onbesprekelijk zedig. De wijde mouwen werden door middel van spelden of spangen omhoog en omlaag geschoven, en ze eindigden met grote, stijve handkragen of -lobben kroezig met vele vouwen als opengespreide pauwenstaarten; rondom de pols of handwortel stonden ze dus stijf, wiel- of waaiervormig.

Hun hoofdtooi geleek op een pronkmuts, die ik Magdalena eens zag ophebben; ze bestond uit meerdere (bolvormige), om het hoofd liggende wrongen boven elkander, die omwonden waren met witzijden of natuurlijke witte pluimpjes en die naar boven toe in dikte en omkring verminderden of kleiner werden; de muts zag er uit als een van pluimpjes gemaakt slakkenhuis; ze werd van achteren toegebonden en van de top hing een bos lange kwasten neer; zij droegen geen sluiers, maar vóór het aangezicht een gelaatsdoek, bestaande uit twee fijnegevouwen, witte, doorzichtige helften, die afhankelijk de neus bedekte en van 2 ooggaten voorzien was; zij konden hem half of geheel terugslaan, naar gelang zij zich min of meer tegen de zon wilden beschermen. In de tegenwoordigheid van mannen lieten zij hem neer.

631.

Ik zag de vrouwen een zeer lustig spel spelen. Ieder van hen had om de heupen een gordel, waaraan een ring of een lus vast was, waaraan zij elkaar met hun ene hand vasthielden, zodat hierdoor een kring ontstond, terwijl zij de andere hand vrij hielden. In hun kring was ergens een juweel verborgen; de kring draaide zolang heen en weer, tot een van de speelsters het kostbaar stuk ontdekte. Wanneer deze zich nu bukte om het op te nemen, versnelden de andere hun draailoop.

Nu boog zich ook de volgende om het juweel te grijpen; maar hierbij vermeden zij te vallen, doch meer dan eens tuimelden zij allemaal onder uitbundig schatergelach op elkaar.

Heden zag ik Andreas en Jakobus de reis van Kafarnaüm naar hier zeer vroeg ondernemen en omstreeks de middag *hier met Jezus spreken. Ik meen, zonder het te kunnen verzekeren, dat zij het hadden over de doop, want Jezus wil, geloof ik, te Ennon laten dopen.* Na dit onderhoud keerden de twee apostelen terug.

Betulië ligt 1,5 uur ten zuiden van hier, op een hoogte, zeer eenzaam in een wilde bergstreek. Op het hoogste punt steekt er een hoge oude toren boven uit, en men ziet er vele oude, vervallen muren en torens. Eertijds was de stad groter en zeer sterk; nu groeien er bomen op de muren en men kan er op rijden; ik zag badgasten die er op kwamen wandelen; de stad ligt hoog, om de berg.

Het is dit Betulië, waar Judit gewoond heeft; de legerplaats van Holofernes strekte zich uit vanaf het Meer door het ravijn (nauw dal el-Amis) van Jotapata tot bij Dotan (= Dotaïn 2), dat een paar uren zuidelijk van Betulië gelegen is.

632.

De 1^e avond was hier lichtzinnig vrouwvolk met mannen van Jotapata geweest, maar zij hadden Jezus' lering niet aanhoord (cfr. nr. 627, laatste aline); ze begaven zich naar Jotapata terug en gingen daar vertellen dat Jezus zich hier bevond. Jotapata ligt ongeveer anderhalf uur ten zuidoosten van hier.

(Een woord over Jotapata en de Herodianen zetten wij even verder op een gepaster plaats).

Nadat de synagoge te Jotapata de nabijheid van Jezus vernomen had, zond ze een paar Herodianen naar de baden van Betulië, om op Hem te loeren en Hem een bezoek aan Jotapata voor te stellen. Die kerels zag ik heden herhaaldelijk in zijn nabijheid als badgasten zeer kruiperig en vriendelijk jegens Hem, doch om Hem te bespieden. Jezus liet zich weinig aan hen gelegen liggen. Op een bepaald ogenblik nodigden zij Hem uit naar Jotapata, maar *Hij gaf hun geen bescheid.*

Heden heb ik hier ook een zevental leerlingen van Jezus gezien, die vroeger menigmaal een paar weken met Hem gereisd hadden; het waren 2 leerlingen van Joannes, voorts 4 verwante leerlingen uit het gewest van Hebron en een van zijn neven of verwanten uit Klein-Sefforis; zij hadden Hem in Galilea opgezocht en hier gevonden.

Ik heb Hem heden overdag ook met enige badgasten hier vertrouwelijk horen spreken: er zullen dus wel enige aanhangers van Hem onder hen geweest zijn. Ik zag Hem ook alleen met de leerlingen een kleine maaltijd nemen en nu en dan iets gebruiken van de vruchten, die Hem ten geschenke gegeven waren. Sommige badgasten aten in hun huurhuizen, andere picknickten in groep onder loofhutten.

633.

27 augustus. –

De Herodianen waren naar Jotapata teruggekeerd en men maakte nu het volk daar tegen Jezus op, als Hij eventueel naar de stad zou komen. Men vertelde tegen de inwoners dat het mogelijk was dat Jezus, de Profeet van Nazareth, die op de vorige sabbat te Kafarnaüm, en op een vroegere sabbat te Nazareth zulk een spektakel verwekt had, naar Jotapata kwam en er best mogelijk de sabbat zou vieren, aangezien Hij zich in de naburige baden van Betulië bevond.

Men waarschuwde de ingezetenen zich niet door Hem op hol te laten brengen of overtuigen, Hem niet toe te juichen en Hem ook niet zolang aan het woord te laten, maar Hem met tegenspraak en ondervragingen te onderbreken, telkens als Hij hun iets onbegrijpelijks, vreemds of raadselachtigs voorhield; zo bewerkten zij het volk en bereidden het voor op zijn komst.

Jezus was 's morgens nog in de baden van Betulië en *ik zag Hem nog een zeer vriendelijke en eenvoudige toespraak houden, zoals men kinderen onderwijst.* Vele mannen stonden in een kring rondom Hem en Hij wandelde

in de kring rond. Op de achtergrond stonden vreesachtig verscheidene jichtlijders, mannen die hier het bad gebruikten; zij hadden zich nog niet tot bij Jezus gewaagd. *Jezus herhaalde in het algemeen wat Hij gisteren en eergisteren geleerd had en Hij spoorde hen nogmaals met klem aan, om zich van alle zonden te reinigen.* Allen hadden Hem lief gekregen; zij voelden zich tot Hem aangetrokken. Menigeen zei: “Heer, wie U gehoord heeft, kan U niet weerstaan!”

Jezus vroeg hun: “Gij hebt veel over Mij horen spreken en nu hebt gijzelf Mij gehoord, wie meent gij dat Ik ben?”

Toen zeiden enigen: “Gij zijt méér dan een Profeet! Geen profeet kan op die manier zulke waarheden verkondigen, geen profeet zulke wonderen verrichten!” Maar anderen zwegen.

En Jezus, die wist wat dezen dachten, wees op hen die zwegen en sprak: “Dezen hebben gelijk!”

Één van hen zei ook: “Heer, Gij kunt alles. Is het waar? Men vertelt dat Gij reeds doden opgewekt hebt, de dochter van Jairus?” Hij bedoelde de Jairus, die in een stad niet verre van Gibeon woonde (nl. in Fasaël) waar Jezus eenmaal de zo verwaarloosde inwoners had onderricht; ik heb dit vroeger eens verteld (fasc. 11, blz. 183; fasc. 12, blz. 281).

Jezus antwoordde: “Ja, het is waar!”

Dezelfde zegsman vroeg verder: “Hoe is het mogelijk dat die voortreffelijke man onder dat minderwaardig volk in zulk een slecht befaamd dorp wil wonen?”

Jezus sprak toen van de bronnen in de woestijn; Hij wilde zeggen dat het goed was dat de zwakken een deugdzaam man aan hun hoofd hadden.

634.

Deze gasten gingen zeer vertrouwelijk met Jezus om.

Hij vroeg hun dan: "Wat weet gij van Mij? Wat kwaad heeft men u zo al over Mij verteld?"

Enigen antwoordden: "Men beschuldigt u er van, op de sabbat uw werken niet te staken en de zieken te genezen."

Toen wees Jezus naar de nabije lustvijver met de schuiten, waarbij herdersknapen tedere lammetjes en ander jong vee weidden en zei: "Ziet die zwakke herdersknapen en die kleine tedere lammeren. Indien een daarvan in de vijver viel en blaatte, zouden niet alle andere klaaglijk blatend om de vijver komen staan uit een gevoel van medelijden? De onbeholpen herdertjes zouden het lam niet kunnen redden; maar veronderstelt dat de zoon van de eigenaar dezer lammeren hier op een sabbat voorbijkwam, de zoon die juist opdracht kreeg de lammeren te gaan verzorgen, bewaren, weiden, redden; zou hij uit plicht en uit medelijden het lam niet uit de vijver trekken?"

Toen hieven zij allen de handen omhoog, gelijk de jongens in de catechismusles en riepen: "Ja! zeker! zeker! ja, dat zou hij doen!"

"Maar," zo redeneerde Jezus verder, "indien het geen lam was, indien de drenkelingen de verongelukte kinderen van de hemelse Vader waren, indien het uw broeders waren, ja, indien gijzelf het waart, zou de Zoon van de hemelse Vader u op de sabbat niet mogen helpen?"

Toen riepen zij nogmaals: "Ja! ja!"

Hierop wees Jezus naar de jichtzieke mannen, die meer verwijderd stonden en zei: "Ziet die zieke

broeders, mag Ik hen niet helpen, indien zij Mij op een sabbat om hulp smeken? Zullen zij geen vergiffenis van hun zonden bekomen, indien zij op de sabbat berouw hebben? indien zij op de sabbat hun zonden belijden? indien zij tot de hemelse Vader om barmhartigheid roepen?"

Met omhooggestoken handen riepen zij nogmaals: "Ja, ja, zeker! zeker!"

Jezus wenkte nu de jichtigen en zij sleepten zich met grote inspanning moeizaam in de kring. Hij wekte hen met enige woorden op tot het geloof, bad en zei: "Strekt uw armen uit!" Zij staken hun zieke armen naar Hem vooruit en Hij streek met de hand over hun arm; Hij ademde een kort ogenblik op hun handen en zij voelden zich genezen en konden hun ledematen gebruiken. Jezus zei hun nog een bad te nemen en zich van zekere dranken te onthouden; zij wierpen zich voor Hem neer en dankten Hem en het hele gezelschap prees en verheerlijkte Hem.

Doch nu moest Jezus vertrekken; zij baden Hem nog te blijven, want zij waren Hem zeer genegen, in de beste gesteltenis en velen waren in het diepste van hun ziel ontroerd. *Jezus antwoordde dat Hij verder moest en zijn zending vervullen.*

Zij deden Hem en de leerlingen een eindver uitgeleide. *Hij gaf hun zijn zegen, nam dan afscheid en begaf zich naar Jotapata, dat ongeveer anderhalf uur oostwaarts van hier gelegen is.*

Jezus te Jotapata.

635.

27 augustus. –

Nog heden, 27 augustus, kwam Jezus in de namiddag te Jotapata aan; Hij waste zich de voeten en nam een maaltijd in een herberg vóór de stad. De leerlingen gingen vooruit in de stad naar de synagogeoverste en zij vroegen hem om de sleutels van de synagoge: hun Meester wilde er leren. Toen liep daar aanstonds veel volk tezamen en de schriftgeleerden en Herodianen waren vol verwachting, want zij hoopten dat zij Hem in zijn lering zouden vangen.

Toen Hij in de synagoge gekomen was, legden zij Hem vragen voor over de nabijheid van het Rijk, over de tijdrekening en de vervulling van de weken van Daniël en over de komst van de Messias (cfr. Dan. 9, 24-27).

Daniël 9

De openbaring aangaande de zeventig weken

24. Zeventig weken zijn bepaald over uw volk en uw heilige stad, om de overtreding te voleindigen, de zonde af te sluiten, de ongerechtigheid te verzoenen, en om eeuwige gerechtigheid te brengen; gezicht en profeet te bezegelen en iets allerheiligst te zalven.

25. Weet dan en versta: vanaf het ogenblik, dat het woord uitging om Jeruzalem te herstellen en te herbouwen tot op een gezalfde, een vorst, zijn zeven weken; en tweeënzestig weken lang zal het hersteld en herbouwd blijven, met plein en gracht, maar in de druk der tijden.

26. En na de tweeënzestig weken zal een gezalfde worden uitgeroeid, terwijl er niets tegen hem is; en het volk van een vorst die komen zal, zal de stad en het heiligdom te gronde richten, maar zijn einde zal zijn in de overstroming; en tot het einde toe zal er strijd zijn: verwoestingen, waartoe vast besloten is.

27. En hij zal het verbond voor velen zwaar maken, een week lang; in de helft van de week zal hij slachtoffer en spijsoffer doen ophouden; en op een vleugel van gruwelen zal een verwoester komen, en wel tot aan de voleinding toe, en waartoe vast besloten is, dat zal zich uitstorten over wat woest is.

Uit: NBG-vertaling 1951

Jezus weidde daar breedvoerig over uit en toonde aan, dat de voorspelde tijden gekomen waren en alle profetieën in de tegenwoordige tijd hun vervulling vonden. Hij maakte ook gewag van Joannes, die

hetzelfde gezegd en het Godsrijk als nabij aangekondigd had.

Hierop antwoordden zij zeer huichelachtig dat Hij zich in zijn lering aan de regels der voorzichtigheid moest houden, aan de joodse tradities geen afbreuk mocht doen en (aangezien Hij van Joannes sprak), zich zijn gevangenneming tot waarschuwing moest laten strekken.

Wat Hij over de vervulling van Daniëls weken, over de nabijheid van de Messias en over de koning van de Joden gezegd had, was heel voortreffelijk – het was overigens ook hun eigen mening – doch waarheen zij ook hun blikken mochten wenden om de Messias te ontdekken, zij konden Hem nergens vinden.

636.

Jesus had de profetieën geheel algemeen op zichzelf toegepast en zij hadden het goed begrepen, maar zij hielden zich alsof zulk een veronderstelling niemand kon invallen en alsof zij Hem in het geheel niet verstaan hadden, want zij wensten dat Hij zich ondubbelzinnig zou verklaren om Hem te kunnen aanklagen.

Toen zei Jezus hun: “Schijnheiligen! waarom wendt gij u van mij af en veracht gij Mij? Gij beloert Mij en beraamt met de Sadduceeën een nieuw complot, gelijk op het paasfeest te Jeruzalem! Wat bedoelt gij, wanneer ge Mij door het geval van Joannes voor Herodes waarschuwt?” En nu zegde Hij hun alle schanddaden van de oude Herodes in het aangezicht: al zijn aanslagen en moordpartijen, zijn angst voor de nieuwgeboren Koning van de Joden, zijn moordaanslag op de onschuldige kinderen en zijn afgrijselijk einde, zoals ook alle misdaden van zijn opvolgers, de echtbreuk van Antipas en de gevangenneming van Joannes.

Hij maakte ook gewag van de schijnheilige geheime sekte der Herodianen.

Te Jotapata woonden vele Herodianen²⁹⁶; zij hielden in een huis in de muur van de vesting hun geheime vergaderingen.

Deze sekte bestond bijna geheel uit ontwikkelde, geïllumineerde lieden en stond onder geheime oversten; zij hadden tekenen waaraan zij elkander herkenden en de oversten konden ook merken, wanneer een lid iets verried, ik weet niet meer waaraan; zij waren in het geheim vijanden van de Romeinen en vormden een organisatie, die streed voor de zaak van Herodes.

Zij waren ook heimelijke aanhangers van de Sadduceeën, maar deden zich uiterlijk meer voor als Farizeeën, want zij hoopten daardoor de beide partijen tot hun zienswijze te brengen en aan hun oogmerk dienstig te maken.

Zij wisten dat de tijd van de Koning der Joden gekomen was, en wilden deze verwachting uitbaten ter verwezenlijking van hun plannen. Uiterlijk waren de partijleden, volgens de ontvangen instructies, zeer menslievend, vriendelijk en verdraagzaam, doch in feite zeer verraderlijke vleiers; zij hadden niet de minste godsdienstige overtuiging, maar ze werkten onder de dekmantel van de godsdienst voor een vrij, geseculariseerd en geëmancipeerd rijk en werden daarin gesteund door Herodes.

²⁹⁶ Herodianen. – Zij dienden de zaak van Herodes, zegt K.

Nu, het doel van de Herodessen was volgens de geleerden dit: "Hun politiek streefde bestendig naar de onafhankelijkheid, van het koninkrijk, dat gebaseerd moest zijn op de eenheid en stevigheid van de Joodse natie.

Om dit doel te bereiken was Rome's bescherming onmisbaar. Daarom zochten zij in de gunst te staan van de keizers, maar hun uiteindelijke bedoeling was het, onafhankelijke vorsten te worden en geen vazalen van Rome te blijven." (D.B. Hérodès, fam. des H.; Hérodiens).

Uit het Evangelie blijkt het ook dat zij in verstandhouding waren met de Farizeeën en Sadduceeën, althans wanneer het er op aankwam te strijden tegen Jezus.

637.

Te Jotapata verweet Jezus de Herodianen dat zij één blok met de Sadduceeën vormden en zei hun welke Messias en welk rijk Gods ZIJ verwachtten.

Hij wees ook in de verte naar verscheidene steden en verklaarde: "Zij zullen niets tegen Mij vermogen, tot mijn zending zal vervuld zijn. Ik zal nog tweemaal Samaria, Judea en Galilea doorreizen. Gij hebt reeds tekenen van Mij gezien, gij zult er nog grotere te zien krijgen en toch blind blijven." Daarna kwam Hij nog terug op het doden van de profeten en op het naderend godsgericht over Jeruzalem, enz.

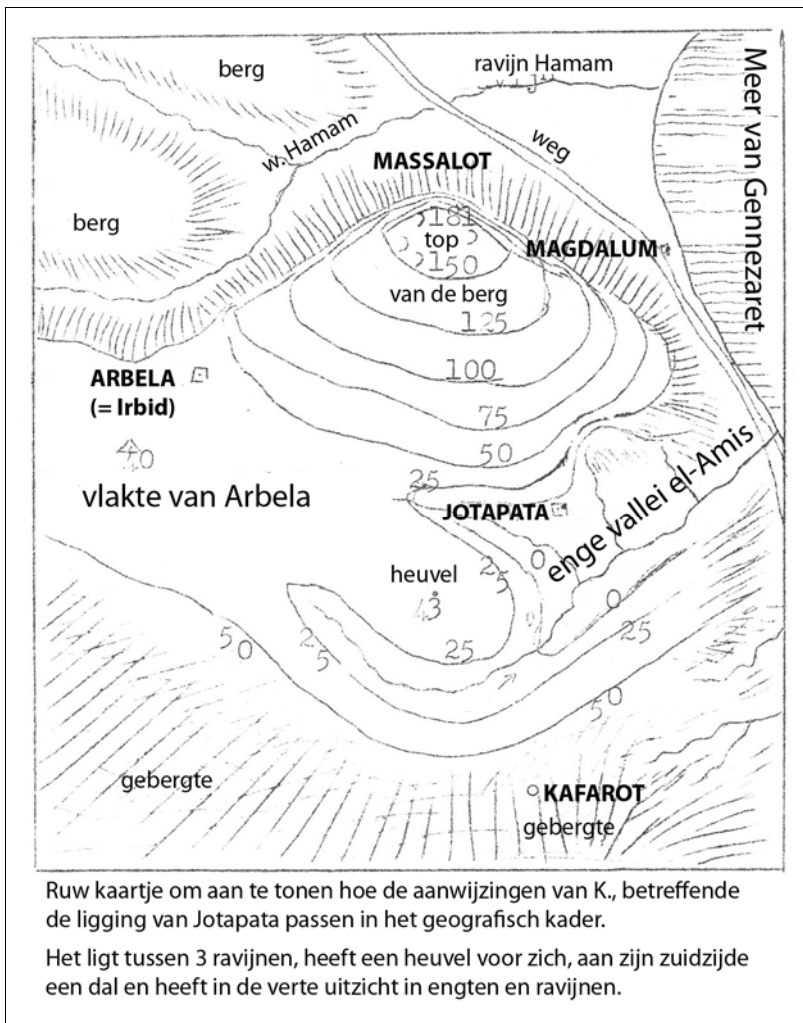
De Herodianen die een georganiseerd, geheim genootschap waren en zich niet gaarne openbaar genoemd of aan de kaak gesteld zagen, werden geheel bleek, toen Hij de schanddaden van Herodes opnoemde en de geheimen van hun sekte zonder omwegen vóór al het volk blootlegde; zij zwegen en verlieten één voor één de synagoge; zo deden ook de Sadduceeën die hier de scholen in handen hadden; er waren hier geen Farizeeën.

Nu verliet Jezus met zeven leerlingen de stad.

Jotapata ligt vóór een berg als in een grote diepte, in een bergboezem ingebouwd; het heeft vóór zich nog een heuvel, van welken men weer een weinig afwaarts op de middelste hoogte van de berg boven diepe wilde grachten in de stad ging. (*Vor sich hat es noch einen Hügel, von dem man wieder etwas abwärts in der mittleren Höhe des Berges in die Stadt über tiefe, wilde Gräben ging*).

De stad ligt gebouwd als dringend in een diepe steengroeve en de berg hing imposant als het ware er boven.

Ten noorden van deze berg en nog geen 2 uren van de stad ligt Magdalum op de rand van een ravijn en zijn omgeving van dreven, hoven, vervallen torens en muurwerk strekte zich uit tot het midden van dat ravijn.

Tussen de berg en Magdalum staan nog de overgroeide resten van de geul of loop van een waterleiding; men had door haar bogen een zeer aangenaam uitzicht op het landschap.

Ten zuiden van Jotapata ziet men weer een wilde berg en rechts en links valt de blik in wijde en verre bergkloven; het was een wonderlijke, verborgen stad²⁹⁷.

Jezus op het oogstveld van Klein-Dotain.

Jotapata verlatend richtte Jezus zich eerst zuidwaarts door het dal (de enge vallei el-Amis) en dan (naar het westen) opwaarts 2 uren ver; Hij wilde naar een oogstveld tussen Betulië en Gennabris (en

²⁹⁷ **Jotapata.** – Wat de ligging van Jotapata betreft, het kaartje met onderstaande tekst is voldoende. Jotapata is feitelijk onbekend.

Meerdere geleerden stellen ter vereenzelving voor Khirbet Djefat, 4 uren ten zuidoosten van Ptolemaïs, en meer dan 4 uren ten westen van ons Jotapata, maar op grond van onderzoek ter plaats, zet de grote palestinoloog Guérin een groot vraagteken achter deze vereenzelving.

Ook uit het verhaal van Flavius Josephus is meer dan een moeilijkheid te opperen. Als de afstand vanuit de vlakte van Ptolemaïs nog geen 4 uren was, waarom zou het leger van Vespasiaan, dat in die vlakte legerde, 4 dagen nodig gehad hebben om Jotapata te bereiken, laat het gebergte dan ook ruw en hinderlijk geweest zijn. Het is onnodig hier langer bij stil te blijven.

Magdalum. – Magdalum zou volgens K. zich vanaf de eerste helling van de hoge berg tot nabij de wadi Hamam uitgestrekt hebben. De voornaamste rest op die eerste helling is die van een burg van Bar-Kochba, die wel ouder dan deze verzetstrijder geweest zal zijn en Herodes tot bouwer zal hebben gehad.

Bij Magdalum vermeldt K. immers een kasteel van hem.

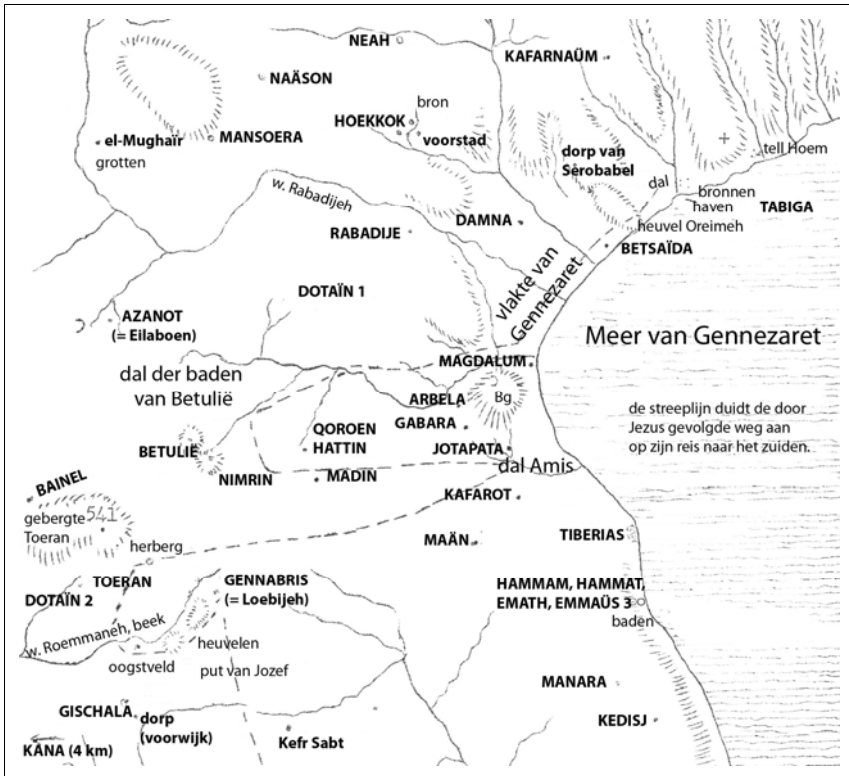
De nauwe hoogvlakte tussen berg en Meer is bezaaid met talrijke en vormeloze ruïnes van oude muren. In de Arabische huisjes is veel oud bouw materiaal in zwarte basaltsteen verwerkt. Nabij het Meer bemerkt men stukken van zeer dikke muren, die de overblijfselen van een toren schijnen te zijn. (De naam 'magdalum' of 'magdala', in het Arabisch 'medjdel' betekent toren.)

Ook ten noorden van het huidige dorp ligt nog een aanzienlijke rechthoekige ruïne die tot een fort schijnt behoord te hebben. De zienster schijnt dus eveneens geloofwaardig, wanneer zij aan Magdalum een nogal grote uitgestrektheid toekent. In het noorden ligt heel de vlakte Gennezaret open.

nabij Dotain). Hij kwam eerst in een groot boerenhuis, dat bewoond was door kennissen van Hem, die brave mensen waren.

De H. Vrouwen overnachtten hier dikwijls op hun reizen naar Betanië en ook de boden namen hier op hun heen- en terugreis gewoonlijk hun intrek.

(Zie streeplijn op kaart; men kan ook zeggen dat dit boerenhuis of herberg nabij Betulië ligt, en het zal wel dezelfde zijn als in fasc. 9, nr. 218; ook dezelfde als in fasc. 13, nr. 424, 3^e alinea).

28 augustus. –

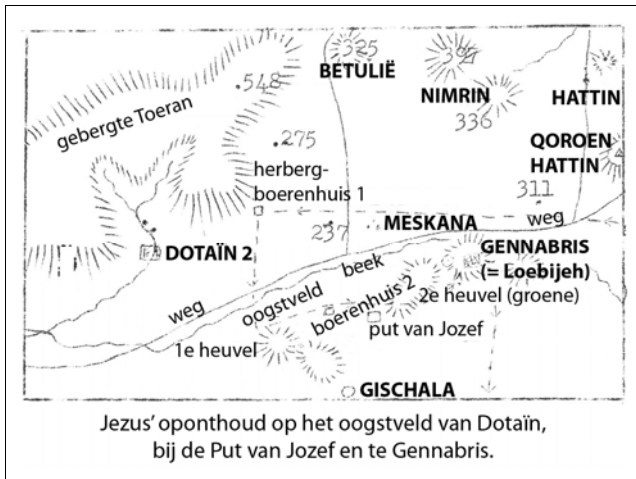
(Hier is een kleine leemte. Bij gebrek aan tijd zal K. niet hebben kunnen verhalen dat Jezus in dat boerenhuis sliep; de volgende dag toont zij ons Jezus aanstonds op het oogstveld zonder zijn weg vermeld te hebben van dat huis naar het oogstveld).

Op dit oogstveld dat hetzelfde is, *waarop Hij later met de leerlingen de koornaren aftrok* (Mt. 12, 1; Mk. 2, 23; Lk. 6, 1), *heeft Jezus voor de graansnijders, de arenlezers en de bindsters geleerd.* (We zullen later zien dat de koornaren elders afgetrokken werden, maar dat hier de twist met de Farizeeën plaats had.) *Hij ging op het veld rond en vertelde hier en daar de parabel van de zaaier en van de steenachtige akker, want ook hier was het een steenachtige akker.*

Hij zei ook dat Hij gekomen was om, ondermeer de goede koornaren te verzamelen en Hij verhaalde de gelijkenis van het afscheiden en verwijderen van het onkruid bij de oogst (Mt. 13, 36-43). *Hij vergeleek de oogst bij het Rijk Gods; Hij vertelde dit tijdens de rustpozen onder de arbeid en ging van akker tot akker.* De halmen bleven tot een aanzienlijke hoogte staan; slechts de aren werden afgesneden en onderste tegen onderste tezamen gebonden (d.i. in tegenovergestelde richting, het stuk halm op elkaar naar binnen, de aren naar buiten, zodat ze de twee uiteinden van een bos of schoof vormden; zie fasc. 11, nr. 301, voetnoot 95 en 96).

's Avonds na het oogstwerk hield Hij op een heuvel (zie schets hierna, heuvel 1) *een grote lering voor alle arbeiders; Hij verhaalde een gelijkenis van een beek, die daar voorbij vloeiende; van haar zachte, zegenbrengende loop, van de voorbij vloeiende bron*

*der genade, van het afleiden der genade op ons veld,
enz.*

Hierop zond Hij twee Joannes-leerlingen naar Ennon om tot de leerlingen aldaar te zeggen zich naar Macheront (Macherus) te begeven om het volk daar tot bedaren te brengen, want Hij wist dat er vóór Macheront een oproer losgebroken was.

De dopelingen te Ennon waren tot een enorme massa aangegroeid; de grote menigten waren er aangekomen, en toen zij ter plaats vernamen dat de profeet gevangen was, rukten zij naar Macheront op en onderweg sloten zich nog vele mensen bij hen aan; zij verwekten een groot tumult, raasden en tierden dat Joannes vrijgelaten moest worden en hen moest komen onderrichten en dopen; zij wierpen ook met stenen. De wachten hielden alle toegangen bezet, terwijl Herodes zich verborgen hield en zeggen liet dat hij afwezig was.

29 augustus = 6 Eloel. –

Jezus is 's avonds Gennabris nog een weinig genaderd en in een tweede boerenhuis gegaan en *heeft heden, en ook reeds gisteren, de mensen daar op dezelfde wijze geleerd. Het mosterdzaadje kwam er ook bij te pas.*

(De zieneres, zo noteert hier Brentano, herinnerde zich nog het een en ander, maar vertelde het zo onsamenvattend, dat het niet verwerkt en gebruikt kon worden).

Wonderbaar was me daar een feit; de man, in wiens huis Jezus verbleef, deed Hem zijn beklag over een buurman, die hem reeds lang keer op keer afbreuk aan zijn veld en rechten had gedaan, en *Jezus ging met hem naar dat veld en liet zich het onrecht waarover de man hem klaagde, tonen.* Daar dit reeds zo lang duurde, vormde de ontvreemde grond reeds een aanzienlijk stuk en de boer klaagde dat er met zijn buur niets aan te vangen was, hij was voor geen rede vatbaar.

Jezus vroeg hem of hij niet meer rond kon komen en te weinig had om zich en de zijnen te onderhouden.

De man antwoordde: “'t Is juist dát niet, ik kan nog wel goed bestaan, maar ...”

Jezus wederveroer dat hij in zulk geval nog geen eigenlijk verlies ondergaan had, want dat er ons niets in eigendom toebehoort, en, zodra wij het nodige hebben om te leven, dat wij dan genoeg hebben.

De boer behoorde aan zijn buur nog meer over te laten dan deze vroeg en aldus diens honger naar goederen te verzadigen: al wat men op aarde met blijde edelmoedigheid prijsgeeft om de vrede te bewaren, vindt men overvloedig in zijn Rijk terug.

Zijn buurman handelde op zijn manier juist (in overeenstemming met zijn aardse doeleinden), want daar hij zijn rijk op aarde zocht, trachtte hij zijn bezit aan aardse goederen te vermeerderen en voelde hij geen verlangen naar de goederen in het Rijk van de Messias.

De verongelijkte boer moest van zijn schraapzuchtige collega leren hoe men zich verrijken moet en hoe men er op uit moet zijn overvloedige verdiensten in het Rijk van God te vergaren.

Jezus verhaalde nog een gelijkenis van een stroom die het land aan deze zijde afrukt en het tegen de andere oever aanspoelt, het was een soort parabel als die van de onrechtvaardige huishouder, waarin de aardse hebzucht, list en sluwheid om zich te verrijken, tot voorbeeld werden gesteld hoe men in geestelijke zaken, maar dan op een heilige wijze, moet handelen. De aardse rijkdom werd tegenover de hemelse gesteld.

Jezus' leer scheen mij een weinig duister, doch voor de denkwijze, de godsdienst en de situatie van de Joden was ze zeer juist en verstaanbaar. Op dit volk immers maakt het figuurlijke, het zintuiglijk waarneembare een groter indruk.

(Abstracte waarheden hadden meer pak, wanneer ze hun in beeld en als belichaamd voorgehouden werden).

640.

Het was hier de akker waarop de vijver of put van Jozef lag.

Jezus verhaalde vervolgens een soortgelijk geschil uit het Oud-Testament, ik meen tussen Abraham en Lot, waarbij Abraham aan Lot nog meer toegaf dan deze eiste.

Jezus legde dit uit, paste het toe en vroeg hoe Lots kinderen gevaren hadden, waar zij uitgekomen waren, en of Abraham zodoende niet alles gewonnen en terugbekomen had? En of wij dan niet behoorden te doen zoals Abraham? Of hem (tot loon van zijn edelmoedigheid) dit rijk (dit land) niet beloofd geworden was? En of hij het ook niet gekregen had? “Maar, zo besloot Jezus, dat rijk was een voorafbeelding van het nu gekomen Rijk van God; de twist van Lot met Abraham was een voorafbeelding van uw onenigheid met uw buur, en nu moet gij doen gelijk Abraham en het Rijk van God trachten te bekomen.” Jezus haalde ook de plaats uit de H. Schrift aan, waarin deze twist verhaald wordt (Gen. 13, 7 vlg.).

Naar aanleiding van dit geval onderwees Jezus nog lang de verzamelde oogstarbeiders over het Rijk Gods. De onrechtvaardige boer was er met zijn aanhang tegenwoordig, maar hij hield zich zeer stil en luisterde van ver. Hij had zijn vrienden aangemoedigd om Jezus dikwijls met allerhande strikvragen in de rede te vallen. Zo vroeg een van die vrienden waar Hij met zijn uiteenzetting uiteindelijk heen wilde. En wat Hij met zijn activiteit beoogde te bereiken?

Ik weet Jezus' antwoord niet meer nauwkeurig; het was niet rechtstreeks, maar uitwijkend, zodat zij er niets tegen Hem uit konden besluiten. Ik geloof dat Hij zei, dat, (indien Hij zijn ondervrager te woord wilde staan), zijn uiteenzetting de enen te lang, de anderen te kort zou schijnen. Wat Hij hun aan het verstand wilde brengen, was allemaal ingekleed in gelijkenissen uit de oogst, in parabels, zoals die van de zaaier, het verwerpen en verbranden van het onkruid (Mt. 13, 36-43), van eeuwig-leven-gevend brood en spijs, enz.

Matteüs 13

Onderwijs der discipelen

36. Toen liet Hij de scharen gaan en ging naar huis. En zijn discipelen kwamen bij Hem en zeiden: Maak ons de gelijkenis van het onkruid in de akker duidelijk.
37. Hij antwoordde en zeide: Die het goede zaad zaait, is de Zoon des mensen;
38. de akker is de wereld; het goede zaad, dat zijn de kinderen van het Koninkrijk;
39. het onkruid zijn de kinderen van de boze; de vijand, die het gezaaid heeft, is de duivel; de oogst is de voleinding der wereld; de maaiers zijn de engelen.
40. Zoals nu het onkruid verzameld wordt en met vuur verbrand, zo zal het gaan bij de voleinding der wereld.
41. De Zoon des mensen zal zijn engelen uitzenden en zij zullen uit zijn Koninkrijk verzamelen al wat tot zonde verleidt en hen, die de ongerechtigheid bedrijven,
42. en zij zullen hen in de vurige oven werpen; daar zal het geween zijn en het tandengeknars.
43. Dan zullen de rechtvaardigen stralen als de zon in het Koninkrijk huns Vaders. Wie oren heeft, die hore!

Uit: NBG-vertaling 1951

De boer bij wie Jezus herbergde, heeft ook Jezus' raad en lering opgevolgd en zijn vijand niet aangeklaagd. Later verkocht hij al zijn goed ten bate van de ontluikende Kerk en zijn zonen zijn leerlingen geworden.

Het gesprek liep hier ook grotendeels over de Herodianen. De mensen klaagden dat zij alles bespieden en dat zij onlangs verscheidene echtbrekers van hier en van Kafarnaüm aangeklaagd en gevangen naar Jeruzalem gevoerd hadden; in deze dagen zouden zij gevonnist worden (terwijl zijzelf in dienst van een echtbreker stonden). Wel werden zij gaarne verlost van de nabijheid van die zondige medeburgers, maar het gevoel voortdurend bespied te worden vonden zij toch zwaardrukkend.

Jezus sprak zeer vrijmoedig over die Herodianen; Hij zei tot die mensen dat hun afkeer voor die zonde prijzenswaardig was, maar dat zij niettemin zelf op hun hoede moesten zijn om niet schijnheilig en zelfvoldaan anderen te beoordelen.

“Men moet”, zei Hij, “zijn eigen misdaden bekennen, alvorens anderen te veroordelen.”

Hij beschreef nu de boze handelwijze van de Herodianen; Hij nam een kapittel uit de profeet

Jesaja, dat op de vorige sabbat in de synagoge gelezen was, tot leiddraad en leerde over de stomme honden, die niet blaffen, de zonde niet afweren en de mensen heimelijk verscheuren (Jes. 56, 9-12). Hij deed hen opmerken dat de Herodianen die echtbrekers aan het gerecht hadden overgeleverd, terwijl Herodes, hun vriend, zelf in echtbreuk leefde. Ook zei Hij tot zijn toehoorders waaraan zij de Herodianen konden herkennen; dit ben ik vergeten.

Hier in de omtrek waren in verscheidene verspreide hutten zieke en door arbeid verlamde mensen. Jezus bezocht die hutten en *genas die goede mensen en zei hun naar zijn prediking te komen en dan naar hun werk te gaan*, en zij deden dit onder vreugdig lofgezing.

Joannes de Doper.

641.

Ook van hier uit zond Jezus nog enige herders naar Macheront met het bevel voor de leerlingen van Joannes, het volk in Macheront te overhalen om uiteen te gaan, want hun opstand kon Joannes een zwaardere gevangenschap, ja, zelfs de dood berokkenen.

Herodes en zijn bijzit waren te Macheront. Ik wil nu het tafereel verhalen, waarin ik Herodes Joannes de Doper zag laten roepen en vóór zich brengen.

Herodes zat in een grote zaal, in de nabijheid van de gevangenis; hij was door zijn lijfwacht en meerdere ambtenaren, schriftgeleerden en vooral Herodianen en Sadduceeën omringd. Joannes werd door een gang in deze zaal gebracht en stond vóór de grote geopende deur tussen de wachten.

Ik zag Herodes' wijf met grote onbeschaamdheid en vol haat en verachting voorbij Joannes de zaal binnenstappen en zich op een zetel neervleien. Deze vrouw had een andere gelaatsvorm dan de meeste joodse vrouwen; al haar trekken waren zeer spits en scherp en zelfs haar hoofd was zeer scherp. Haar voorkomen was vol wulpsheid en haar bewegingen steeds berekend op verleiding; ze was zeer schoon van gestalte en in haar kleding zeer schaamteloos, overdreven versierd en nauw gesnoerd; men zag door haar klederen de lijnen en de leest van haar lichaam; het was als roemde elk lichaamsdeel zichzelf, als wilde het zijn schoonheid ten toon spreiden, aanbieden, laten bewonderen en toch weer verbergen; zij moest ieder onschuldig mens ergerlijk zijn en toch lokte zij alle ogen op zich.

Herodes verzocht Joannes nu, eens zonder terughouding zijn mening te zeggen over Jezus, die in Galilea zulk een beweging verwekte; wie Jezus eigenlijk was en of Hij nu zijn zending wilde overnemen en in zijn plaats optreden? Herodes had weliswaar gehoord wat Joannes vroeger over Jezus gezegd had, maar hij had er geen bijzondere aandacht aan geschonken. Nu moest Joannes hem nog eens ronduit en ten volle zijn mening en overtuiging uitspreken, want wat die mens (Jezus) verkondigde en deed, was vreemd en ongehoord: Hij sprak van zijn Rijk, noemde zich in gelijkenissen een koningszoon, enz., terwijl Hij toch een arme timmermanszoon was.

642.

Nu zag ik dat Joannes met luider stem en juist alsof hij nog voor het verzamelde volk sprak, voor Jezus getuigde:

- dat hij, Joannes, slechts de bereider van zijn wegen was;
- dat hijzelf tegenover Jezus niets te betekenen had;
- dat nooit een mens of profeet was geweest of ooit zou zijn wat Jezus was,

want HIJ was de Zoon van de Vader, de Christus, de Koning van de koningen, de Heiland, de Stichter van het Rijk. Geen macht kon ooit de zijne te boven gaan,

Hij is het Lam Gods, dat de zonden van de wereld op zich neemt en delgt.

Dit en veel meer zegde Joannes over Jezus, terwijl hij het luide uitriep. Hij noemde zich zijn voorloper, zijn wegbereider en geringste dienaar. Hij riep dit alles met zulk een geestdrift, met zulk een sterke klare stem en scheen zo bovennatuurlijk in zijn voorkomen, dat Herodes door de grootste angst aangegrepen werd en eindelijk zijn oren stopte.

In deze gevoelens zei hij tot Joannes: “Ge weet dat ik u goed wil, doch door openlijk voor al het volk mijn echtverbintenis af te keuren, brengt gij het in opstand tegen mij. Indien gij uw misplaatste ijver matigt en bij het volk mijn huwelijk goedkeurt, zal ik u gaarne in vrijheid stellen en gij zult mogen gaan dopen en preken.”

643.

Toen verhief Joannes nogmaals zijn stem met grote ernst tegen Herodes en berispte hem met kracht vóór het volk over zijn slecht leven en zei: “Ik ken uw mening en gevoelens; ik weet dat gij het recht herkent en voor het oordeel siddert, maar gij hebt uzelf vrijwillig in de boeien van de wellust gevangen gegeven en ge ligt in de banden der ontucht verstrikt.”

De woede van het wijf bij deze aanklacht was onbeschrijfelijk en Herodes raakte in zulk een angst, dat Hij Joannes aanstonds weg liet brengen. Hij gaf bevel hem in een andere kerker op te sluiten, een kerker die geen uitzicht naar buiten had, zodat het volk hem niet meer kon horen.

Dit verhoor had Herodes gehouden uit onrust en vrees voor de opstand van de dorpelingen en naar aanleiding van de berichten der Herodianen over Jezus' wonderen. Ook was er door het hele land sprake van de strenge terechtstelling van enige echtbrekers te Jeruzalem, die de Herodianen uit Galilea daar aan het gerecht overgeleverd hadden. Men hoorde allerwegen de ironische bemerking dat de kleine echtbrekers terechtgesteld werden en de

grote vrij bleven lopen; dat die ongelukkigen aangeklaagd werden juist door mensen die aanhangers van de echtbreker Herodes waren en deze Joannes gevangen had laten nemen, omdat hij hem zijn echtbreuk verweet.

Dit alles liet Herodes niet op zijn gemak. Ik heb de terechtstelling van die echtbrekers gezien; men las hun de misdaad voor; daarna werden zij in een zaal gebracht, hier geplaatst op de rand van een smalle opening in de vloer en er in gestoten; zij vielen op een mes dat hun de keel afsneed (cfr. nr. 2249). Beneden in een kelder stonden gerechtsbeulen, die de lijken ter zijde sleepten; de terechtgestelden vielen neer in een machine. Het gebeurde in een wijk, waar later ook Jakobus de Meerdere gedood werd.

Tussen Gennabris en Tiberias ligt nog een stad (van betekenis).

Jezus te Gennabris.

644.

30 augustus. –

Jezus leerde deze morgen nog onder de veldarbeiders, zoals gisteren. Natanael was in zijn huis in de voorstad van Gennabris²⁹⁸.

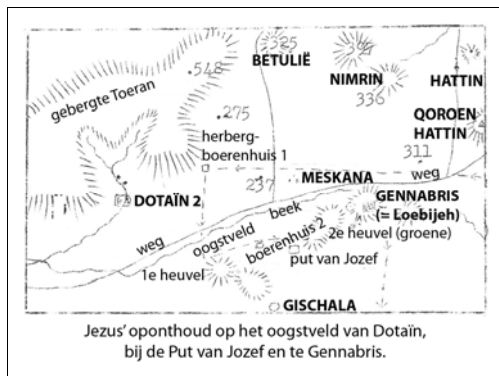
²⁹⁸ **Gennabris = huidige Loebijeb.** – Bij Flavius Josephus is een Gennabris genoemd, maar dit of moet een ander zijn, of moet zijn tekst anders geïnterpreteerd worden, dan men het gewoonlijk doet.

Uit al wat K. in het voorgaande verhaal reeds zegde en uit al wat ze straks over Gennabris zelf zal zeggen, volgt met een waarschijnlijkheid die aan het zekere grenst dat Gennabris met het huidige Loebijeb te vereenzelvigen is.

Wetenschappelijk is dit niet bewezen, maar nochtans is het zeker. Spijtig dat wij het niet met de gewenste uitvoerigheid kunnen aantonen. Nochtans geven wij de volgende bijzonderheden over Loebijeh.

“Arabisch dorp op de top van een heuvel, aan de rechterkant van de weg, als men naar het Meer gaat. Verlaat men in die richting het dorp, dan heeft men op de heuvel rechts (niveau 294 m) een zeer uitgestrekt panorama dat

Ik meen gehoord te hebben dat Jezus tot de leerlingen zei dat Hij welhaast door Samaria naar de Jordaan zou trekken; ik meen dat zij naar een doopplaats zullen gaan.

de vlakte van Gennezaret en het Meer omvat, verder de bergen van Gilad over de Jordaan en van Djolan (Gaulanitis) ten oosten en noordoosten van het Meer, ten zuiden de Tabor, enz.” (Guide, 572, Guide bleu, 205).

De weg uit het westen klimt door de wadi Roemmaneh zacht de heuvel op, waar de resten van het oude Gennabris gelegen zijn.

Deze heuvel bereikt het niveau van 325 m, zoals trouwens ook de langwerpige heuvel naar het zuidwesten.

Deze laatste is de tweede of de groene heuvel die K. bij het oogstveld vermeldt.

Guérin beschrijft Loebijeh als volgt: “Uit westelijke richting bestijg ik de heuvel; zijn rotshellingen zijn hier en daar doorboord met waterbakken, rotsgraven, spelonken; de kruin is bekroond met het dorp Loebijeh; dit heeft een oude stad opgevolgd, waarvan de oude naam ons onbekend is.” (Gal. I, 184).

Te oordelen naar de ruïnes, de regenbakken, enz., overschreed de oude stad, in alle richtingen, ver het huidige dorp; het was een aanzienlijke stad aan de grote verkeersweg. Men vindt groepen waterbakken ook op de zuidwestelijke heuvel, tot waar de stad zich bijgevolg naar die kant uitstreckte (zelfde niveau 325 m) ; tussen beide heuvels bestaat een verdieping. Groepen citernen zijn ook te noteren even ten noordnoordwesten en ten noordoosten van Loebijeh, die tot de oude stad behoorden en in deze laatste richting kan men de voorstad van Gennabris veronderstellen, waar Natanael woonde en zijn kantoor had.

Het veld waar Jezus hier leerde, was in het Oud Testament eenmaal de plaats van een geschil om een bron; ik meen dat het de bron of put bij Dotaïn was, dat niet zeer ver van hier ligt en naburig was van de plaats waar Jozef verkocht werd (zie kaartje).

Jezus maakte hier bovendien gewag van de goederenverdeling tussen Abraham en Lot²⁹⁹.

Deze mensen hier vroegen aan Jezus of zij geen uitmuntend werk verrichtten met verscheidene arme, verlamde arbeiders, die werkonbekwaam waren, te onderhouden.

Jezus zei dat zij hun plicht vervulden, maar zich daarop niet beroemen moesten, om niet hun loon reeds weg te hebben. Daarna ging Hij in de hutten van die zieken en genas er vele van, en zond hen naar de lering en naar hun werk; zij deden dit onder lof- en dankzegging.

645.

Jezus kwam te Gennabris (uit het zuiden, nr. 647) juist met het begin van de sabbat, zodat Hij zich rechtstreeks naar de synagoge begaf (in het noordelijk gedeelte van de stad, nr. 649).

²⁹⁹ Twist om een bron. – In droge, waterarme landen komt dit niet zo zelden voor. Water is een van 's mensen eerste behoeften. In vele bronnen is maar een beperkte voorraad water voorhanden en de bezitter is dan niet zo bereid om ze zo maar iedereen ter beschikking te stellen. Een bron in de woestijn houden de inlanders verborgen, leggen een steen op de opening en bedekken hem met zand. De bezitters zelf springen spaarzaam met haar water om en weigeren soms water te geven of zelfs te verkopen aan voorbijtrekkende reizigers.

Dit ondervond Mislin in de vlakte van Zabulon, die slechts tegen een hoge prijs water voor zijn paarden kon bekomen (III, 295).

In de H. Schrift zijn gevallen van twist ter wille van bronnen vermeld, b.v. Gen. 21, 25; 26, 18; Ex. 2, 16).

Het individu of de stam die een bron gegraven heeft is er de bezitter van. De bron door K. hier bedoeld kan de bronput zijn aan de voet van de langwerpige (groene) heuvel en anderhalve km ten Z-W. van Loebijeh.

Gennabris is wel zo groot als Münster; het ligt omtrent een uur van de veldhoogte, op welke hoogte Jezus zo even was (overdreven afstand).

De stad ligt ten oosten van die hoogte op een helling afwaarts en in een boezem van die helling liggen haar tuinen en lushof met baden. (Deze liggen dus in de verdieping tussen de twee heuvelen: de heuvel van Loebijeh en de langwerpige).

Aan de kant waar Jezus de stad benaderde, was ze met diep uitgehouwen grachten van staande water versterkt. Reeds na een half uur gaans bereikte Jezus met de leerlingen de muren en torenpoorten en betrad Hij het eigenlijke stadsgebied. Er waren hier nog vele leerlingen uit de omstreken samengekomen en zij gingen met een groep van ongeveer 12 man met Hem de stad in.

Er waren hier op deze sabbat vele Farizeeën, Sadduceeën en vooral vele Herodianen verzameld; zij hadden zich voorgenomen Jezus met strikvrAGEN in zijn woorden te vangen; zij redeneerden onder elkaar: “Het zal hier gemakkelijker gaan dan in dorpen en kleine steden, want hier zal Hij zo stout niet zijn.” Zij verkneukelden zich bij voorbaat over hun zegepraal, die zij zeker waanden. Door hen bewerkt en gewaarschuwd bleven de vele aanwezige mensen stil; zij onthielden zich van elk luidruchtig onthaal.

Jezus ging bedaard in de stad en de leerlingen wasten Hem vóór de synagoge de voeten. De schriftgeleerden en het volk waren reeds in de synagoge verzameld. Men ontving Hem zonder geestdriftige toejuicing, hoewel met geveinsde eerbied;
ze lieten Hem voorlezen en uitleg geven.

Hij las weer uit Jesaja de hoofdstukken 54 en 55 en 56, die Hij zIn voor zIn verklaarde. Ik weet er nog het volgende van:

- *God wilde eindelijk zijn Kerk stichten, haar prachtig en rijk opbouwen (Jes. 54, 1-17).*
- *Allen moesten van het water komen drinken, en ook zij, die geen geld hadden, mochten brood komen eten (Jes. 55, 1).*
- *In de synagoge (oud heilsbestel, zoals de synagoge het begreep) spande men zich in om zijn honger te stillen, maar er was daar geen brood te vinden, dat hen kon verzadigen (Jes. 55, 2; cfr. Hebr. 13, 9-10).*
- *Het Woord uit Gods mond, nl. de Messias, zou zijn werk voleinden (Jes. 55, 11).*
- *In het Rijk Gods, in de Kerk zouden ook de vreemden, de heidenen, werken en vruchtbaar zijn, indien zij geloven (Jes. 56).*
- *Hij noemde de heidenen 'gesnedenen' (Er nannte die Heiden Verschnittene; weil... Jes. 56, 3-4), omdat zij tot het geslacht van de Messias door voortplanting niet bijdroegen³⁰⁰.*

³⁰⁰ De gesnedenen. – Eens suggereerde mij iemand de passages uit het Oud Testament, waarover Christus leert, en die de meeste lezers wel niet zullen kunnen naslaan, in onze uitgave in te lassen: een verstandige raad, die echter onmogelijk te verwezenlijken is. Welke mooie hoofdstukken uit Jesaja zouden wij hier b.v. kunnen citeren.

Voor een enkele keer lichten wij hier een passage uit Jesaja in verband met de 'gesnedenen':

"Laat de vreemde die zich bij Jahwe aansloot, niet zeggen: Heel zeker snijdt Jahwe mij af van zijn volk; laat de eunuch (gesnedenene) evenmin zeggen: zie, ik ben maar een dorre boom. Want zo spreekt Jahwe tot de eunuchen: "wie mijn sabbat onderhouden, wie verkiezen wat Mij behaagt en trouw blijven aan Mijn Verbond, hun geef ik een gedenkzuil in Mijn huis, een naam (de waardigheid van kind Gods) veel beter dan zonen en dochters (die zij niet kunnen krijgen):

- *Hij legde vele passages uit de lezing op zijn Rijk uit, op de Kerk en op de hemel (Jes. 54, 11-13).*
- *Hij vergeleek ook de tegenwoordige leraars van de Joden bij stomme honden, die in plaats van waakzaam te zijn, zich vetmesten, vreten en zuipen (Jes. 56, 9-12). Hiermee bedoelde Hij ook de Herodianen en Sadduceeën te treffen, die heimelijk spioneerden, en, zonder te blaffen, de mensen aanvielen, ja, zelfs de herder van de kudde (Jezus zelf); zijn uiteenzetting was zeer scherp en treffend.*

Jesaja 54 **Sions heerlijke toekomst**

1. Jubel, gij onvruchtbare, die niet gebaard hebt; breek uit in gejubel en juich, gij die geen weeën gekend hebt, want de kinderen der eenzame zijn talrijker dan de kinderen der gehuwde, zegt de HERE.
2. Maak de plaats voor uw tent wijd, en men spanne de kleden uwer woningen uit, wees er niet karig mee, maak uw touwen lang en sla uw pinnen vast.

*Ik geef hun een eeuwige naam die nooit zal vergaan...
Hen zal ik brengen naar mijn heilige berg (in mijn Kerk, daarna in de hemel) en hen vreugde doen smaken in mijn huis van gebed.
Hun brand- en slachtoffers zullen welkom zijn op mijn altaar;
waarachtig mijn huis zal worden genoemd en zijn: een huis van gebed voor alle volken... Bij de kinderen die ik uit mijn volk reeds bijeen heb gebracht, voeg ik nog anderen.''' (Jes. 56, 3-8).*

De Latijnse naam voor 'gesnedenen' is 'eunuch', d.i. een man die door heelkundig ingrijpen het vermogen of orgaan werd ontnomen om nakomelingschap te verwekken. Met deze naam duiden de Joden ook de heidenen aan, bij wie overal deze praktijk bestond; men trof ze aan – en ze bestaat nog – bij de Egyptenaren, Assyriërs, Ethiopiërs, Perzen, Grieken, Romeinen, enz.

In de Oosterse wereld heeft alleen de Wet van Mozes stelling tegen deze praktijk genomen; ze heeft zelfs de castratie van dieren ten strengste verboden (Deut. 31, 1; Lev. 22, 26).

De ontmanning van mensen is een misdaad tegen de natuur en met de schandnaam 'eunuch', 'ontmande', 'gesnedenen' wezen de Joden de heidenen aan, die voor de Joden zondaren waren, afgesneden van Gods Wet.

3. Want naar rechts en links zult gij uitbreiden en uw nageslacht zal de volken in bezit nemen en de verwoeste steden bevolken.
4. Vrees niet, want gij zult niet beschaamd staan; word niet schaamrood, want gij zult niet te schande worden; ja, gij zult de schande van uw jeugd vergeten en aan de smaad van uw weduwschap niet meer denken.
5. Want uw man is uw Maker, HERE der heerscharen is zijn naam; en uw lossers is de Heilige Israëls, God der ganse aarde zal Hij genoemd worden.
6. Want als een verlaten en diep bedroefde vrouw heeft u de HERE geroepen, als een vrouw uit de jeugdtijd, nadat zij versmaad werd – zegt uw God.
7. Een kort ogenblik heb Ik u verlaten, maar met groot erbarmen zal Ik u tot Mij nemen;
8. in een uitstorting van toorn heb Ik mijn aangezicht een ogenblik voor u verborgen, maar met eeuwige goedertierenheid ontferm Ik Mij over u, zegt uw Lossers, de HERE.
9. Dit is Mij als in de dagen van Noach: zoals Ik gezworen heb, dat de wateren van Noach niet meer over de aarde zouden komen, zo heb Ik gezworen, dat Ik niet meer toornig op u zal zijn noch u zal dreigen.
10. Want bergen mogen wijken en heuvelen wankelen, maar mijn goedertierenheid zal van u niet wijken en mijn vredesverbond zal niet wankelen, zegt uw Ontfermer, de HERE.
11. Gij, ellendige, door storm voortgedrevene, ongetrooste, zie, Ik leg uw stenen in blinkend erts, Ik grondvest u op lazuurstenen,
12. Ik maak uw tinnen van robijnen, uw poorten van karbonkelstenen en uw gehele omwalling van edelsteen.
13. Al uw zonen zullen leerlingen des HEREN zijn, en het heil uwer zonen zal groot zijn;
14. door gerechtigheid zult gij bevestigd worden. Weet u verre van onderdrukking, want gij hebt niet te vrezen, en van verschrikking, want zij zal tot u niet naderen.
15. Valt men heftig aan, dan gaat dat van Mij niet uit; wie u aanvalt, zal over u vallen.
16. Zie, Ik ben het, die de smid geschapen heb, welke het kolenvuur aanblaast en naar zijn kunst het wapen vervaardigt, maar Ik ben het ook, die de verderver geschapen heb om te vernielen.
17. Elk wapen dat tegen u gesmeed wordt, zal niets uitrichten, en elke tong die zich voor het gericht tegen u keert, zult gij in het ongelijk stellen. Dit is het deel van de knechten des HEREN en hun recht van Mijnentwege, luidt het woord des HEREN.

Jesaja 55

Uitnodiging tot het heil des HEREN

1. O, alle dorstigen, komt tot de wateren, en gij die geen geld hebt, komt, koopt en eet; ja komt, koopt zonder geld en zonder prijs wijn en melk.
2. Waarom weegt gij geld af voor wat geen brood is en uw vermogen voor wat niet verzadigen kan? Hoort aandachtig naar Mij, opdat gij het goede eet en uw ziel zich in overvloed verlustige.
3. Neigt uw oor en komt tot Mij; hoort, opdat uw ziel leve; Ik zal met u een eeuwig verbond sluiten: de betrouwbare genadebewijzen van David.
4. Zie, Ik heb hem tot een getuige voor de natiën gesteld, tot een vorst en gebieder der natiën.
5. Zie, een volk dat gij niet kendet, zult gij roepen, en een volk dat u niet kende, zal tot u snellen ter wille van de HERE, uw God, en van de Heilige Israëls, omdat Hij u verheerlijkt heeft.
6. Zoekt de HERE, terwijl Hij Zich laat vinden; roept Hem aan, terwijl Hij nabij is.
7. De goddeloze verlate zijn weg en de ongerechte man zijn gedachten en hij bekere zich tot de HERE, dan zal Hij Zich over hem ontfermen – en tot onze God, want Hij vergeeft veelvuldig.
8. Want mijn gedachten zijn niet uw gedachten en uw wegen zijn niet mijn wegen, luidt het woord des HEREN.
9. Want zoals de hemelen hoger zijn dan de aarde, zo zijn mijn wegen hoger dan uw wegen en mijn gedachten dan uw gedachten.

10. Want zoals de regen en de sneeuw van de hemel neerdaalt en daarheen niet weerkeert, maar doorvochtig eerst de aarde en maakt haar vruchtbaar en doet haar uitspruiten en geeft zaad aan de zaaier en brood aan de eter,
11. also zal mijn woord, dat uit mijn mond uitgaat, ook zijn; het zal niet ledig tot Mij wederkeren, maar het zal doen wat Mij behaagt en dat volbrengen, waartoe Ik het zend.
12. Want in vreugde zult gij uittrekken en in vrede geleid worden; de bergen en de heuvelen zullen voor u uitbreken in gejuich en alle bomen des velds zullen in de handen klappen.
13. Voor een doornstruik zal een cypres opschieten, voor een distel zal een mirt opschieten, en het zal de HERE zijn tot een naam, tot een eeuwig teken, dat niet uitgeroeid zal worden.

Jesaja 56

Het heil ook voor de vreemdelingen

1. Zo zegt de HERE: Onderhoud het recht en doet gerechtigheid, want mijn heil staat gereed om te komen en mijn gerechtigheid om zich te openbaren.
2. Welzalig de sterveling die dit doet, en het menskind dat daaraan vasthoudt; die acht geeft op de sabbat, zodat hij hem niet ontheiligt, en acht geeft op zijn hand, zodat zij niets kwaads doet.
3. Laat dan de vreemdeling die zich bij de HERE aansloot, niet zeggen: De HERE zal mij zeker afzonderen van zijn volk; en laat de ontmande niet zeggen: Zie, ik ben een dorre boom.
4. Want zo zegt de HERE van de ontmanden, die mijn sabbatten onderhouden en verkiezen wat Mij behaagt en vasthouden aan mijn verbond:
5. Ik geef hun in mijn huis en binnen mijn muren een gedenkteken en een naam, beter dan zonen en dochters; Ik geef hun een eeuwige naam, die niet uitgeroeid zal worden.
6. En de vreemdelingen die zich bij de HERE aansloten om Hem te dienen, en om de naam des HEREN lief te hebben, om Hem tot knechten te zijn, allen die de sabbat onderhouden, zodat zij hem niet ontheiligen, en die vasthouden aan mijn verbond:
7. hen zal Ik brengen naar mijn heilige berg en Ik zal hun vreugde bereiden in mijn bedehuis; hun brandoffers en hun slachtoffers zullen welgevallig zijn op mijn altaar, want mijn huis zal een bedehuis heten voor alle volken.
8. Het woord van de Here HERE, die de verdrevenen van Israël bijeenbrengt, luidt: Ik zal daartoe nog meerderen bijeenbrengen, dan er reeds toegebracht zijn.

Wee de goddelozen!

9. Alle gedierte des velds, komt om te eten, alle gedierte in het woud!
10. De wachters zijn blind, zij allen hebben geen kennis, zij zijn allen stomme honden, die niet kunnen blaffen; dromend liggen zij neer, zij hebben de sluimering lief.
11. En deze honden zijn vraatzuchtig, zij kennen geen verzadiging; zij zijn herders, die niet weten acht te geven, zij wenden zich allen naar hun eigen weg, ieder naar zijn gewin, niemand uitgezonderd.
12. Komt, (zeggen zij:) ik zal wijn halen en laten wij bedwelvende drank zwelgen, en de dag van morgen zal zijn als die van vandaag, nog veel geweldiger.

Uit: NBG-vertaling 1951

Tenslotte las Hij ook nog uit Mozes over de zegen en de vloek op de Gerizzim en de Ebal (Deut. 27, 12-28; 11, 29), en nog veel over de geboden en het Beloofde Land

(Ex. 20; Deut. 4, 5). *Hij bracht alles terug op het Rijk van God.*

646.

Een Herodiaan trad zeer eerbiedig naar voren tot Hem en bad Hem toch te verklaren hoe groot het getal wel zou zijn van hen, die in zijn Rijk kwamen (cfr. Lk. 13, 23). Zij wilden Hem met deze vraag vangen, aangezien alle Joden door de besnijdenis (en slechts zij, naar hun mening) daaraan deel moesten hebben, en aangezien Hij toch van de heidenen en gesnedenen gesproken had (als zullende gered worden) en zo vele Joden verworpen had.

Jezus gaf geen rechtstreeks en afgelijnd antwoord op deze vraag, maar benaderde haar van verschillende zijden en kwam eindelijk bij een punt dat ze volkomen oploste.

Hij antwoordde met tegenvragen, zoals deze: "Hoevelen zijn er uit de woestijn Kanaän binnengegaan? Zijn zij nochtans niet allen door de Rode Zee getogen? En na door de Jordaan gegaan te zijn, hoevelen hebben het Land werkelijk bezeten? Hebben zij het volledig veroverd? En hebben zij het niet, ja, tot op heden met de heidenen moeten delen? Zijn zij er nooit en nergens uit verdreven geworden?"

Hij voegde hier nog aan toe, dat niemand in zijn Rijk zou komen dan door de enge weg en door de bruidsdeur, en er werd mij verklaard dat dit Maria en de Kerk was, waarin wij door de doop herboren worden, en uit wie de Bruidgom geboren is, opdat Hij ons in haar zou voortbrengen en door haar in God³⁰¹.

³⁰¹ Wij moeten door Maria binnengaan. – De leer van de Montfort, die op de vaders steunt, komt hierop neer: "**Maria is de vorm Gods; wie in deze**

Doch zulke werkelijkheden zijn niet onder woorden te brengen; het ingaan door de bruidsdeur stelde Hij tegenover het ingaan door de zij- of sluipdeur.

Het was een gelijkenis die veel weg had van de gelijkenis van de goede Herder en de huurling (Joa. 10, 1). Ook hier zei Jezus: "Alleen door de deur gaat men binnen."

Jezus' woorden aan het kruis vóór zijn dood, waarin Hij Maria de moeder van Joannes, en deze de zoon van Maria noemde (Joa. 19, 26-27), betekenen op geheimnisvolle wijze **die geestelijke wedergeboorte uit en in Maria en de Kerk door de dood van Jezus.**

647.

Zij konden dien avond niets tegen Jezus uitvoeren. Overigens was hun voorbereiding slechts berekend op een aanval tegen Hem, die zij eerst met het sluiten van de sabbat de volgende avond zinnens waren uit te voeren. Het is vermakelijk: wanneer zij allen samen zijn, dan zetten zij altijd een grote mond op; niets schijnt hun eenvoudiger en gemakkelijker dan Jezus in zijn lering te verrassen en Hem daarop als een dwaalleraar aan te houden, doch nauwelijks is Jezus verschenen, of zij kunnen niets

vorm gegoten wordt, is weldra in Jezus Christus hervormd en Jezus Christus is spoedig gevormd in hem. Maria is de weg."

"Van mijn 10^e jaar, zo schrijft Lucie Christine, werd ik soms met mijn allerliefste zoete moeder, de Maagd Maria, verenigd. Aan deze vereniging is DIT eigen, dat de ziel de heilige Maria voelt als een liefdeband tussen God en zichzelf, als een goddelijk middel. Ik voel dat mijn ziel met Jezus verenigd is geworden DOOR MARIA in een volmaakte eenheid; deze gezegende moeder is de band, de tussenpersoon, gevoeld of niet, tussen God en ons. Jezus heeft mij dit laten zien en voelen."

In dezelfde zin spreekt een andere mystieke ziel, Maria a S. Teresia (1632-1677).

Hiermee zijn andere passages uit K.E. te vergelijken, nrs. 989, 1404, 2171.

steekhoudends tegen Hem inbrengen; zij staan verbaasd en verstomd en zijn gedeeltelijk ook overtuigd, maar dit belet niet dat zij vol nijd blijven.

Jezus verliet ongehinderd de synagoge en zij brachten Hem op een maaltijd bij een Farizeeër, waar zij Hem evenmin konden verrassen of in het nauw brengen. *Hij vertelde hier een parabel van een maaltijd, waarop de heer de gasten uitnodigde tegen een vastgestelde tijd; daarna moest de deur gesloten worden en die niet binnen waren, werden niet meer toegelaten* (cfr. Mt. 22, 1-12; 25, 11).

Daarna ging Jezus ten huize van een Farizeeër om er met zijn leerlingen te slapen. Deze Farizeeër was een kennis van Andreas, want deze rechtschapen man had die leerlingen onder wie ook Andreas was, die men na het paasfeest hier voor de rechtbank had gesleept, eerlijk verdedigd (cfr. fasc. 13, nr. 459, laatste alinea). Hij was sedert kort weduwnaar geworden en nog niet oud; hij zal weldra een leerling worden; hij heette Dinokus of Dinotus en hij had een twaalfjarige zoon die Josafat heette. Zijn huis stond buiten de stad aan de westkant.

Jezus was aan de zuidkant in de stad gekomen, want Hij was, om Gennabris te bereiken, van de veldhoogte tot zuidelijker dan Gennabris afgedaald naar Dotaïn toe en was dan met een hoek (een hoek beschrijvend) opnieuw daarheen teruggekeerd. (De westhelling van die langwerpige heuvel is zacht naar het westen. – Deze helling afdalend ging Jezus naar Dotaïn of het oogstveld van Dotaïn toe, beschreef zich omdraaiend een hoek en ging langs de zuidvoet van die heuvel naar Gennabris. Vandaar dat Hij er langs de zuidkant aankwam). Het huis van die goede Farizeeër lag aan de westzijde en de woning van Natanael vóór de noord-zijde van Gennabris, naar Galilea toe (naar de hoofdprovincie van Galilea toe).

De verschrikte Herodes huichelt.

648.

Heden zag ik ook dat Herodes, na het boven beschreven verhoor (nr. 641) van Joannes, hofbeambten tot het oproerige volk zond om het met vleiwoorden te paaien; zij moesten tot de menigte verleidelijk zeggen dat ze zich nopens Joannes geen zorgen behoeften te maken en gerust naar huis konden gaan; hij had zich hier nergens over te beklagen, daar hij een humane behandeling genoot, dat Herodes hem slechts nader bij zijn Hoogheid wilde hebben; dat zij hem door hun verzet in verdenking en in een zorgelijke situatie konden brengen en zijn toestand verergeren; dat zij zich daarom naar huis zouden begeven; dan zou Joannes weldra weerom verschijnen en dopen.

Daar nu ook de boden van Jezus (nr. 641, begin) en van de Joannes-leerlingen (nr. 638, laatste alinea) met hun boodschappen bij hen aankwamen, zo verspreidden ze zich geleidelijk.

Maar Herodes was in grote angst en onrust. De terechtstelling van de echtbrekers te Jeruzalem had de aandacht van het volk op zijn overspelig huwelijk gevestigd en het morde luid tegen de echtbreker, die Joannes gevangen hield, omdat Hij de waarheid gezegd en de Wet verdedigd had, terwijl de echtbrekers de doodstraf te Jeruzalem ondergaan hadden voor het overtreden van dezelfde Wet. Bovendien vernam hij de geruchten over de werkzaamheid en prediking van Jezus in Galilea. Ook was het hem ter ore gekomen *dat Jezus weer naar de Jordaan afzakte om er weer te leren*. Hij was in grote vrees dat het woelige volk daardoor nog meer tegen Hem opgehitst mocht worden. In deze angst zag ik hem heden een raadsvergadering van Farizeeën en Herodianen beleggen, om te beraadslagen hoe men Jezus verwijderd zou kunnen houden.

Zij besloten dat er acht mannen uit de vergadering tot Jezus zouden gaan, die Hem behendig en fijn te verstaan moesten geven dat Hij zich met zijn prediking en wonderen in Opper-Galilea en

aan de oostkant van het Meer zou ophouden, (waar vele heidenen waren) en niet in het land van Herodes in Galilea zou komen. In elk geval moesten zij Hem er van af doen zien af te dalen op Herodes' gebied in de Jordaanvallei. "Het geval van Joannes, zo moesten zij zeggen, strekke U tot waarschuwing, want Herodes zou zich licht genoodzaakt kunnen zien U Joannes' kerker te doen delen."

Dit gezantschap begaf zich nog heden op reis naar Galilea.

Jezus nog te Gennabris.

649.

31 augustus. –

Deze morgen leerde Jezus opnieuw in de synagoge zonder veel tegenspraak; want hun opzet was Hem in zijn namiddaglering gezamenlijk aan te vallen. Hij leerde nogmaals afwisselend uit Jesaja en uit Mozes, 5^e hoofdstuk (= Deuteronomium).

Daar de gelegenheid zich aanbood om van een heiliger onderhouding van de sabbat te spreken (Jes. 56; Deut. 5, 12-15; Ex. 20, 9-11), drong Hij zeer uitvoerig op die plicht aan.

De zieken van deze stad hadden zijn hulp niet durven verzoeken, zozeer waren zij door de Farizeeën geïntimideerd.

Jezus maakte dan tegen zijn bespieders in de synagoge ook gewag van het gezantschap van Herodes, dat op weg was naar Hem en dat ik gisteren uit Macheront had zien vertrekken en *Hij zei: "Als die vossen aankomen, zult gij hen er mee gelasten aan de vos te laten weten, dat hij zich geen zorgen wegens Mij hoeft te maken; hij kan ongehinderd zijn levenswijze voortzetten en zijn ondernemen tegen Joannes volbrengen. Voor het*

overige zal Ik Mij door hem niet laten storen. Ik zal prediken waarheen Ik gezonden ben, in elk gewest en zelfs te Jeruzalem op de tijd en stond dat het moet. Ik zal de Mij toegewezen opdracht ten uitvoer brengen en aan mijn Vader in de hemel daarvan rekenschap geven.” (cfr. Lk. 13, 31). Dit stemde hen zeer bitter.

In de namiddag ging Jezus met de leerlingen uit het huis van de Farizeeër Dinotus om buiten de stad een wandeling te maken (de sabbatwandeling). Buiten de poort waar het huis van Natanael stond, ging Andreas hier binnen en riep hem naar beneden. (Zijn kantoor was boven, zegde K. in nr. 374).

Natanael stelde aan Jezus nu hier een van zijn neven voor, nog een jongeling, aan wie hij zijn betrekking als schrijver wilde overlaten, om Jezus aanstonds ongehinderd en geheel te kunnen volgen. Ik meen dat hij nu reeds met Jezus zal meegaan.

Na deze wandeling keerden zij terug in de stad, waarin aan deze zelfde kant (de noordkant) ook de synagoge stond. Een twaalfstal arme veldarbeiders, door het werken ziek geworden, hadden de genezing vernomen van dezelfde ziekte, door Jezus gewrocht aan hun werkkameraden op het oogstveld te Dotain (nr. 640, laatste alinea en nr. 644, laatste alinea), en met de hoop op een gelijke genade en genezing hadden zij zich naar de stad voortgesleept; vóór de synagoge hadden zij zich in een rij geplaatst om Jezus' hulp, wanneer Hij naar de synagoge kwam, af te smeken. *Jezus sprak hun in het voorbijgaan troostwoorden toe, en, daar zij Hem dringend om genezing baden, wekte Hij hen op om nog wat geduld te hebben.* (Over deze ziekte plaatsen wij later een nota).

650.

Jezus werd op de voet gevolgd door de schriftgeleerden. Dezen konden hun toorn niet bedwingen, toen zij zagen hoe vreemde zieken zich verstoutten Jezus om genezing te bidden, daar zij tot

duisver er in geslaagd waren de zieken uit hun eigen stad van Hem verwijderd te houden. Zij vielen verwoed tegen deze arme ongelukkigen uit en zeiden hun met een masker van vroomheid en onder schijnheilige voorwendsels, dat ze zich wegpakken moesten en hier geen herrie komen veroorzaken, dat Jezus nu met hen gewichtiger zaken te verhandelen had, dat het nu geen tijd voor Hem was zich met zieken op te houden. Daar die arme mensen niet vlug van de plaats weg konden, lieten zij hen wegdrijven.

In de synagoge leerde Jezus hoofdzakelijk over de sabbat en de heiliging ervan. Dit gebod kwam immers voor in de lezing uit Jesaja van heden (Jes. 56, 2. 4. 6). Nadat Hij lang over het onderhouden van de sabbat gesproken had, wees hij de Herodianen in de verte de diepe stadsgracht aan, op de boorden waarvan hun ezels graasden en Hij stelde hun de vraag: "Indien één van die ezels op de sabbat in die gracht ginds neerstortte, zoudt gij hem op de sabbat er niet uittrekken, opdat hij niet omkomen zou?"

Zij zwegen en Jezus vroeg hun verder: "Zoudt gij dan dezelfde hulp en redding niet mogen verschaffen aan een mens?"

Zij hielden nogmaals hun mond.

En Jezus vervolgde met een onverbiddelijke logica: "Zoudt gij een weldaad afwijzen, die u tot heil van ziel en lichaam op een sabbat aangeboden wordt? Is dan een werk van barmhartigheid op een sabbat niet geoorloofd?"

Ook hierop wisten zij niets te antwoorden.

En Jezus trok de conclusie: "Uit uw stilzwijgen besluit ik dat gij niets hiertegen in te brengen hebt. Waar zijn bijgevolg die ellendige zieken, die Mij daar straks vóór de synagoge om hulp en genezing smeekten? Brengt ze hier."

Daar zij aarzelden dit bevel te volbrengen, *zei Jezus: "Indien gij het niet wilt doen, zullen mijn leerlingen hen gaan halen."* Toen beraadslaagden zij onder elkander en deden de zieken opzoeken. Weldra kwamen deze ongelukkigen, ten getale van 12, ellendig aangestrompeld.

De enen hadden verlamde ledematen; de anderen waren van de waterzucht zeer gezwollen, zodat de vingers dicht uit elkander stonden; de hoop keerde nu terug in hun hart, want de onbeschoftheid van de schriftgeleerden had hen aan de rand van de wanhoop gebracht.

651.

Jezus beval hun zich op een rij te plaatsen; en het was ontroerend te zien hoe zij die het minst ziek waren, aan hun zieker werkmakkers de eerste plaatsen afstonden, opdat zij het eerst genezen zouden worden. Jezus daalde een paar trappen tot hen af (van het verhoog) en riep de eersten nader; zij waren meestal lam aan hun armen. Hij bad over hen in stilte, terwijl Hij de ogen hemelwaarts geslagen hield en Hij streek met zijn hand zachtjes omneer over hun armen. Daarna bewoog Hij hun handen op en neer. Dit gedaan hebbend zei Hij hun dat zij achteruit konden gaan en God bedanken: zij waren genezen.

De waterzuchtigen konden nauwelijks gaan; *Hij legde zijn handen op hun hoofd en borst; zij herwonnen hun krachten; zij konden zonder moeite terugkeren en in weinige dagen waren zij geheel van het water ontlast.*

Gedurende deze wonderen verdrongen zich de mensen en andere armen en zieken rondom Jezus en zowel dezen als alle genezenen loofden luidop en gezamenlijk God. De menigte was zo groot dat de schriftgeleerden vol toorn en schaamte moesten wijken en velen van hen heengingen.

Jezus sprak de talrijk toegestroomde menigte verder toe en eindigde eerst met het slot van de sabbat. Steeds op zijn hoofdthema terugkerend kondigde Hij de nabijheid aan van het Rijk Gods, vernieuwde zijn oproep tot boetvaardigheid en leerde met nadruk over de noodzakelijkheid van de bekering. De schriftgeleerden met al hun voorbereide beschuldigingen en bezwaren, opwerpingen en strikvragen waagden het niet met een enkele van deze voor de dag te komen. Het was meer dan plezant te zien hoe zij, die te voren onder elkander nog gezwetst hadden Hem wel te zullen vangen, nu geen woord konden uitbrengen, geen enkele van Jezus' beweringen konden weerleggen, ja, zelfs in geen enkel punt nog gelijk zochten te hebben.

Na de sabbat was er een groot gastmaal in een openbare luthof van de stad. Men vierde het einde van de oogst en Jezus werd met zijn leerlingen op het vreugdemaal uitgenodigd. De meeste stadsnotabelen, alsook vele vreemdelingen en zelfs enige rijke boeren namen er deel aan³⁰². Men at aan meerdere tafels, waarop allerhande voortbrengselen van de oogst, fruit en velerlei vruchten gestapeld waren. Er was ook gevogelte opgediend. De vruchten

³⁰² Rijke boeren. – Een gevolg van de vruchtbaarheid van de omstreken; deze maken overigens deel uit van het land Gennezaret, opgevat in ruime betekenis.

Vele pelgrims spreken met verbazing over de zee, hetzij van groen, hetzij van goudgeel koren, dat tot de koppen van hun paarden reikt, resultaat van geringe bewerking zonder bemesting.

Sjedjara ligt 4 km ten zuidwesten van Gennabris. "Zijn omgeving is een verrukkelijk en vruchtbaar gewest, dat nu door een Joodse kolonie geëxploiteerd wordt." (Guide bleu, 571).

"Rondom Loebijeh (= Gennabris) hebben nieuwe kolonisten succesvolle uitslagen bekomen met de landbouw; de bomen- en schapenkweek slaagt buitengewoon." (Guide bleu, 205, enz.)

Dezelfde bedrijven zijn door K. vermeld.

Vogelenvlees behoort ook nog hedendaags tot het gebruikelijk menu van een feestmaal.

die dit jaar bijzonder goed gelukt waren, zag men door een dubbele hoeveelheid vertegenwoordigd. Ik zag er ook dieren, hetzij gebraden, hetzij geslacht en klaar voor de voorbereiding. Door die rijkdom wilde men de overvloed verbeelden. Men had Jezus en zijn leerlingen de ereplaatsen aangewezen.

652.

Een hovaardige Farizeeër had vooraf een der hoogste plaatsen ingenomen. *Tot de tafel naderend vroeg Jezus hem in stilte om welke reden hij deze voorname plaats vooraf had bezet?*

De Farizeeër antwoordde Hem: “Het is hier de loffelijke gewoonte dat de geleerden en voornamer mannen bovenaan gaan zitten.”

Toen hernam Jezus: “Zij die er op uit zijn op aarde de eerste plaatsen te bemachtigen, zullen in het Rijk van mijn Vader geen plaats krijgen.”

Hij zei nog andere waarheden die ik vergeten ben; en de man ging beschaamd naar een lager plaats, doch poogde de indruk te wekken dat hij dit uit eigen beweging en goedvinden deed. (cfr. Lk. 4, 7-11).

Onder de maaltijd *behandelde Jezus nogmaals het onderwerp van de sabbat. Hij verklaarde ook deze woorden uit Jesaja: “Deel uw brood met de hongerigen en breng degenen die naakt en ellendig zijn, in uw huis” (Jes. 58, 7).*

Hierop vroeg Hij of het bij deze feestgelegenheid, als zijnde een dankfeest voor een geslaagde overvloedige oogst, de gewoonte niet was, de armen ter tafel te nodigen en hun een deel van die rijkdom te gunnen? Hij vroeg met een uitdrukking van verwondering waarom men dit gewoonterecht in onbruik had laten

komen, en waar de armen met hun recht dan waren? "Aangezien," zo vervolgde Hij, "gij Mij uitgenodigd, Mij de ereplaats toegewezen en Mij tot heer en meester van de tafel gemaakt hebt, zo moet Ik (als verantwoordelijke) bekommerd zijn nopens de gasten die het recht hebben aan de maaltijd deel te nemen." Hij verzocht hen derhalve de genezenen en andere armen uit de stad er bij te laten komen.

Daar zij dat bevel niet haastig opvolgden, gingen zijn leerlingen de armen in alle straten roepen en spoedig waren er daar een hele hoop. Jezus en zijn leerlingen stonden die schamele mensen hun eigen plaatsen af en de schriftgeleerden vertrokken de een na de ander. Jezus en zijn leerlingen en enige goede gasten dienden de armen en deelden onder hen alles uit wat nog over was. Dit bezorgde hun een ongewone vreugde. (Men vergelijk dit tafereel met fasc. 9, nr. 222 en voetnoot 30).

Daarna ging Jezus met de zijnen bij de Farizeeër Dinotus aan de westzijde vóór de stad overnachten.

653.

1 september. –

Heden, zondagmorgen, kwamen ontelbare zieken uit Gennabris zelf en uit de omstreken bij het huis waar Jezus herbergde, en *Hij bracht de hele morgen door met het genezen van zieken*, meestal mensen met lamme handen en waterzuchtigen.

De Farizeeër bij wie Jezus hier logeerde, was een doorgoed man, een weduwnaar van ongeveer 30 jaren. Hij had een zoon met name Josafat, die ongeveer 12 jaren was en later met zijn vader tot Jezus kwam, toen zijn vader alles verliet om Jezus te volgen.

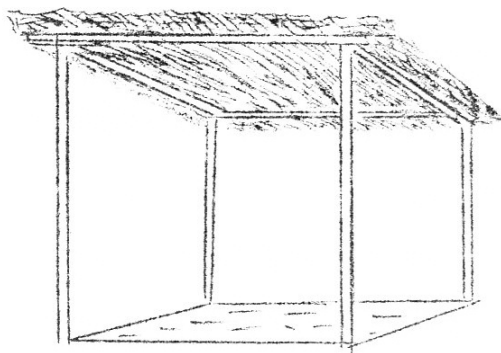
De joodse knapen droegen een lang kledje of tuniekje. Beneden was aan elke zijde een geer (= naar boven spits toelopende strook) of driehoekig stuk ingenaaid en in de zoom hiervan was een spleet, zoals in de manshemden bij ons. Van voren had dit kled

tot op de voeten knopen en strikken. Pas als zij groter waren, kregen zij een soort broek, d.i. een om de benen gewonden dijenkleed en ook andere tunieken, zoals de volwassenen. Het kleed vertoonde vele vouwen, wanneer de gordel erom gedaan was. Soms schortte of trok men het ook (tussen de gordel) op.

's Namiddags nam Jezus, na een maaltijd, afscheid van de man, hem omarmend; de brave man weende dat hij snikte.

654.

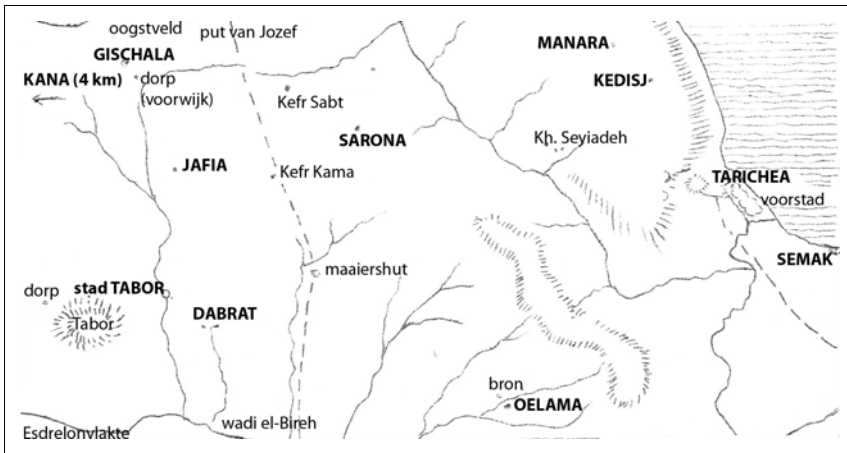
Jezus ging met Natanael, Andreas, Jakobus, Saturninus, Aristobolos, Tarcissus, Parmenas en nog een viertal andere leerlingen in zuidelijke richting door dalen, twee of drie uren ver en overnachtte in een ledige maaiershut. Deze lag op een heuvelhelling tussen twee steden.

Een maaiershut bestaat uit vier staken en een vlak van riet of takken tot dak.

Zo'n hut kan gebruikt worden als loverhut op het loofhuttenfeest, maar is geen wachttoren gelijk die in een veld of wijngaard. Een wachttoren verheft zich op een stenen voetstuk, zit steviger ineen en is bijgevolg duurzamer, hij is als een woonkamer, terwijl een maaiershut slechts schaduw verstrekt. (cfr. 't H.L. 28e jg. blz. 20).

De links gelegen stad heette Oelama en de stad rechts heette, geloof ik, Jafia (zie kaart).

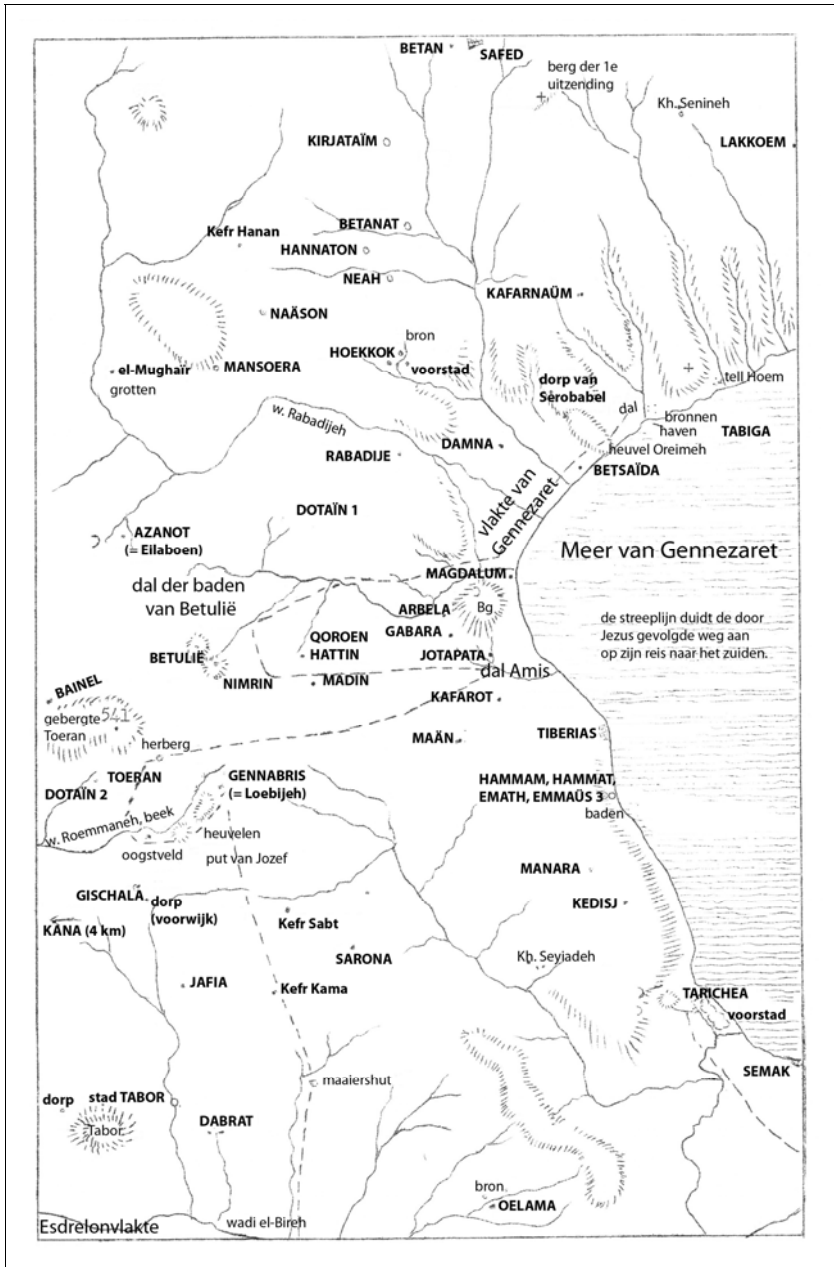

Oelama ligt tegenover Tarichea, ongeveer zoals Gennabris tegenover Tiberias. De rechtsgelegen stad ligt dieper dan Betulië en ze liggen op een aanzienlijke afstand van elkaar, maar de bergen schijnen, wanneer men ze uit de verte ziet, aan elkaar verbonden en een ononderbroken gebergte te zijn, zodat men zou menen dat het op de top gelegen Betulië boven Jafia ligt.

Daar deze stad (Jafia) dicht bij de door Jezus gevolgde weg schijnt te liggen, zou men zeggen dat Jezus er naar toe gaat, doch de weg slaat af, zodat men de stad weldra uit het oog verliest (zie kaart hierna).

Wanneer men zichzelf indenkt als staande bij de maaiershut en naar het noordnoordwesten ziet, ontwaart men over de heuvelen van Gischala en Gennabris het gebergte Toeran, waar ergens Betulië te veronderstellen is. Tussen heuvelen en gebergte strekt zich het Roemmaneh-dal uit.

(Beide zijn dus gescheiden, maar, zo zegt K., ziet men niet en men heeft de indruk dat alles een samenhangend gebergte is).

Het veld waarop Jezus de oogstarbeiders onderwezen heeft, of liever, het gedeelte ervan, waar Jezus laatst was (bij de twee heuvels) en waar de twist voor de bron en het weiland had plaats gehad, heette ‘veld (oogstveld) Dotain’. Hier is het veld, waar Jozef zijn broeders met hun kudden aantrof; en de langwerpige, vierhoekige put is de regenbak, waarin zij Jozef neerwierpen. Ik geloof deze put ten zuiden van Betulië, in een dal (dal Roemmaneh) te mogen situeren. Dotain is een weinig verder gelegen (naar het noordwesten)³⁰³.

Jezus te Abel-Mehola.

655.

2 september. –

‘s Morgens reisde Jezus met de leerlingen een vijftal uren verder naar het zuiden en naderde omstreeks twee uur tot de kleine stad Abel-Mehola. Hier is de profeet Elizeüs geboren (I Kon. 19, 16). Ze lag op een hoogte van de berg Hermon (moet zijn: Gilboa), zodat de torens met de top van de berg (heuvel?) gelijk kwamen. De afstand van Skytopolis was slechts een paar uren. Als men uit de stad westwaarts ging, kon men in het dal van Jizreël of Esdrelon komen. Met deze stad lag ze ongeveer op een gelijke lijn (waarschijnlijk te verstaan als men de bergrug van Gilboa volgt). Niet zeer ver van Abel-Mehola en nader bij de Jordaan lag

³⁰³ **Oelama** kennen we reeds (zie fasc. 13, nr. 417, voetnoot 179).

Jafia is een grensstad van Zabulon.

In de beschrijving van de oostgrens die noordwaarts loopt, volgt ze op Dabrat en daaruit volgt dat onze lokalisering ‘bij benadering’ goed gekozen zal zijn.

Op die plaats vindt men nog resten uit de oude tijd, nl. van een oude herberg, stad en voornaam gebouw, op de grootste kaart van Palestina aangeduid met de namen Qal’at-, en Khirbet Soeq el Khan en Khirbet Irbada, waarbij een bron, wat wijst op een vroegere bevolking. Méér erover zeggen kunnen we niet.

een kleine stad met name Bezek (waarover straks een woord); ik heb ze op mijn reis met de Heer in de verte zien liggen. Samaria ligt verscheidene uren ten zuidwesten van hier. Ik meen dat Abel-Mehola binnen of op de grens van de provincie Samaria ligt, doch het is door Joden bewoond³⁰⁴.

Jezus en zijn leerlingen gingen vóór de stad op een rustplaats neerzitten³⁰⁵, zoals de reizigers in Palestina plachten te doen, en dan werden zij gewoonlijk door gastvrije burgers uit de stad naar hun huis gehaald. Zo geschiedde het ook hier. Voorbijgangers op de weg herkenden Jezus, die vroeger eenmaal, ik meen, ten tijde van het loofhuttenfeest, of op een ander tijdstip, hier voorbij was gekomen. (Het was het tempelwijdingsfeest van de Makkabeëën, fasc. 12, nr. 365); zij gingen het thuis vertellen en weldra kwam daar een welhebbend landbouwer met dienaars uit de stad; hij bracht Jezus en de leerlingen een teug drank met brood en honig

³⁰⁴ Zoals reeds gezegd in fasc. 12, nr. 366, voetnoot 133, is de juiste ligging van **Abel-Mehola** verloren.

Ook met K.'s aanduidingen kan men slechts de benaderende ligging vinden, nl. op de weg van Nabloes naar Skytopolis, waar deze in het Jordaandal komt bij de zuidoosthoek van het Gilboa-gebergte, waar dit zich meer naar het noorden wendt.

Dit komt geheel overeen met de aanwijzingen van Eusebius en Hiëronymus, die met hun opgave in Romeinse mijlen (14-15 km ten zuiden van Skytopolis) ons toch ook niet op de juiste zekere plek brengen.

Bij benadering en veronderstelling nemen wij Kh. Qaoen, zie grote kaart 2. Dit Khirbet of oude ruïne bedekt twee, zeer dicht bij elkaar gelegen tells, die 9 meter boven de Jordaanvlakte uitsteken; men vindt er zeer vele potscherven en nog enig bouwmetaal. (Guérin, Sam. I, 282).

Een paar honderd meter ten W. ontspringen twee echte bronnen.

De gegevens van K. vindt men in de nrs. 368, 655, 669, 1061, 1063, maar daar nader onderzoek en vergelijking niet verder brengt, heeft het geen zin er langer bij stil te blijven.

³⁰⁵ Het Oosters gebruik dat reizigers zich met de avond vóór een stad neerzetten, tot iemand hen uitnodigt, vinden wij terug in Rechters, 19, 15-21: "Een oude man, van zijn akker komend en de leviet op het stadsplein ziende zitten, bood hem een onderkomen aan in zijn huis: "Vrede zij u, op mij rust de plicht u van het nodige te voorzien." – en hij bracht hem in zijn huis."

en nodigde Hem uit naar zijn huis. Zo volgden zij die gastheer. Hier waste men hun de voeten, gaf hun andere klederen en schudde en streek de hunne uit en hierna deden zij deze laatste weer aan. De man liet ook aanstonds een maaltijd aanrichten, waarop hij ook terstond enige Farizeeën met wie hij goed stond, ontbood. Het duurde niet lang eer zij verschenen. Hij was uitwendig buitengewoon vriendelijk, maar innerlijk een schijnheiligwaard, om niet te zeggen een deugniet. Hij wilde de eer hebben en er zich bij het volk op beroemen de grote Profeet geherbergd te hebben, en tevens wilde Hij zijn farizeese vrienden de gelegenheid bieden Jezus op de proef te stellen. Zij hoopten daarin beter te slagen aan tafel, in een besloten kring en privaat onderhoud, dan in het bijzijn van al het volk in de synagoge.

656.

Maar nauwelijks was de tafel bereid, of alle zieken in de stad, die nog gaan konden, stroomden samen vóór het huis van de man en drongen binnen in het voorhof³⁰⁶. Hierover waren de gastheer en

³⁰⁶ Drongen binnen in het voorhof. – Dit zien wij vaak bij K. ook dat ze zelfs het huis binnendringen. In sommige gevallen hadden armen recht om aan een feestmaal deel te nemen (cfr. fasc. 16, nr. 652; fasc. 9, nr. 222 en voetnoot 30).

Hierbij enkele teksten van auteurs:

“De binnenplaatsen van rijke huizen zijn in het Oosten dikwijls vol lanterfanter, cliënten en dienaren.” (D. Rops, Jezus, 379).

“Tijdens de maaltijd die Zacheüs aan Jezus en zijn leerlingen aanbood, traden meerdere mensen het huis binnen, zoals de oosterse opvatting veroorloofde.” (Keulers, Bijbelse geschiedenis 517).

Wij zien in Lukas 7, 36, enz. Magdalena tot in de feestzaal doordringen om Jezus' voeten te balsemen. –

De Géramb en Mislin verhalen hoe de christenen in de Libanon, die de aanwezigheid van een katholiek priester vernomen hadden, hen dikwijls kwamen opzoeken en lastig vallen in het huis zelf waar zij logeerden. –

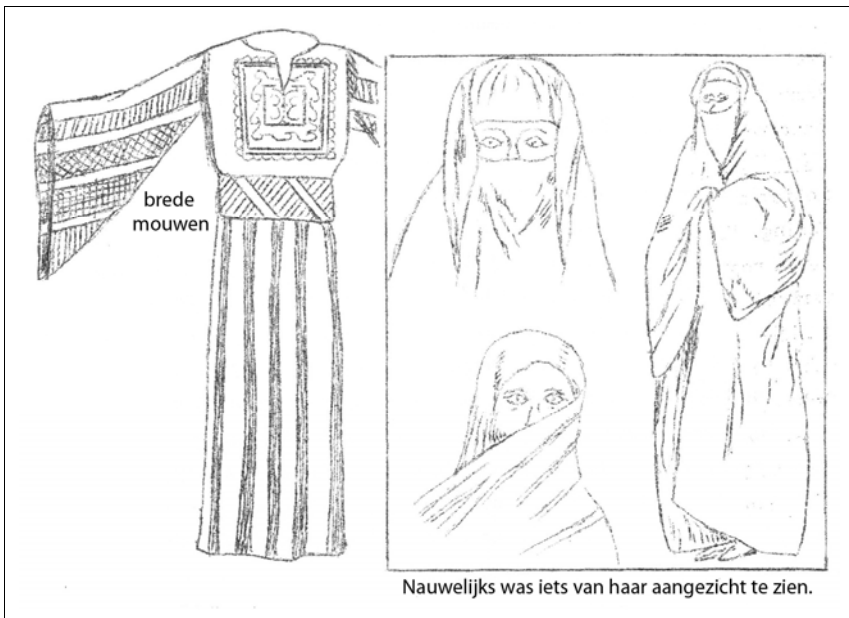
De patriciërshuizen bij de Romeinen hadden een privé en openbaar gedeelte, in dit laatste werden de cliënten ontvangen. (D. Rops, De Kerk van de Apostelen en martelaren, blz. 189).

zijn farizese vrienden niet weinig geërgerd; de huisheer ging buiten en wilde ze heensturen, *maar Jezus zei: "Ik honger naar een andere spij's"*, en meteen ging Hij, in plaats van aan tafel, buiten tot de zieken *en begon hen te genezen*.

Ook volgden Hem al zijn leerlingen; ik had hen overigens ongelijk moeten geven, indien zij dit niet hadden gedaan.

Verscheidene bezetenen schreeuwden Hem tegen, maar *Hij bevrijdde hen door een blik en een eenvoudig bevel*. Vele zieken waren aan één of aan beide zijden lam; *Hij streek zijn hand over hun armen die Hij dan helemaal op een neer bewoog en weer gezond maakte*.

Waterzuchtigen *legde Hij zijn handen op hoofd en borst*, er waren daar ook uitterende zieken en andere met kleine, niet kwaadaardige zweren. *Ik hoorde dat Hij tot enigen zei zich te baden, tot andere dat zij binnen weinige dagen gezond zouden zijn; Hij schreef hun voor die tussentijd goede werken voor*.

Ver van de overige zieken stonden tegen een muur geleund verscheidene bloedverliezende vrouwen; ze waren gesluierd; zeer verlegen keken zij zijwaarts of wierpen nu en dan door de spleet van hun sluier (fasc. 2, nr. 65, voetnoot 151 en fasc. 3, nr. 72, voetnoot 163) met een ellendig gelaat een blik naar Jezus. Tenslotte ging Jezus naar hun kant, *raakte ze aan en genas ze* en ze wierpen zich dankend voor Hem neer.

Al deze mensen, genezenen en gezonden, juichten en zongen Gods lof. Doch de Farizeeën in het huis hadden alle openingen of toegangen van het huis dicht gedaan; zij ergerden zich bij hun gastmaal aan Jezus en keken herhaaldelijk door de venstertraliën naar wat Hij deed. Doch deze genezingen duurden lang, en daar zij zich nu naar huis wilden begeven, moesten zij over het voorhof gaan, dwars door alle zieken, genezen en juichende mensen. Dit was hun een steek in het hart. De volksmenigte was ten laatste zo groot, dat Jezus zich in het huis moest verbergen, tot ze uiteengegaan was.

Het was reeds schemeravond, toen 5 levieten Jezus en de leerlingen kwamen uitnodigen om in het schoolgebouw dat zij bestuurden, te overnachten. Zij verlieten de farizeese grondbezitter met dankbetuiging en *Jezus gaf hem nog een korte vermaning, waarin Hij een uitdrukking gebruikte die op hem paste, gelijk de uitdrukking van vossen op de Herodianen*; de man toonde zich voort vriendelijk.

In het schoolgebouw nam Jezus met zijn leerlingen een collatie (= een licht avondmaal, in het bijzonder dat op vastendagen is toegestaan) en zij sliepen in een lange gang, waarin tapijten uitgespreid en de legersteden door verplaatsbare schotwanden gescheiden werden. Dit huis was een jongensschool, maar ook werd in een lokaal in het voorste gedeelte onderwijs gegeven aan volwassen heidense vrouwen, die grondiger kennis (van het Jodendom) verlangden om Jodinnen te kunnen worden. Deze school had sedert de tijd van Jakob niet opgehouden hier te bestaan, dankzij overlevering van hand tot hand.

Ik zag het volgende over haar ontstaan, waarbij mij vele taferelen uit het Oud Testament weer voor de geest traden. Ik zal verhalen wat er mij nog van is bijgebleven.

De school van Rebekka (= vrouw van Isaäk) te Abel-Mehola.

657.

Isaäk woonde niet ver van Hebron in het Hettietenland (of Chittietenland), waar Abraham een akker gekocht had (Gen. 25, 8-10). Hij was zeer rijk in kudden en had vele knechten (Gen. 26, 14). Hij was blind geworden van ouderdom.

Esäu en Jakob waren ook reeds mannen, toen Jakob in de plaats van Esäu de zegen ontving (Gen. 27). Dit was een reële, sacramentalische doorgave van een zegen, die werkzaam was in de geslachten (en voortplanting) om de stam (het geslacht, de rij van voorouders) van de beloofde Messias uit zich voort te brengen (en tenslotte de Messias zelf te helpen verwekken, zie fasc. 1, nr. 26 en 27).

Esäu was reeds getrouwd; hij had heidense vrouwen en verscheidene kinderen. Nadien vervolgde hij Jakob op alle manieren en daarom zond Rebekka Jakob heimelijk naar Abel-Mehola, waar hij kudden en knechten bezat en in tenten woonde.

Rebekka had daar een school voor Kanaänietische dochters en andere heidense meisjes gesticht. Daar Esäu en zijn kinderen en knechten, zoals ook andere onderhorigen van Isaäk, zulke heidense meisjes ten huwelijk namen, liet Rebekka, die voor zulke heidenen een grote tegenzin had (Gen. 26, 35; 27, 46), de meisjes die zulks wensten, in deze stad onderrichten in de zedenleer en de godsdienst van Abraham, want die grond daar behoorde haar toe.

Jakob hield zich daar lang verborgen, en wanneer men naar hem vroeg, antwoordde Rebekka, dat hij in den vreemde de kudden van andere mensen was gaan hoeden. Menigmaal kwam hij 's nachts voor korte tijd tot haar en zij hield hem dan voor Esäü verborgen. Hij boorde bij Abel-Mehola een bronput, dezelfde waarbij Jezus vóór de ingang van de stad was gaan neerzitten. De inwoners hielden deze bronput hoog in ere en hij was altijd toegedekt. Hij groef ook nog een grote rechthoekige regenbak daar ergens, waar men met trappen in kon nederdalen.

Later lekte het uit, dat hij zich daar ophield, en daar Rebekka bemerkte dat ook hij, zoals Esäü, zich veroorloofde een Kanaänietische dochter het hof te maken, zond zij, in verstandhouding met Isaäk, hem naar haar vroeger vaderland tot zijn oom Laban (Gen. 28, 5) bij wie hij Rachel en Lia door zijn arbeid verdiende (Gen. 27, 15-28).

Rebekka had haar school, zeer verre van haar woning in het land Heth, opgericht, omdat de Filistijnen Isaäk veel last en ruzie veroorzaakten (Gen. 26) en hem zo dikwijls alles te schande maakten. Zij had te Abel-Mehola een man uit haar vaderland in Mesopotamië, alsook haar voedster aangesteld, die, geloof ik, zijn vrouw was. De scholiersters woonden in tenten en werden in alles onderricht wat een vrouw van nomaden voor haar huishouding moest weten; zij leerden er ook de godsdienst van Abraham en de plichten van een vrouw in het volk van Abraham; zij hadden tuinen en plantten er allerlei klim- en kruipplanten, zoals kauwoerden (= kalebassen), meloenen, komkommers en een soort van tarwe; zij hadden ook zeer grote schapen, waarvan zij de melk aten.

658.

Ik heb ook gezien dat zij leerden lezen, en hoe ze zich dit, zoals ook het schrijven, slechts ten prijze van inspanningen eigen konden maken; men schreef toen zeer eigenaardig op bruine, dikke lappen. Dit waren geen rollen, zoals later, het waren boomschorsen; ik zag hen er zulke afscheuren; de letters brandden

zij er in; ze hadden een kastje, waarin bakjes of vakjes zigzag in aangebracht waren; ik zag die bakjes boven glanzen, want ze lagen vol metalen letters; deze maakten zij gloeiend in een vlam en zij drukten en brandden ze de een na de ander in de schors. Ik zag ook het vuur waarin zij de metaalletters gloeiend maakten en waarop zij ook kookten, braadden en bakten. Ja, dat vuur diende hun ook tot lamp op de wijze die ik straks zal beschrijven; ik heb dit vuur bij hen gezien en ik dacht nog er bij: “Kijk, hier hebben zij allen het licht onder de schepel (= korenmaat) staan.”

Bemerking:

Je licht onder de korenmaat zetten = je kennis voor jezelf willen houden, anderen niet willen helpen.

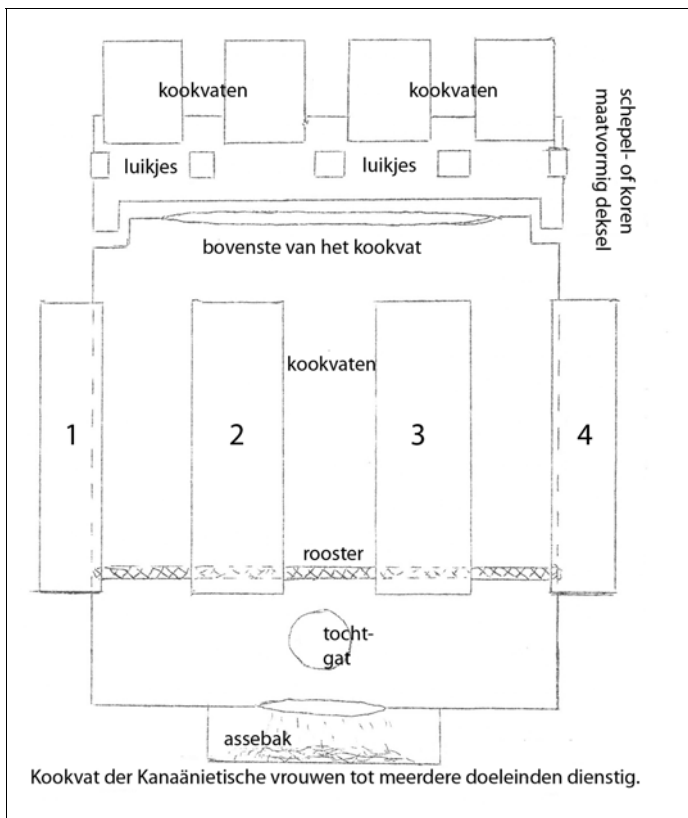
Je licht niet onder de korenmaat zetten = je kennis of vaardigheden niet verbergen, maar juist laten zien wat je weet en kunt.

Men steekt ook geen lamp aan om hem vervolgens onder een korenmaat weg te zetten, nee, men zet hem op een standaard, zodat hij licht geeft voor ieder die in huis is. “Zo moet jullie licht schijnen voor de mensen, opdat ze jullie goede daden zien en eer bewijzen aan jullie Vader in de hemel.”

Hun haard of vuurpot herinnerde mij door zijn vorm aan de muts die vele heidense afgodsbeelden op het hoofd hebben. Daarin brandde een zwarte massa, die in haar midden met een gat doorboord was, wellicht voor de tocht. Dit vuurvast had rondom holle torentjes (ruime rechtstaande buizen) waarin wel iets gegoten kon worden om te koken. Op dit vuurbekken of pot stulpten zij iets als een schepel die boven dun en fijn en met gaatjes doorboord was. Ook aan dit schepeldeksel waren rondom zulke ronde torentjes, waarin men iets verwarmen kon. Dit schepel had rondom in zijn wand openingen met schuifjes of luikjes, en naar de kant waar zij het licht wilden hebben, schoven zij zulk een venstertje open; naar deze kant richtte zich dan het licht van de vlam, maar het werd steeds geopend naar de kant van waar geen tocht kwam; immers de tenten waren zelden geheel winddicht.

Onder het vuurbekken was een kleine ruimte voor de asse, waarin dunne broodkoeken gebakken konden worden, en boven op het schepel of deksel kookten zij in lage vaten het nodige bad-, was- en kookwater, dat zij aftapten. Ook braadden en roosterden zij daarop; de vaten waren dun en licht: zij konden die op al hun reizen van de ene plaats naar de andere gemakkelijk meenemen. Boven zulk een vuurpot werden de letters heet gemaakt om in de schorsen ingedrukt te worden.

(In zover wij zelf bovenstaande beschrijving verstaan, brengen wij ze hiernaast in schets. Hem die een beter of juistere voorstelling kan geven, zullen we dankbaar zijn.)

De Kanaänieten hadden zwart haar en waren bruiner dan Abraham en zijn landgenoten; deze waren van een geelachtige kleur, waar een rode tint doorscheen.

De Kanaänietische vrouwen waren anders gekleed dan de dochters van Israël; ze droegen een wijd rokje van geelwollen stoffe, dat slechts tot de knieën reikte; het bestond uit 4 lappen die onder de knieën met een lint tezamen getrokken waren en alzo een wit dijenkleed of broek vormden met gespleten beenderlingen. Dit kledingstuk was niet om het middellijf gewonden, zoals bij de Joden, maar er tegen samengetrokken met een strop of lint. Brede, wijde vouwen van dit dijenkleed (wellicht ontstaan door de samentrekking rond de heupen en onder de knieën) bedekten aan beide zijden de scheiding (of spleet). Ook om het middel was dit dijenkleed samengetrokken.

Het bovenlijf was met een soortgelijk kledingstuk bedekt; dit was een dubbele wollen lap, die over de rug, de borst en de buik hing; de twee stukken stof waren op de schouders samengebonden. Dit soort van wijd scapulier, eveneens aan beide zijden open, was bij zijn onderzoom met een strop om het lijf gesloten en het daalde en hing over het strop neer, zodat het beursde.

Zo zagen de klederen van die vrouwen op romp en lenden eruit als een wijde zak, in het midden toegehaald en onder de knieën opeens eindigend.

Aan de voeten droegen zij sandalen en van deze liepen kruiswijs opwaarts om de naakte benen tot aan de knieën banden, waartussen men het naakte been kon zien.

De armen waren met een fijne, doorzichtige lap stoffe bedekt, die zich door verscheidene blinkende metalen ringen als om de arm sloot.

Op het hoofd hadden zij een muts van kleine vederen, die boven in een spits eindigden, waarvan een soort helmkam van achteren omneerboog; deze kam eindigde met een grote vederbos.

Die vrouwen waren schoon van lichaamsbouw, maar buiten dit stonden zij in kennis veel ten achteren bij de kinderen van Abraham.

Enige hadden ook nog lange mantels, van boven nauwer, van onder wijder. De vrouwen van Israël droegen op het blote lijf een lange doek die zij om de lendenen wikkelden; daarboven een lange hemdrok, en boven deze laatste een lange rok die van voren toegeknoopt was. Het hoofd omwonden zij met een sluier, of omgaven het ook met iets als een kraag die vele plooiën achter elkaar vertoonde, gelijk de mensen er nu een om de hals dragen.

659.

Ik zag en hoorde ook wat zij toen leerden.

De materie was ontleend aan de godsdienst van Abraham (Genesis, van hoofdstuk 1 tot 25).

Wat ik me daarvan nog herinner is het volgende:

- de Kanaänietische dochters werden onderricht over de schepping van de wereld, over Adam en Eva en hun verblijf in het paradijs.
- Hun werd aangeleerd de verleiding van Eva door de satan, de val in de zonde van het eerste mensenpaar door de overtreding van de wet der onthouding, die God hun had opgelegd.
Ik heb altijd gezien dat door het eten van de verboden vrucht alle zondige lusten in de mens zijn ontstaan.
- Daarenboven leerde men hun aan dat satan aan de eerste ouders een goddelijk licht, een goddelijke kennis beloofd had, maar dat zij door de zonde blind geworden waren, dat hun als een vel boven de ogen getrokken werd; zij verloren de gave der beschouwing, die zij te voren bezaten en nu moesten zij ook moeizaam, in het zweet van hun aangezicht werken, in smarten kinderen baren en de nodige kennis op allerlei gebied ten koste van grote inspanning aanwerven.

- Men leerde hun ook aan dat aan de vrouw een zoon was beloofd, die de kop van de slang zou vertreden;
- voorts de geschiedenis van Abel en Kaïn; van de nakomelingen van Kaïn, die ontaardden en boos werden,
- verder dat de kinderen Gods, verleid door de schoonheid van de dochteren der mensen, zich met deze verbonden en dat uit deze vereniging een goddeloze, machtige mensenstam van reuzen ontstond (Gen. 6, 1-8), vol tovermacht, boze wetenschap en kunst, een geslacht dat alle wellusten en valse wijsheid, alles wat tot zonde lokt en van God aftrekt, uitvond en verspreidde, en de mensen zodanig verleidde en bedierf, dat God besloot hen allen te verdelgen, behalve Noë (Noach) en zijn huisgezin.
Dit volk had zijn zetelplaats en middelpunt op een hoog gebergte, en het drong hoger en hoger, maar in de zondvloed verzonk dit gebergte en werd een zee.
- Verder leerden zij de gebeurtenis van de zondvloed, de redding van Noach in de ark, bijzonderheden over Sem, Cham en Jafet,
- de zonde van Cham en de nieuwe ontaarding en boosheid der mensen ten tijde van de torenbouw van Babel.
Deze bouw, zijn verwoesting, de spraakverwarring en de vijandelijke scheiding van de mensen werden aan die dochters opgegeven ter overweging en ter vergelijking met de ondergang van de godbestrijdende, boze, gewelddadige, toverijbedrijvende mensen van vroeger op het hoge gebergte; en
- alles werd hun voorgesteld als het heilloze gevolg van de ongeoorloofde huwelijken³⁰⁷ tegen de Wet Gods, alleen

³⁰⁷ Ongeoorloofde of gemengde huwelijken. – Hedendaags brengt dit een probleem mee, waarvoor men van de kerk een onmogelijke oplossing eist.

In het leven van onze zienster, die er ten zeerste tegen gekant was, omdat zij in visioenen vaak de onheilen gezien had, die er voor de katholieke Kerk uit voortvloeien, lezen wij:

Om de gemengde huwelijken heeft Katarina tot haar dood toe onuitsprekelijke smarten te verduren gekregen ...

In gezichten werd haar getoond hoe vanaf de tijden van Mozes de eeuwen door, de godsdienst en de Kerk nooit de gemengde huwelijken zo maar zonder meer hebben toegestaan; zij hebben die alleen geduld in gevallen van absolute noodzakelijkheid en steeds hebben ze er de grootste nadelen door geleden:

“Ik zag hoe Mozes,” vertelt K., “nog vóór de berg Sinaï bereikt was, het volk volkomen van de heidenen afzonderde en hoe hij de ontaarde Israëlieten, die met heidense vrouwen omgang hadden en er zich mee wilden verbinden, wegstuurde ...

De Joden in Samaria zijn, ten gevolge van hun vereniging met de Assyrische kolonisten, ketters en afgodendienaars geworden.

Tijdens de Babylonische gevangenschap hadden de gemengde huwelijken, zelfs indien ze uit noodzaak gesloten werden, zeer noodlottige gevolgen.

In het begin van de Kerk werden ze geduld uit noodzaak en met enige hoop op geloofsuitbreiding, maar nooit heeft de Kerk geduld dat de kinderen in de ketterij of het heidendom van een der partijen werden grootgebracht, hoewel ze dit niet altijd kon beletten.

Was de Kerk eenmaal voldoende gevestigd, dan zag ik zulke huwelijken niet meer toegestaan worden; ik heb in hele landstreken het ware geloof door zulke huwelijken zien verloren gaan.”

“Meer nog”, besloot K., “indien nu (1820) in ons land de vijandige ontwerpen betreffende huwelijk en school slagen, zal er in minder dan 100 jaren, een eindeloos kwaad veroorzaakt zijn.” (Vie d’A.C.E. II, 296-297).

“Salomo’s hart hing aan vele vreemde vrouwen: moabietische, ammonietische ... enz., al volken van wie Jahwe gezegd had: *“gij moogt u niet met hen inlaten, noch zij met u; anders zullen zij u tot de dienst van hun goden verleiden.”*

Toch gaf Salomo zich aan haar over; zij brachten hem van het goede pad; op zijn oude dag werd hij door zijn vrouwen tot de dienst van vreemde goden verleid, zodat hij Astarte, Milkom, Kemos en Molok begon te vereren.” (I Kon. 11, 1-8).

Straks geeft K. ons hierover nog een treffende beschouwing.

aangegaan ter voldoening van de bedorven driften, want ook op de toren van Babel werd toverij, afgoderij en ontucht gepleegd. Naar aanleiding van dit onderricht werden de bekeerde dochters dan gewaarschuwd tegen alle huwelijken en betrekkingen met afgodendienaars, tegen alle neiging tot boze kunsten en toverij, tegen ijdelheid, verleidelijkheid en wellust van het lichaam, tegen de hoogmoed bevorderende cultus van lichaam en geest (ijdele kennis en overtollige lichaamsopschik), kortom tegen alles wat niet leidt tot God. Dit alles immers, zo werd hun geleerd, behoort tot de zonden en gruwelen, waarvoor God de mensen door de zondvloed heeft verdelgd.

- Anderzijds werden zij aangespoord tot de vreze des Heren, gehoorzaamheid, onderwerping aan zijn wil, tot de nauwkeurige onderhouding van al de plichten van het eenvoudige, sobere leven van nomaden.
- Zij werden ook in de geboden onderricht, die God aan Noach had gegeven, b.v. geen rauw vlees te eten (Gen. 9, 4); de overige ben ik vergeten.
- Hun werd ook aangeleerd dat God Abraham en zijn geslacht uitverkoren had om uit hun nakomelingen het begenadigde volk te vormen, waaruit de Verlosser geboren moest worden en dat God tot dit doel Abraham uit het land UR weggeleid en van de andere volken afgezonderd had.

660.

- Men leerde die meisjes ook dat God blanke mannen (zo noemde men de engelen) tot Abraham gezonden had (Gen. 18), nl. mannen wier lichaam wit, stralend, lichtend scheen en die hem de geheimenis van Gods zegen overmaakten, zodat zijn nakomelingschap talrijker moest worden dan alle volkeren der aarde;

- men sprak hun van het overreiken dezer geheimenis slechts in een algemene bewoording, waarin men dit geheim zegen noemde (zie fasc. 1, nr. 25, voetnoot 53), doch men zinspeelde er op met grote eerbied.
Men legde de nadruk op de grote verering, waarmee deze goddelijke zegen bij de nakomelingen van Abraham in een wettig en heilig huwelijk bewaard moest worden, daar het volk van Israël en de Verlossing (of Verlosser) er door voortgebracht moest worden.
- Zij leerden ook Melchisedek kennen als een van die mannen met een wit schitterend lichaam, die brood en wijn geofferd en Abraham gezegend had (Gen. 14, 18-20)³⁰⁸. Ik meen dat Melchisedek hier in dit land de tarwe- en wijnteelt heeft ingevoerd, die hier nog niet beoefend werd, maar ik weet het nu niet heel zeker.
- Ook Gods strafgericht over Sodoma en Gomorra werd hun aangeleerd (Gen. 19).

Wie uit deze Kanaänietische dochters met mannen uit Abrahams familie huwden, werden ingewijd in het verbond dat God met Abraham en zijn nageslacht gesloten had, en in kennis gesteld van het kenteken van dit verbond (Gen. 17).

³⁰⁸ Hier wordt Melchisedek weer duidelijk een engel genoemd. – Zie wat wij hier over zegden in fasc. 10, nr. 269, voetnoot 78. Om de engelnaam van Melchisedek nog meer aannemelijk te maken, voegen wij hier bij gindse opmerking (fasc. 10, nr. 269, voetnoot 78) het volgende Bijbels feit:

De aartsengel Rafael zei tot de familie van Tobias (of Tobit) bij het afscheid nemen: "Vrede zij u, vreest niet, want het was door Gods wil dat ik bij u vertoefde, zegent Hem en zingt Hem lof; het had wel de schijn dat ik met u at en dronk, (doch het was ook maar schijn); ik geniet onzichtbare spijs en drank, die geen mens kan aanschouwen ..." Na deze woorden werd hij aan hun ogen onttrokken. (Tobias 12, 17-21).

Een zorgvuldig lezer kan in fasc. 1, nr. 4, voetnoot 11 en nr. 25, voetnoot 53 ter aanvulling naar hier verwijzen.

Ik vernam hieromtrent dat in dat vroegste tijdperk ook de dochters die van zuiverder afkomst van Abraham waren, op hun lichaam een teken ontvingen en wel op de 25^e dag na hun geboorte.

Dit teken moest hen en ook de anderen er aan herinneren dat zij heilige vaten van Gods volk waren. Dit gebruik duurde echter niet zeer lang; reeds lang vóór de uittocht uit Egypte bestond het niet meer. Wanneer dan zulk een Kanaänietische dochter met een jongen uit het geslacht van Abraham huwde, prentte men haar vooraf, naar ik zag, een onuitwisbaar teken op de harteput in. Die tekens waren niet altijd dezelfde; nu waren het gehele lijnen, dan weer afzonderlijke letters; het was als ontvingen zij daardoor het stempel van hun afkomst of het wapen van Abraham, maar dit weet ik niet meer nauwkeurig.

661.

Het teken van het Verbond tussen God en Abrahams geslacht was niet als een geheel nieuw teken door God gegeven zonder meer (*überhaupt*), of zonder bijzondere reden, maar als eeuwig heilig teken van het Verbond van God met Abrahams nakomelingschap als zijn volk. God had dit teken tot een soort sacrament verheven. Ook verscheidene andere volken en stammen hadden reeds dit teken, doch louter als een merkteken, als een bewijs van hun zuivere oorsprong, zonder dat het voor hen, zoals bij de Israëlieten, een allerheiligste goddelijke wet was, die verplichtte op straf van uitstoting uit het volk (cfr. Gen. 17, 14).

Alzo bestond ook reeds de doop vóór Christus, als een zinnebeeldige reiniging bij de Joden en ook bij andere volken, eer de Verlosser hem tot het sacrament van de wedergeboorte in het Nieuw Verbond verhief.

Ik vernam dus dat het teken van het Verbond tussen God en Abraham reeds vroeger bij verscheidene andere volken bestond, en wel in priestergeslachten, b.v. in Egypte en ook in Chaldea.

(Dit alles zijn geschiedenisfeiten, die wij, om niet al te uitvoerig te worden, niet zullen aantonen; men kan nazien D.B. Ciconcision, Bijbels Woordenboek, Doopsel).

De heidense vrouwen die de oudvaders tot bijvrouw namen, b.v. Abrahams Moorse vrouw Ketura (Gen. 25, 1) waren uit zulk een zuiverder getekende stam; het staat me nu niet klaar voor de geest van waar bij de andere volkeren de praktijk gekomen was hun stammen door zulk een teken te onderscheiden en af te zonderen.

Ook gingen zij hierbij anders te werk dan de nakomelingen van Abraham. Voor dezen was de besnijdenis het goddelijk zegel op hun huwelijksverbinding of verbond met God; in de heiligste en zuiverste vrucht van deze vereniging zou het Woord van God later, door overlomming van de H. Geest, het vlees aannemen.

Het was toen de heiligste taak van de godsdienst mee te werken met de barmhartige inzichten van God tot de ontwikkeling, de aankweek van een zeer rein geslacht van mensen door uitschakeling van slechte elementen en door verzameling van goede in de verbinding van mensenparen tot een heiliger geslacht. Inderdaad uit zulke geslachten zijn alle profeten, alle voorouders en stamgenoten van de H. Familie en tenslotte de H. Familie zelf voortgekomen. En dit uitweten van bozen en dit samenbrengen van verspreide deugdzame mensen tot een heilig geslacht duurt nog voort in het huwelijksverbond van Jezus-Christus met zijn bruid de H. Kerk. En wie dit goed begrijpt, zal ook inzien hoe **heilloos, noodlottig en hoe strijdig met Gods plannen de gemengde huwelijken zijn.**

Zulke dingen schijnen ons zo vreemd, ons zo weinig aan te gaan, en toch raken ze ons van zo nabij.

Om het belang van die afscheiding tussen goed en kwaad te begrijpen (door het vermijden van gemengde huwelijken), *herinnere men zich de parabel van de landbouwer die in de oogst de goede tarwe verzamelt, het onkruid afscheidt en de tarwe op de dorsvloer want, om ze te zuiveren van stoppels en kaf, die bestemd zijn voor het vuur.*

O hoe treffend is het de godvruchtige koning Wenceslaus te zien, die zelfs de reinste, de gaafste tarwegraantjes en de edelste, de volkomenste wijnbessen uitzoekt voor de materie van het allerheiligste altaarsacrament.

662.

In die oude tijden hadden dikwijls mensen zekere tekenen op het lichaam, in de aard van moedervlekken, en sommige hunner kinderen kwamen met zulke tekenen ter wereld als uitverkoren spruiten van die stammen; zij waren door God tot het profetenambt, tot het koningschap of andere zendingen bestemd en gemerkt.

Men hechtte aan die tekenen een groot belang, nam ze nauwkeurig in acht en het was haast gelijk bij ons nog heden te lande, waar men er zich veel van voorstelt, wanneer een kind met de zogenaamde helm ter wereld komt. (nl. met een vlies over het aangezicht, door het volk beschouwd als een gelukkig voorteken. Van een geluksvogel zegt men dat hij met de helm ter wereld gekomen is).

Kinderen van beide geslachten waren op die manier, om zo te zeggen door de natuur zelf reeds bij hun geboorte lichamelijk getekend op de plaats, waar zij anders door de aanbrenging van een teken gemerkt plachten te worden.

Jongens hadden deze tekenen wel eens aan de heup; sommige mensen waren door hun teken tot een bepaalde zending bestemd. Ook waren er mensen die deze tekenen verstonden en onderzochten; zij moesten aan de ouders de inhoud van dit natuurdocument, waarmee de kinderen als met natuurlijke oorkonden of geloofsbriefven ter wereld kwamen, verklaren. Het was ongeveer zoals er nu mensen zijn, die aan de landbouwers de oorkonden uitleggen, waarin hun eigendomstitels, hun recht op hun have en goed beschreven en bevat zijn. Want ook die natuurtekenen werden niet zelden vervalst om ergens een persoon in een edeler stam binnen te smokkelen, of tot

een ambt of waardigheid verhoogd te krijgen. Daardoor kon dan niet zelden een onberekenbaar onheil veroorzaakt worden.

Om dit alles niet zo vreemd, doch zelfs natuurlijk te vinden, bedenke men hoe er te werk gegaan wordt, wanneer men bomen en schappenkudden wil veredelen. Men ent geen wilde scheuten op edele stammen; men vermengt geen grofwollige met zachtwillige of fijnhuidige schapen.

Een zorgzaam tuinier of veefokker zendt dikwijls zijn vertrouwdste knecht ver in den vreemde, om daar een edeler soort van planten of dieren te halen.

Zo zien wij in de H. Schrift Abraham zijn trouwe knecht Eliëzer naar Mesopotamië sturen, om daar voor zijn zoon een dochter uit een edel stamhuis te halen. De dienaar moest zijn hand onder de heup van Abraham leggen (Gen. 22, 2-4)³⁰⁹, en hem bij de Heer van hemel en aarde zweren dat hij voor zijn zoon Isaäk geen vrouw zou nemen uit de dochters van de Kanaänieten (Gen. 24).

Hoewel de patriarchen zelf geen wettige huisvrouwen uit dat volk namen, huwelijkten zij nochtans sommige hunner onderhorigen aan zulke vrouwen uit; en dit was de reden waarom Rebekka bij haar tenten te Abel-Mehola zulke dochters in het geloof en de zeden van haar stam liet onderrichten. Met dit doel had zij daar haar school opgericht³¹⁰.

³⁰⁹ De hand op de heup leggen was, evenals het opheffen van de hand, een eedgebaar: "Leg uw hand beneden mijn heup en zweer me bij Jahwe, de God van hemel en aarde, dat Ge voor mijn zoon geen vrouw zult nemen uit de dochters van Kaänan, maar uit mijn land en familie."

Dit was zweren bij het dierbaarste dat iemand kon bezitten: kinderen, nakomelingen. Een dergelijk gebruik is nog in zwang bij de bedoeïenen, volgens P. Gerrits, die lang met hen leefde. (cfr. t H.L. 7^e jg. 34).

³¹⁰ Nota van Brentano. – K. vertelde hier nog veel meer over Abraham: zijn ouders waren heidenen geweest en hadden kleine beelden aanbeden.

Ook Abraham had er zulke gehad. De Bijbelwoorden "God leidde hem uit het vuur van de Chaldeeën." (Nehem. 9, 7) betekenen: "God heeft hem

Jezus in de jongensschool te Abel-Mehola.

NOTA. Het verhaal dat met nr. 656 onderbroken werd, wordt nu hervat.

663.

3 september. –

In de morgen van 3 september ging Jezus met de leerlingen in de jongensschool, waarbij hij overnacht had. Deze school was nu een gesticht voor vondelingen en wezen en voor joodse knaapjes en meisjes; het waren zulke die ontvoerd geworden en buiten de joodse godsdienst opgevoed waren. (In die tijd werden niet zelden kinderen gekidnapt, cfr. I Makk. 3, 40; II Kon. 5, 2).

De jongens waren van verschillende leeftijd; bij de meisjes was dit verschil nog groter, zelfs zo groot, dat de grootste de kleinste onderwezen. Aan deze school hadden ook de Farizeeën en Sadduceeën als leraren deel, zij kwamen na Jezus binnen.

De jongens hadden heden iets uit te rekenen van de profeet Elizeüs en uit de geschiedenis van Job en zij konden met hun opgave niet klaar geraken. *Jezus gaf hun uitleg en schreef hun alles met enige letters op. Hij verklaarde hun ook iets van een maat, maar ik ben de naam vergeten; ik meen dat het de maat van twee uren was, het zij afstand of tijd;* dit weet ik niet meer, gelijk ik bijna niets meer duidelijk weet van wat de jongens uit te rekenen hadden in verband met het tijdstip waarin Job leefde, in verband met de oudheid van zijn geslacht, met zijn verschillende woonplaatsen of met de duur van de tijd tussen zijn beproevingen.

behoed voor de grote wulpsheid van dit volk, ook van de aanbidding van het vuur, en heeft hem weggeleid uit Ur (vuur).”

Nog herinnerde K. zich vaag dat Abraham als knaap eens door het vuur had kunnen omkomen, zoals Mozes in het water, en dat een andermaal zijn eerste voedster zich met hem verborg, omdat hij, volgens een zekere profetie, tot grote dingen bestemd was.

Jezus leerde voor de jongens veel uit en over het boek JOB, te meer daar enige rabbijnen het historisch karakter van zijn geschiedenis ontkenden, hiertoe aangepord door het feit dat de Edomieten, uit wie Herodes afstamde, de Joden voor gekken hielden, omdat zij aan het bestaan en de geschiedenis geloofden van een man uit het land Edom, die daar door niemand gekend was; het was niet anders, beweerden zij, dan een louter verdichtsel, uitgevonden om de Israëlieten in de woestijn tijdverdrijf te bezorgen.

Jezus verklaarde nu aan de jongens de geschiedenis van Job, die een werkelijke geschiedenis was, en Hij verhaalde die meteen op de wijze van een profeet en kinderleraar, alsof Hij alles vóór zich zag gebeuren, alsof het zijn eigen geschiedenis was, alsof Hij alles had gezien en gehoord, of alsof Job zelf Hem die had verteld. Hem zo ziende en horend had men kunnen denken dat Hij alles meebeleefd had, of dat Hij een engel van God of God zelf was.

Dit kwam de jongens niet zeer vreemd voor, want zij voelden aanstonds dat Jezus een Profeet was; zij hadden ook van Melchisedek gehoord dat niemand wist wie hij was (cfr. Hebr. 7, 1-3).

Ik heb helaas! door kommer en angst, het meeste van Jezus' onderricht vergeten. Wat echter de uitwijding over Job betreft, daarvan herinner ik me nog heel wat en dit wil ik nu verhalen.